

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

Statistical Office in Bydgoszcz

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA
KUJAWSKO-POMORSKIEGO W 2014 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF KUJAWSKO-POMORSKIE
VOIVODSHIP IN 2014**

Maj 2015 May

ZESPÓŁ REDAKCYJNY EDITORIAL BOARD

Przewodniczący *President*
Wioletta Zwara

Redaktor Główny *Editor in chief*
Barbara Ptaszyńska

Sekretarz *Secretary*
Małgorzata Rybak

OPRACOWANIE MERYTORYCZNE PREPARATION AND EDITORIAL SUPERVISION

Waldemar Borzych, Piotr Kacprowicz, Katarzyna Magdańska, Ewa Panic-Kentzer
Wydział Badań Ankietowych *Enquiry Surveys Division*

Dorota Malicka
Ośrodek Badań i Analiz Rynku Pracy *Survey and Analysis of Labour Market Centre*

Paulina Goldiszewicz-Cyl, Małgorzata Górka, Anna Hoffmann,
Kamila Iwanek, Dariusz Klamecki, Agnieszka Krautforst-Kłoszewska,
Ewa Liminowicz, Bożena Malecka, Magdalena Miško, Anna Nakielska, Paulina Olbryś
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych *Kujawsko-Pomorski Regional Survey Centre*
– pod kierunkiem *– supervised by*
Małgorzaty Rybak

REDAKCJA TECHNICZNA, KOREKTA, SKŁAD TECHNICAL SUPERVISION, PROOF-READING,
I GRAFIKA KOMPUTEROWA COMPUTER GRAPHICS

Magdalena Miško, Jacek Pruski
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych *Kujawsko-Pomorski Regional Survey Centre*

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

Publikacja dostępna na

<http://bydgoszcz.stat.gov.pl>

***When publishing SO data
please indicate source***

Publication available on

ISSN 2084-6703

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy ul. Konarskiego 1-3, 85-066 Bydgoszcz,
tel. 52 3669-390, fax 52 3669-356; internet <http://bydgoszcz.stat.gov.pl>
e-mail: KancelariaUSBGD@stat.gov.pl

Druk:

Urząd Statystyczny w Olsztynie; ul. Kościuszki 78/82, 10-959 Olsztyn
Nakład: 75 egz. Format A4
Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie (okładka); al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa
Format A4

Cena 15,00 zł

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Bydgoszczy przekazuje Państwu kolejne wydanie „**Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 r.**”, która stanowi element systemu regionalnych opracowań analitycznych, wydawanych w analogicznym układzie i zakresie przez wszystkie urzędy statystyczne w Polsce.

Opracowanie zawiera informacje o sytuacji demograficznej, zmianach zachodzących na rynku pracy, tendencjach w podstawowych obszarach gospodarki narodowej oraz aktywności podmiotów gospodarczych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego w odniesieniu do 2010 r. i 2013 r.

Publikację rozpoczyna zestawienie podstawowych informacji o województwie kujawsko-pomorskim na tle kraju i pozostałych województw. Raport składa się z 13 rozdziałów, które dotyczą określonych obszarów tematycznych m.in.: ludności, rynku pracy, wynagrodzeń, cen, rolnictwa, rynku wewnętrznego. Zastosowany w publikacji retrospektywny opis zjawisk społecznych i gospodarczych na przestrzeni ostatnich lat pozwala na określenie tendencji danego zjawiska w kolejnych okresach, jak również identyfikację rzeczywistych potrzeb Regionu. Interesującym elementem wydawnictwa jest zestawienie tabelaryczne wybranych danych o województwie według miesięcy. Dla zobrazowania sytuacji dane statystyczne wzbogacono o kartogramy, kartodiagramy i wykresy z wydłużoną retrospekcją czasową.

W celu umożliwienia właściwej interpretacji prezentowanych informacji zachęcam do zapoznania się z treścią uwag ogólnych, które obejmują źródła i zakres danych statystycznych, sposoby prezentacji, stosowane klasyfikacje i grupowania oraz definicje najważniejszych pojęć znajdujących się w opracowaniu.

Publikacja jest zbiorem bieżących, rocznych informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa, a jej uzupełnienie kwartalne stanowią biuletyny statystyczne oraz miesięczne komunikaty o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego.

Przekazując niniejszą publikację, wyrażamy nadzieję, że okaże się wyczerpującym źródłem informacji o sytuacji województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 r. W celu szerszego zaspokojenia Państwa potrzeb informacyjnych zapraszamy do współpracy z Urzędem Statystycznym w Bydgoszczy, zarówno w obszarze publikacji, jak i działań o charakterze analityczno-badawczym odpowiadających, w możliwie największym stopniu, zapotrzebowaniu Użytkowników danych statystycznych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy

Wioletta Zwara

Bydgoszcz, maj 2015 r.

Preface

Statistical Office in Bydgoszcz presents the next edition of "**Report on the socio-economic situation of the Kujawsko-Pomorskie in 2014**", which is a part of the regional analytical studies, published by all of regional statistical offices with a similar structure and scope.

The study contains information about demographic situation, changes in the labour market, trends in basic areas of the national economy and activity of the national entities in the kujawsko-pomorskie voivodship in relation to 2010 and 2013.

The publication begins with major statistical data about the Kujawsko-Pomorskie on the background of the country and other voivodships. The Report consists of 13 chapters on specific thematic areas including: population, labour market, wages and salaries, prices, agriculture, internal market. Retrospective description of the social and economic developments over the last years used in the publication allows to determine the tendencies of events in subsequent periods, as well as identifying the real needs of the Region. An interesting component is the tabulation of publishing data on the selected region by months. To illustrate the situation, statistics are enhanced by cartograms, cartodiagrams and graphs with extended flashbacks to the time.

In order to enable proper interpretation of the presented information I encourage you to read general notes which include sources and range of statistical data, presentations, used classifications and groupings as well as definitions of the most important concepts contained in the publication.

The publication is a collection of current, annual information on the socio-economic situation of voivodship and its quarterly supplements are statistical bulletins and monthly announcements about socio-economic situation in the kujawsko-pomorskie voivodship.

By presenting this publication, I hope that it will be an exhaustive source of information about the situation in the kujawsko-pomorskie voivodship in 2014. In order to better satisfying the information needs, I invite you to cooperation with the Statistical Office in Bydgoszcz both in the area of publication as well as in analytical and research area corresponding to, as far as possible, the needs of statistical data Users.

Director
of Statistical Office in Bydgoszcz

Wioletta Zwara

SPIS TREŚCI

Przedmowa
Uwagi ogólne
Znaki umowne
Skróty
PODSTAWOWE TENDENCJE
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA
LUDNOŚĆ
RYNEK PRACY
WYNAGRODZENIA
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE
CENY
ROLNICTWO
PRZEMYSŁ
BUDOWNICTWO
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE
RYNEK WEWNĘTRZNY
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH
NAKLADY INWESTYCYJNE

SPIS TABLIC

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2014 r.
Ludność na podstawie bilansów
Ludność według województw
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw

CONTENTS

	<u>Str.</u> <u>Page</u>
<i>Preface</i>	3
<i>General notes</i>	10
<i>Symbols</i>	13
<i>Abbreviations</i>	13
<i>BASIC TRENDS</i>	14
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACK- GROUND OF THE COUNTRY</i>	20
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACK- GROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	21
<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i>	24
<i>POPULATION</i>	25
<i>LABOUR MARKET</i>	32
<i>WAGES AND SALARIES</i>	46
<i>SOCIAL BENEFITS</i>	49
<i>PRICES</i>	53
<i>AGRICULTURE</i>	58
<i>INDUSTRY</i>	68
<i>CONSTRUCTION</i>	72
<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	75
<i>INTERNAL MARKET</i>	81
<i>FINANCIAL RESULTS OF NON-FINANCIAL ENTERPRISES</i>	84
<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	87

LIST OF TABLES

	<u>Nr</u> <u>No.</u>	<u>Str.</u> <u>Page</u>
<i>Selected data for voivodship and Poland in 2014</i>	1	20
<i>Population based balances</i>	2	26
<i>Population by voivodships</i>	3	27
<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	4	29
<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	5	32

SPIS TABLIC (dok.)

LIST OF TABLES (cont.)

		Nr No.	Str. Page
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Average paid employment in the enterprise sector in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	6	33
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia	<i>Registered unemployment persons as well as unemployment rate</i>	7	34
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Registered unemployment persons as well as unemployment rate in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	8	38
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	9	40
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	10	46
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	11	47
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	12	49
Świadczenia społeczne w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Social benefits in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	13	50
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	14	53
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Price indices of consumer goods and services in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	15	55
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	16	56
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	17	59
Przemysł	<i>Industry</i>	18	68
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Indices of sold production of industry in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	19	70
Budownictwo	<i>Construction</i>	20	72
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Indices of construction and assembly production in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	21	74
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	22	75
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Dwellings completed in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	23	78
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Dwellings for which permits have been issued in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	24	79
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	25	81
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie kujawsko-pomorskim	<i>Indices of retail sale in kujawsko-pomorskie voivodship</i>	26	83
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	27	86
Nakłady inwestycyjne	<i>Investment outlays</i>	28	87

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Nr No.	Str. Page
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2014 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2014</i>	1	21
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2014 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2014</i>	2	21
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2014 r.	<i>Employment rate by LFS in 2014</i>	3	21
Stopa bezrobocia według BAEL w 2014 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2014</i>	4	22
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2014</i>	5	22
Wzrost/spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2014 r.	<i>Increase/Decrease of prices of consumer goods and services in 2014</i>	6	22
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2014 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2014</i>	7	22
Mieszkania oddane do użytkowania w 2014 r.	<i>Dwellings completed in 2014</i>	8	23
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2014 r.	<i>Net turnover profitability rate in non-financial enterprises in 2014</i>	9	23
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2014 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2014</i>	10	23
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	28
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie kujawsko-pomorskim według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in kujawsko-pomorskie voivodship by subregions and powiats in 2014</i>	12	28
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	13	30
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie kujawsko-pomorskim według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in kujawsko-pomorskie voivodship by subregions and powiats in 2014</i>	14	30
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	32
Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	16	33
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	36
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	36
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	<i>Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment</i>	19	37
Stopa bezrobocia rejestrowanego	<i>Unemployment rate</i>	20	39
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Unemployment rate in kujawsko-pomorskie voivodship by subregions and powiats in 2014</i>	21	39
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	<i>Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter</i>	22	41

SPIS WYKRESÓW (cd.)

LIST OF GRAPHS (cont.)

		Nr No.	Str. Page
Współczynnik aktywności zawodowej	<i>Activity rate</i>	23	41
Struktura pracujących według wieku w województwie kujawsko-pomorskim w IV kwartale	<i>Structure of employed persons by age in kujawsko-pomorskie voivodship in the 4th quarter</i>	24	42
Wskaźnik zatrudnienia	<i>Employment rate</i>	25	43
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie kujawsko-pomorskim w IV kwartale	<i>Structure of unemployed persons by age in kujawsko-pomorskie voivodship in the 4th quarter</i>	26	43
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2014 r.	<i>Structure of unemployed persons by duration of unemployment in in the 4th quarter of 2014</i>	27	44
Stopa bezrobocia	<i>Unemployment rate</i>	28	44
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	<i>Number of unemployed persons per 1000 employed persons</i>	29	45
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	30	46
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach w 2014 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2014</i>	31	48
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	<i>Indices of average monthly number of retirees and pensioners</i>	32	51
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	<i>Indices of average monthly gross retirement pay and pension</i>	33	52
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	34	54
Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r.	<i>Annual changes in prices of selected consumer goods and services in kujawsko-pomorskie voivodship in 2014</i>	35	56
Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha	<i>Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha</i>	36	60
Plony ziemniaków z 1 ha	<i>Potatoes yields per 1 ha</i>	37	61
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	<i>Cattle density per 100 ha agricultural land ...</i>	38	62
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	<i>Pigs density per 100 ha agricultural land</i>	39	62
Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)	<i>Indices of procurement of basic consumer and fodder cereals (including mixed cereals, excluding sowing seed)</i>	40	63
Dynamika skupu mleka krowiego	<i>Indices of procurement of cows' milk</i>	41	63
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	<i>Procurement and market place prices of agricultural products</i>	42	64
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia	<i>Procurement price of pigs for slaughter to marketplace price of rye and barley</i>	43	65
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu	<i>Indices of sold production of industry</i>	44	69
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	<i>Indices of average paid employment in industry</i>	45	71
Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według wybranych sekcji i działów PKD 2007 w 2014 r.	<i>Structure of average paid employment in industry by selected sections and divisions of PKD 2007 in 2014</i>	46	71

SPIS WYKRESÓW (dok.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	<i>Indices of sold production of construction</i>	47	73
Dynamika produkcji budowlano-montażowej	<i>Indices of construction and assembly production</i>	48	73
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD	<i>Structure of construction and assembly production by divisions of PKD</i>	49	74
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	<i>Indices of average paid employment in construction</i>	50	74
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	<i>Indices of dwellings completed</i>	51	76
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	<i>Dwellings completed per 1000 population</i>	52	76
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	<i>Structure of number of dwellings completed by forms of construction</i>	53	77
Mieszkania oddane do użytkowania w wo- jewództwie kujawsko-pomorskim według podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Dwellings completed in kujawsko-pomorskie voivodship by subregions and powiats in 2014</i>	54	77
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 miesz- kania oddanego do użytkowania	<i>Average usable floor space per dwelling completed</i>	55	78
Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań	<i>Indices of number of permits issued for dwellings</i>	56	79
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	<i>Indices of number of dwellings started</i>	57	80
Dynamika sprzedaży detalicznej	<i>Indices of retail sale</i>	58	82
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	59	84
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity</i>	60	84
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	61	85
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	62	85
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem	<i>Indices of total investment outlays</i>	63	87
Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe	<i>Structure of investments outlays for fixed assets</i>	64	89
ANEKS	APPENDIX		
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM	<i>SELECTED DATA ON KUJAWSKO- -POMORSKIE VOIVODSHIP</i>	I	90
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON KUJAWSKO- -POMORSKIE VOIVODSHIP BY MONTHS</i>	II	94

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdorazowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2014 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raportcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

- 1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

GENERAL NOTES

1. *Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 XII 2014.*

2. *Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004/ NACE Rev. 1.1.*

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Kujawsko-Pomorskie Voivodship in 2014” the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. *The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

4. *Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.*

5. *Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

7. *The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.*

8. *Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.*

9. *In the publication data in regard to:*

- 1) ***average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sector in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 2) ***sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;*
- 3) ***financial results of non-financial enterprises** as well as **investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.*

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane za 2010 r. z zakresu: użytkowania gruntów, jak również powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów oraz pogłowia zwierząt gospodarskich zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

12. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2012 r. – z lat 2011 i 2012;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of "enterprise" – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Since 2010 in agricultural research not include owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below specific thresholds); therefore, the data for 2010 in the range: land use, as well as sown area, yields of crops and livestock have been adjusted in relation to data published in the previous edition of the Report.

12. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2012 – the prices from 2011 and 2012, are assumed;
- 2) sold production of industry:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje <i>sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	<i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing *per capita* data (1000 population, etc.) as of the end of the year, population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

15. Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje <i>sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	<i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

18. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

ZNAKI UMOWNE**SYMBOLS**

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 17 na str. 12.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 17 on page 12.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
“Of which” indicates that not all elements of the sum are given.
- Znak * – dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.
- Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY**ABBREVIATIONS**

zł	– złoty	ha	– hektar
zl	<i>zloty</i>		<i>hectare</i>
tys.	– tysiąc	m ²	– metr kwadratowy
thous.	<i>thousand</i>		<i>square metre</i>
mln	– milion	m ³	– metr sześcienny
	<i>million</i>		<i>cubic metre</i>
g	– gram	km ²	– kilometr kwadratowy
	<i>gram</i>		<i>square kilometre</i>
kg	– kilogram	kpl.	– komplet
	<i>kilogram</i>		<i>set</i>
t	– tona	szt.	– sztuka
	<i>tonne</i>	pcs	<i>piece</i>
dt	– decytona	p.proc.	– punkt procentowy
	<i>deciton</i>		<i>percentage point</i>
l	– litr	ww.	– wyżej wymienione
	<i>litre</i>		
		PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
			<i>NACE classification</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

Rok 2014 był kolejnym, w którym w ujęciu rocznym odnotowano spadek **liczby ludności** województwa kujawsko-pomorskiego. Przewagę w województwie stanowiła ludność zamieszkująca miasta, przy czym obserwuje się zmniejszający udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności. W ostatnich latach ubywa mieszkańców obu miast wojewódzkich; stałemu odpływowi bydgoszczan i torunian towarzyszy zwiększająca się liczba mieszkańców powiatów: bydgoskiego i toruńskiego. W 2014 r. odnotowano, w odróżnieniu od 2013 r., dodatni przyrost naturalny, natomiast saldo migracji ludności na pobyt stały wciąż pozostaje na poziomie ujemnym – skala zjawiska pogłębiła się w skali roku.

Dynamika w ujęciu rocznym wskazuje, że biorąc pod uwagę ostatnie dziewięć lat – w sześciu, w województwie notowano wzrost **przeciętnego zatrudnienia** w sektorze przedsiębiorstw, spadek wystąpił w 2009 r. oraz w latach 2012–2014. W 2014 r. największy spadek przeciętnego zatrudnienia w skali roku miał miejsce w sekcjach: budownictwo, zakwaterowanie i gastronomia oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych.

Od grudnia 2009 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w skali roku wzrastała albo utrzymywała się na poziomie sprzed roku. W roku 2014 odnotowano wyraźny spadek tego wskaźnika w odniesieniu do stanu ubiegłorocznego. **Bezrobocie**, podobnie jak w latach ubiegłych, dotyczyło głównie ludzi młodych. Większość bezrobotnych zarejestrowanych nie posiadała prawa do zasiłku. W 2014 r. liczba bezrobotnych przypadająca na 1 ofertę pracy jest najniższą jaka została odnotowana w ostatnim dziesięcioleciu.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)** przeprowadzanego w ostatnich latach wykazały zróżnicowanie w sytuacji na rynku pracy. Analiza danych średniorocznych za 2014 r. wykazała spadek w skali roku, ale niewielki wzrost w odniesieniu do stanu z 2010 r. stopy bezrobocia. Współczynnik aktywności zawodowej i wskaźnik zatrudnienia wzrosły zarówno w skali roku, jak i w ciągu ostatnich czterech lat.

W ostatnich dziewięciu latach w Kujawsko-Pomorskim notowano wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku, przy czym najwyższą dynamikę notowano w 2011 r. W 2014 r. zaobserwowano wzrost we wszystkich sekcjach PKD, jednak najwyższy wzrost wynagrodzeń dotyczył pracowników zatrudnionych w sekcji administrowanie i działalność wspierająca.

Spadek przeciętnej miesięcznej liczby **emerytów i rencistów** otrzymujących świadczenia zaobserwowano w województwie zarówno w odniesieniu do świadczeniobiorców ZUS, jak i KRUS w stosunku do 2010 r., jak i do poprzedniego roku. Jednak wyższe roczne poziomy spadku zauważa się wśród pobierających świadczenia z KRUS. W 2014 r. odnotowano wzrost **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**, przy czym nieco wyższą dynamiką w skali roku charakteryzowały się świadczenia wypłacone rolnikom indywidualnym niż wypłacone przez ZUS. W ostatnich latach największy w skali roku wzrost świadczeń wypłacanych z ZUS odnotowano w 2008 r., a wzrost świadczeń wypłacanych rolnikom indywidualnym wystąpił w 2013 r.

Ostatnie trzy lata to obserwowany wzrost wynagrodzeń i świadczeń społecznych, jednak 2014 r. był pierwszym, w którym nastąpił spadek wskaźnika **cen towarów i usług konsumpcyjnych**. Największy wpływ na spadek poziomu wskaźnika miały ceny w grupie odzież i obuwie oraz edukacja. W ostatnich latach spośród wszystkich grup towarów i usług konsumpcyjnych coroczny spadek cen odnotowywano w grupie odzież i obuwie, a wzrost w grupie napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe, mieszkanie i zdrowie.

W **strukturze zasiewów** w województwie od lat dominują zboża. Jednakże ich powierzchnia od 2010 r. zmniejsza się. Produkcja zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w latach 2010–2012 również zmniejszała się. Jednakże od 2013 r., na skutek wzrostu wydajności z jednostki powierzchni, odnotowano jej wzrost. W 2014 r. była o 18,4% większa niż w 2012 r., w którym uzyskana produkcja była najniższa. Na przestrzeni analizowanych lat plony zbóż w województwie były corocznie wyższe od przeciętnych uzyskiwanych w kraju. Drugą ważną grupą od względem wielkości zajmowanego areалу są rośliny przemysłowe (głównie rzepak i rzepik).

Od kilku lat obserwuje się wzrost liczebności **pogłowia bydła**. Równocześnie widoczna jest wyraźna tendencja zmniejszania się udziału krów mlecznych w stadzie. Po trwającej od 2010 r. tendencji spadkowej, w 2014 r. nastąpił wzrost liczebności pogłowia **trzody chlewnej**. Nadal jednak spada udział loch na chów w strukturze stada.

W województwie kujawsko-pomorskim od 2010 r. obserwuje się stały wzrost ilości **skupowanego mleka**. W przypadku zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w omawianym okresie następowały znaczne wahania ilości skupowanego ziarna.

Ceny skupu pszenicy, ziemniaków, żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego w odniesieniu do roku poprzedniego obniżyły się; jednocześnie ceny tych produktów (z wyjątkiem ziemniaków) były wyższe niż w 2010 r. Ceny żyta w skupie były wyższe niż przed rokiem i cztery lata wcześniej. Ceny mleka w skupie w 2014 r. osiągnęły poziom najwyższy w okresie pięciu opisywanych lat. Średnie ceny pszenicy i żyta na targowiskach w 2014 r. były niższe niż w poprzednim roku, ale przekroczyły poziom z 2010 r. Ceny ziemniaków na targowiskach wzrosły w skali roku i były równocześnie wyższe od zanotowanych cztery lata temu.

Wskaźnik opłacalności tuczu trzody chlewnej (mierzony relacją ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta w obrocie targowiskowym) w 2014 r. wykazywał tendencję malejącą w odniesieniu do roku poprzedniego.

W Kujawsko-Pomorskim w 2013 r. w odniesieniu do poprzedniego roku nastąpił wzrost **globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej** (w cenach stałych).

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) rosła w skali roku w latach 2011–2014. Najmniejszy wzrost odnotowano w 2012 r. Zwiększenie się produkcji w ciągu ostatniego roku było wynikiem wzrostu obserwowanego w największej sekcji, tj. w przetwórstwie przemysłowym. Odnotowanemu wzrostowi produkcji (w cenach stałych) towarzyszyło zwiększenie się zatrudnienia w ca-

łym przemyśle w porównaniu z 2013 r. Wydajność pracy (mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego) wzrosła w skali roku.

W 2014 r. po raz pierwszy, po ośmiu latach, zanotowano spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku, na który wpływ miały przedsiębiorstwa, których głównym rodzajem działalności jest budowa budynków. Rok 2014 jest drugim, w którym zanotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie w ujęciu rocznym.

W 2014 r. w porównaniu z 2010 r. wzrosła liczba **mieszkań oddanych do użytkowania** oraz na budowę których wydano pozwolenia, spadła natomiast liczba rozpoczętych budów mieszkań. W ostatnich ośmiu latach wzrost mieszkań oddanych do użytkowania w skali roku wystąpił w latach 2006–2008 oraz w 2011 r. i w 2013 r. Pomimo obniżenia się w porównaniu z ubiegłym rokiem przeciętnej powierzchni 1 mieszkania oddanego do użytkowania, wskaźnik ten jednak utrzymuje się w ostatnich latach na podobnym poziomie, jedyne odstępstwo wystąpiło w latach 2006, 2008 i 2011, kiedy średnia wielkość lokalu nie przekroczyła 100 m².

W województwie po wielu latach rokrocznego wzrostu wartości **sprzedaży detalicznej** zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe, 2014 r. charakteryzował się spadkiem sprzedaży. Największy spadek sprzedaży detalicznej w skali roku w poszczególnych grupach według rodzaju działalności przedsiębiorstw odnotowano w grupie meble, RTV, AGD.

Chociaż przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw niefinansowych rosną od siedmiu lat, to dynamika **wyników finansowych** podlega wahaniom i w 2014 r., tak jak w 2012 r. i w 2008 r. wyniki finansowe brutto i netto obniżyły się. Jednak spadki w 2014 r. były słabsze niż wcześniej i nastąpiły po wysokich wzrostach w 2013 r. W wymienionych latach, a dodatkowo w 2010 r., pogorszył się w porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto. Jednak pod względem wartości wskaźniki lepsze niż w 2014 r. były tylko w latach 2007 i 2013.

Na przestrzeni ostatnich ośmiu lat różna była skala **nakładów inwestycyjnych** poniesionych przez kujawsko-pomorskie przedsiębiorstwa. Po latach wzrostów nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw (w latach 2007–2008) w 2009 r. nastąpił spadek, który dotyczył sukcesywnie kolejnych lat, aż do 2013 r., kiedy to odnotowano wzrost. Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących poniesione w 2014 r. były znacznie wyższe od zanotowanych w ostatnim roku. Wśród sekcji, mających co najmniej 1% udziału w wartości inwestycji, największy wzrost zanotowano w transporcie i gospodarce magazynowej.

BASIC TRENDS

The 2014 was another year in which in annual terms decreased **the number of population** of the kujawsko-pomorskie voivodship. The advantage in the voivodship was constituted by the population of the urban areas, in addition there was observed decreasing of participation of the urban population in total population. In the last years number of residents of both province capitals was reduced; an increasing number of residents of bydgoski and toruński powiaty accompanied the permanent outflow of residents of Bydgoszcz and Toruń. In 2014 there was as opposed to 2013 positive natural increase, while net migration of population for permanent residence still remains negative – the scale of the phenomenon has deepened in a year.

The dynamics in annual terms indicates that in the past nine years – in the six, in the voivodship was recorded an increase in **average paid employment** in the enterprise sector, the decline occurred in 2009 and in 2012–2014. In 2014, the largest decrease an annual average paid employment took place in the sections: construction, accommodation and catering as well as trade; repair of motor vehicles.

Since December 2009, the registered unemployment rate in the year increased or remained at last year's level. In 2014 there was evident decrease this indicator in relation to the last year condition. **Unemployment**, similar to last years, concerned young people above all. Most of the unemployed did not have benefit rights. In 2014, the number of unemployed per 1 job offer is the lowest that has been recorded in the last decade.

Results of the **Labour Force Survey (BAEL)** conducted in last years showed differences in labour market conditions. Average annual data analysis in 2014 showed a decrease both over the year but a small increase in relation to 2010 of the unemployment rate. The activity rate and the employment rate increased both in the year and over the past four years.

In the last ninth years in the Kujawsko-Pomorskie was registered an increase of **average monthly gross wages and salaries** in the enterprise sector in the year, the highest growth was recorded in 2011. In 2014, growth was observed in all sections of PKD, the highest increase of wages and salaries in section concerned employees administrative and support service activities.

The decrease in the average monthly number of **retirees and pensioners** receiving benefits was observed in the voivodship both in terms of beneficiaries Social Insurance Institutions (ZUS) and Agricultural Social Insurance Fund (KRUS) as compared to 2010, as well as to the previous year. However, higher levels of annual decrease was observed among receiving benefits from the KRUS. In 2014 also recorded an increase in the **average monthly gross retirement pay and pensions**, in addition benefits paid to individual farmers were characterised by slightly higher dynamics in the year than paid by the ZUS. In the last years the highest increase per year in ZUS benefits paid was recorded in 2008, while the highest increase in benefits paid to individual farmers occurred in 2013.

The last three years was observed increase in wages and salaries as well as social benefits, but 2014 was the first in which there has been a decrease in **the price index of consumer goods and services**. The largest impact on the decrease of the indicator took prices in the group clothing and footwear and education. The largest impact on the decrease in the price index were in the group clothing and footwear and education. In recent years, from among all consumer goods and services groups annual decreased of prices was noted in the clothing and footwear group and the growth in the group alcoholic beverages and tobacco, housing and health.

The **sown structure** in the voivodship for years is dominated by cereals. However, their area decreases from 2010. Production of basic cereals with cereal mixed in 2010–2012 also decreased. However, since 2013, due to the increase in productivity per unit area was noted an increase. In 2014 it was 18.4% higher than in 2012, where the annual production was the lowest. Over the analyzed years yields of cereals in the voivodship were annually higher than the average obtained in the country. Another important group of largest occupied area are industrial crops (mainly rape and turnip rape).

For several years is observed an increase in the size of **cattle livestock**. At the same time there are clearly decreasing trend in the share of dairy cows in the herd. After the decreasing trend lasting from 2010, in 2014 has increased the herd of **pigs**. Still decreases the share of breeding sows in the structure of the herd.

In the kujawsko-pomorskie voivodship since 2010 has seen a steady increase in the amount of milk **procurement**. In the case of basic cereals consumer and for feeds (with cereal mixed, excluding sowing) in the period followed significant fluctuations in the amount of bought grain.

Procurement **prices** of wheat, potatoes, beef, pork and poultry in relation to the previous year decreased; while the prices of these products (except potatoes) were higher than in 2010. Procurement prices of rye were higher than a year ago and four years ago. Procurement prices of milk in 2014 reached the highest level in the four reported years. Average prices of wheat and rye obtained at market-place in 2014 were lower than in the previous year but exceeded the level of 2010. Prices of potatoes at market-place increased in the year and were both higher than those recorded four years ago.

Indicator of profitability of fattening pigs (measured by the ratio of pork procurement prices to the price of rye in market-place) in 2014 showed an decreasing trend in relation to the previous year.

In the Kujawsko-Pomorskie in 2013 with reference to the previous years **the gross, final and market agricultural output** (in constant prices) increased.

Sold production of industry (in constant prices) increased annually in 2011–2014. The smallest increase was recorded in 2012. The increase of production over the last year was a result of an increase observed in the largest section, i.e. in manufacturing. The observed increase in production (in constant prices) was also accompanied, by a comparison with 2013, with increase in employment in the industry. Labour productivity (measured by the value of sold production per employee) has increased per year.

In 2014, for the first time, after eight years, there was a decrease of **construction and assembly production** per year, which was affected by the enterprises, which main activity is the construction of buildings. The 2014 is the second, in which there was a decrease in average employment in the construction in annual terms.

In 2014 compared with 2010 increased the number of **dwellings completed** and for which permits has been granted, while the number of dwellings in which construction has begun decreased. In the past eight years, the growth of dwelling completed in the year occurred in 2006-2008 as well as in 2011 and in 2013. Despite the reduction in comparison with last year the average usable floor space of completed dwelling this indicator maintains in recent years is on the same level, the only exception occurred in 2006, 2008 and 2011, when the average dwelling size does not exceed 100 m².

In the voivodship after many years of annual growth of value of **retail sales** realized by trade and non-trade units, 2014 was characterized by decreased sales. The highest decrease of retail sales annually in particular groups according to the type of activity of enterprises was observed in the group of furniture, radio, TV and household appliances.

Although the revenues from the whole activity of non-financial enterprises are growing for seven years, the dynamics of **the financial results** subject to fluctuations and in 2014 as in 2012 and in 2008 the financial results gross and net decreased. However, the decreases in 2014 were lower than before and occurred after significant increases in 2013. In these years, and also in 2010, has deteriorated compared with the previous year the cost level indicator and profitability ratios of gross and net turnover. However, in terms of value of indicators better than in 2014, there were only the in years 2007 and 2013.

Over the last eight years has been different range of **investment outlays** of the Kujawsko-Pomorskie enterprises. After years of growth investment outlays of surveyed enterprises (in 2007–2008) in 2009 there was a decrease, which concerned successively consecutive years until 2013 when was recorded an increase. Investment outlays (in current prices) on new fixed assets and improvement of existing capital asset items in 2014 were considerably higher than recorded in the last year. Among the sections, with at least 1% of the value of the investment, the highest increases were recorded in transportation and storage.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

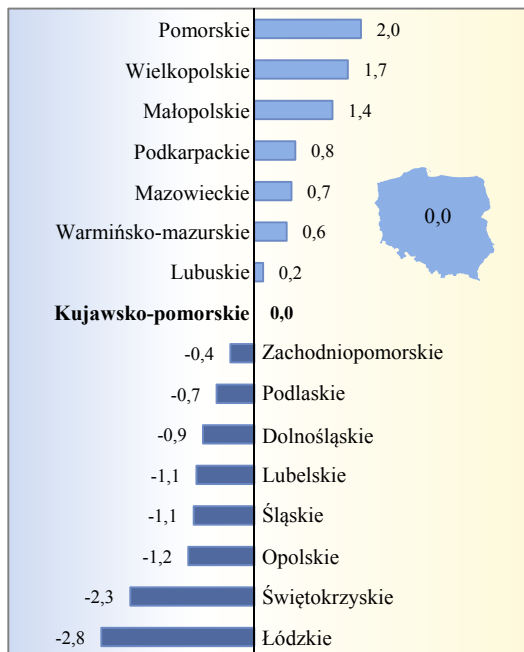
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2014 r.

Wyszczególnienie	Polska	Kujawsko-pomorskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	116
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,03	0,00
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,41	-1,36
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^a w %	56,2	55,3
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^a w %	51,2	49,4
Stopa bezrobocia według BAEL ^a w %	9,0	10,6
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	3980,24	3336,60
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1922,92	1767,97
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1144,73	1150,77
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (2013 = 100)	100,0	99,8
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym ^b w ha	10,22	16,16
Obsada bydła ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	40,7	47,2
Obsada trzody chlewnej ^c na 100 ha użytków rolnych w szt.	80,5	123,8
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle w zł	471749	397348
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie w zł	438049	318033
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,7	3,0
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1071	919
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	22	9
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych podmiotów w %	81,8	82,8
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,7	95,4
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (2013 = 100, ceny bieżące)	115,3	136,6
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2012 r. w zł	41934	34095

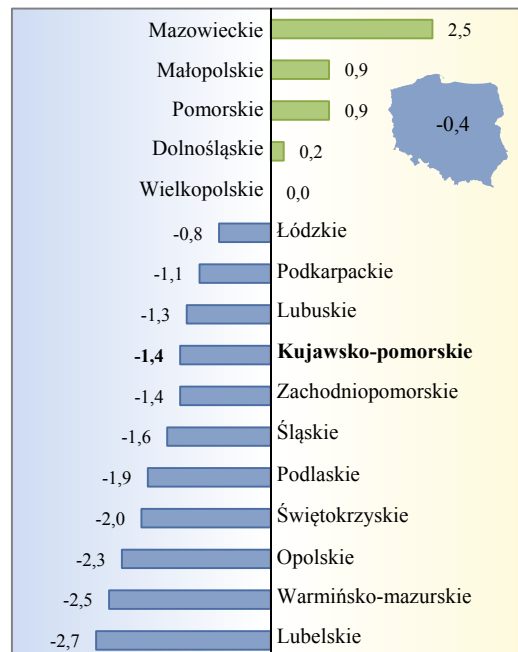
^a Przeciętne w roku; dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 rok. ^b Dane za 2013 r. ^c Stan w czerwcu.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

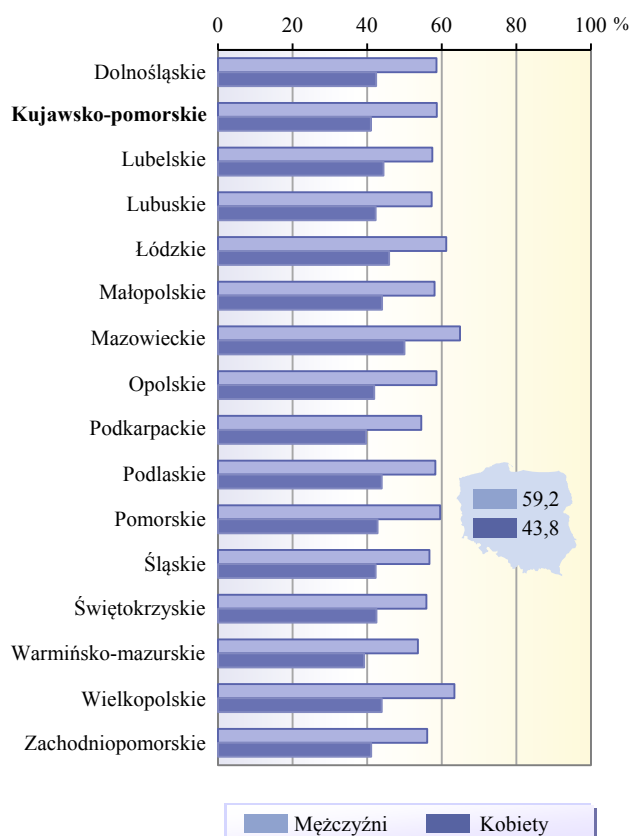
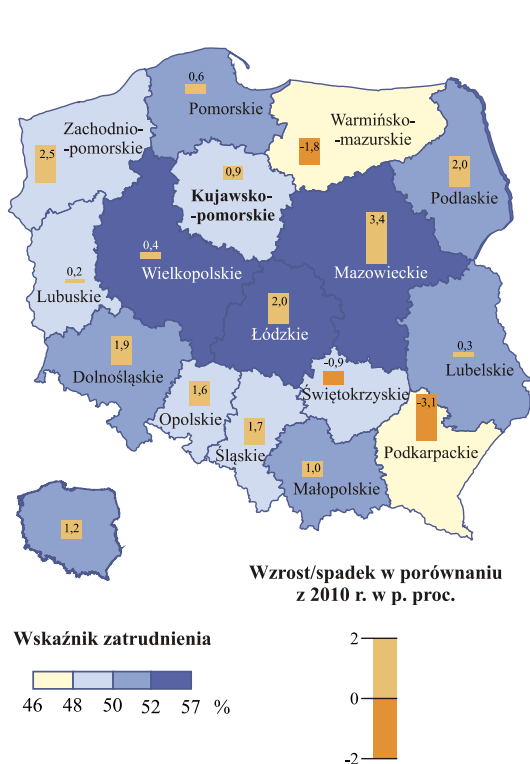
Wyk. 1. **Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2014 r.**

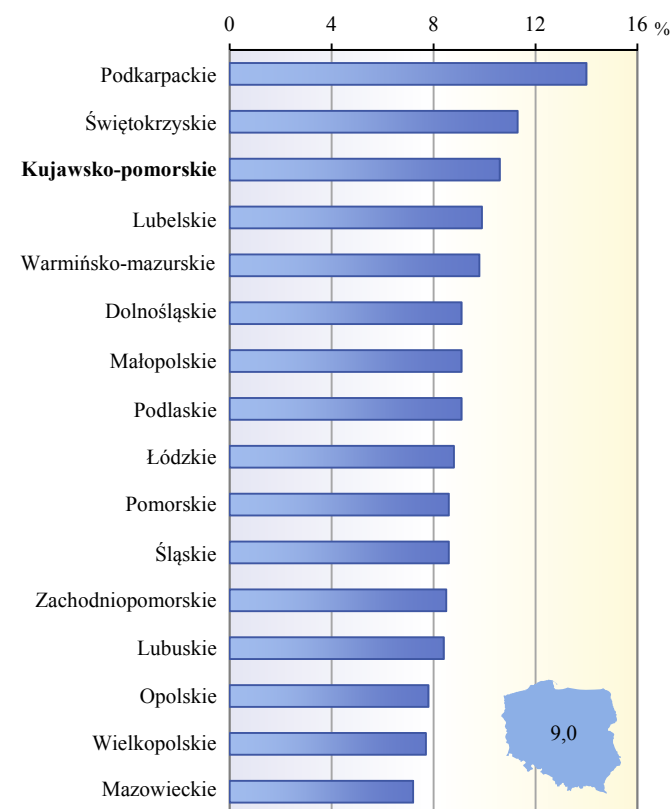
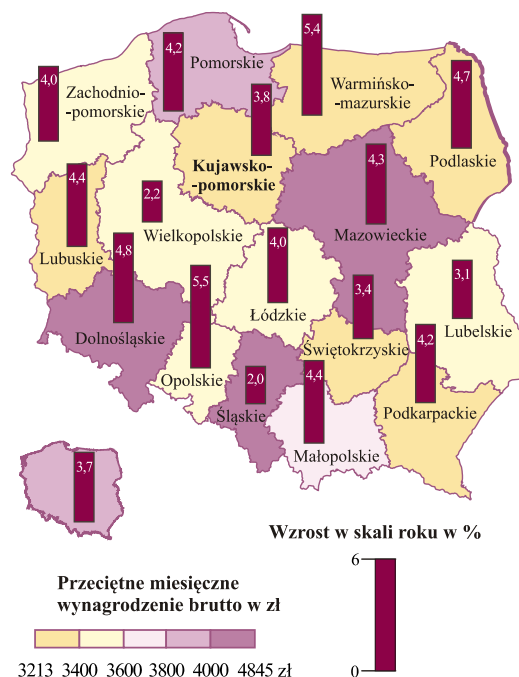
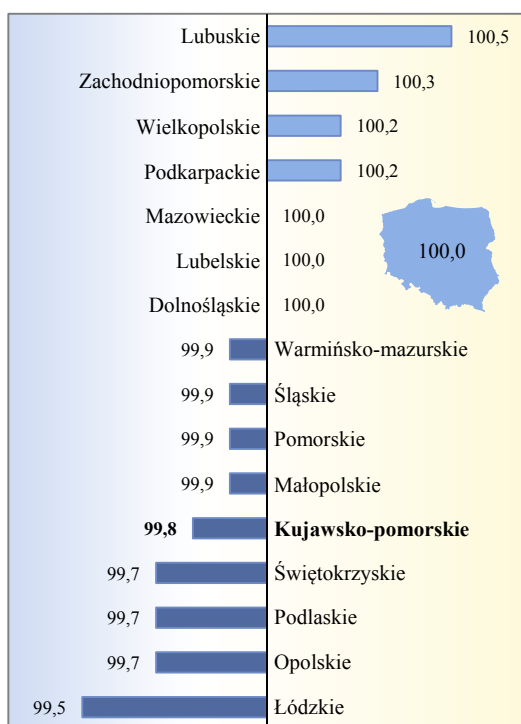
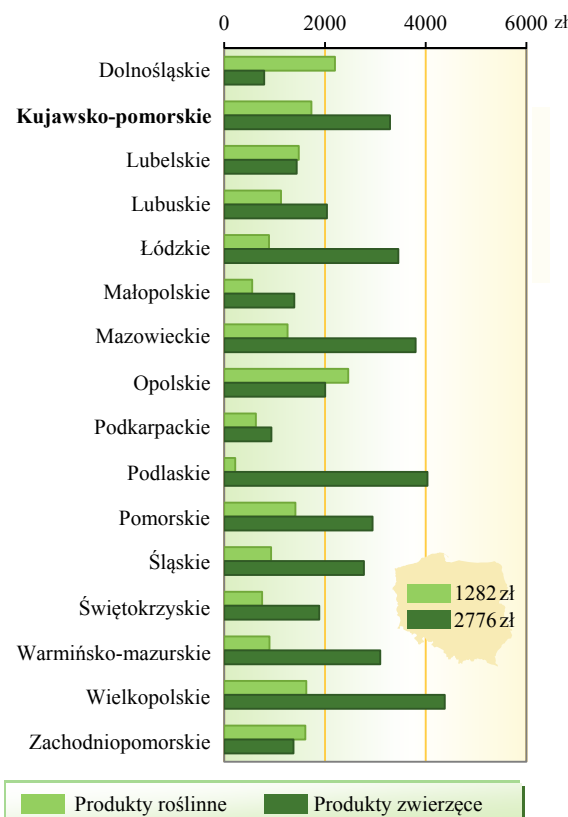
Wyk. 2. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2014 r.**

Wyk. 3. **Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2014 r.**

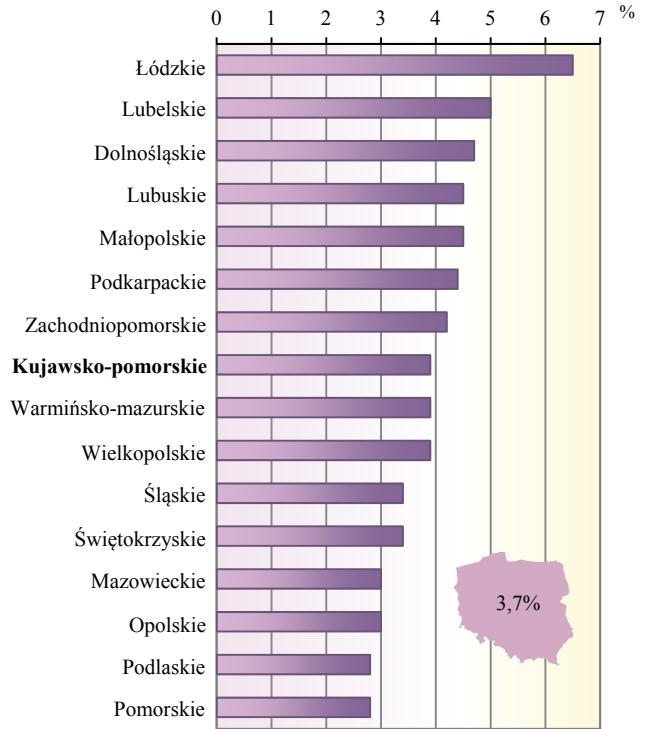
^a Przeciętny w roku.

Wyk. 4. **Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2014 r.**Wyk. 5. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r.**Wyk. 6. **Wzrost/spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2014 r. (2013 r. = 100)**Wyk. 7. **Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2014 r.**

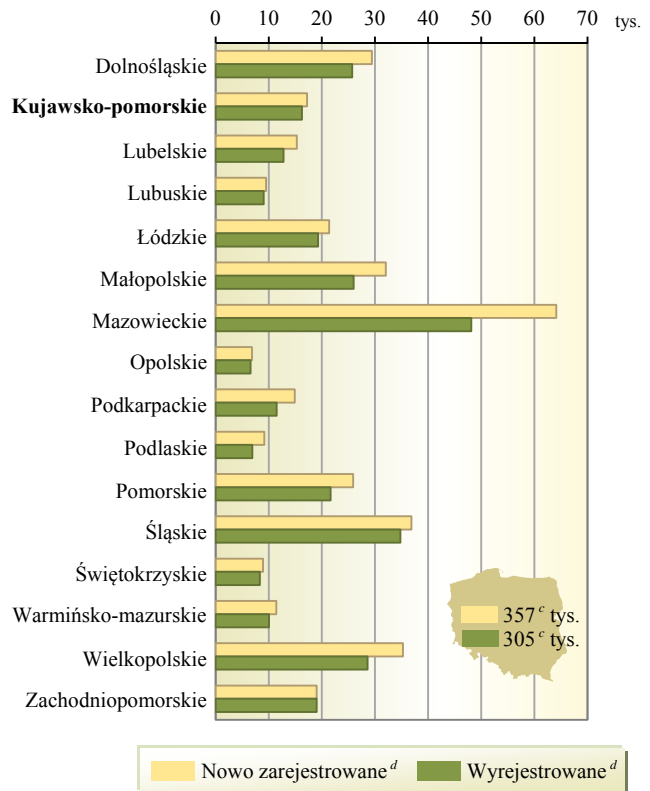
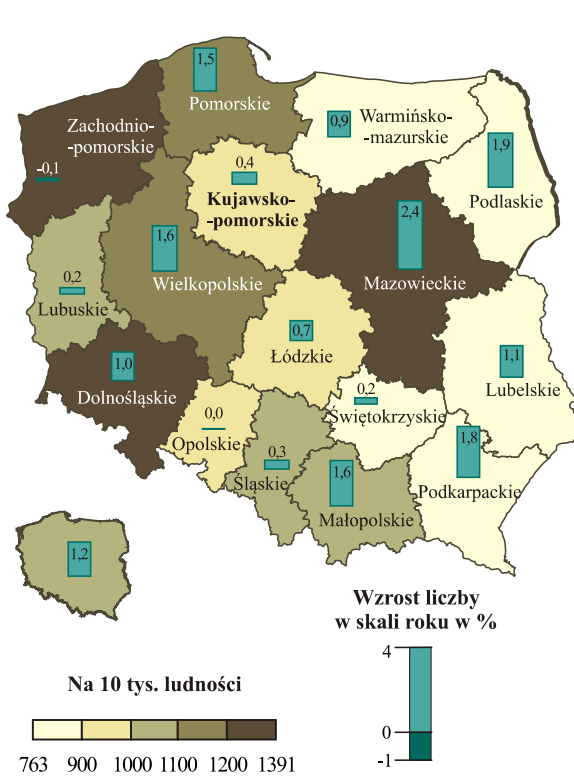
Wyk. 8. **Mieszkania oddane do użytkowania w 2014 r.**

Wyk. 9. **Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2014 r.**

Wyk. 10. **Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^b w 2014 r. Stan w dniu 31 XII**

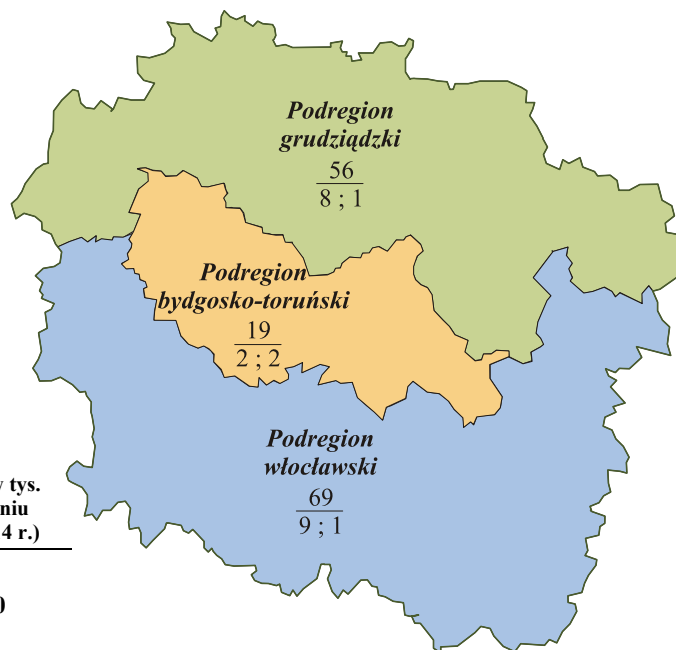
^a Ludność według stanu w dniu 30 VI. ^b Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^c W podziale według województw - bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. ^d W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

liczba gmin
 $\frac{144}{19; 4}$
 liczba powiatów liczba miast na prawach powiatu

	Powierzchnia w ha	Ludność w tys. (stan w dniu 31 XII 2014 r.)
KUJAWSKO-POMORSKIE	1797134	2090,0
podregiony:		
bydgosko-toruński	291624	774,7
grudziądzki	680796	538,4
włocławski	824714	776,9

Podregion bydgosko-toruński		Podregion grudziądzki		Podregion włocławski	
Powiaty:	Miasta na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:	Powiaty:	Miasto na prawach powiatu:
bydgoski toruński	Bydgoszcz Toruń	brodnicki chełmiński golubsko-dobrzyński grudziądzki sępoleński świecki tucholski wąbrzeski	Grudziądz	aleksandrowski inowrocławski lipnowski mogileński nakielski radziejowski rypiński włocławski żniński	Włocławek

Według stanu w dniu 1 I 2014 r. województwo kujawsko-pomorskie zajmowało powierzchnię 17972 km² (1797134 ha), co stanowi 5,7% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 XII 2014 r.) mieszkało 2090 tys. ludności, tj. 5,4% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 116 osób (9 lokata w kraju). W miastach mieszkało 59,8% ludności województwa.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

Rok 2014, podobnie jak poprzedni, charakteryzuje się w skali roku nieznacznym spadkiem liczby ludności województwa kujawsko-pomorskiego. W analizowanym okresie, w przeciwieństwie do 2013 r., liczba urodzeń była nieznacznie wyższa niż liczba zgonów, co przełożyło się na dodatni przyrost naturalny. Ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały w 2014 r., podobnie jak w ostatnich latach, było ujemne, jednocześnie odnotowano nasilenie tego zjawiska. W skali roku zaobserwowano również pogłębienie się ujemnego salda migracji zagranicznych.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2014 r. liczba ludności województwa kujawsko-pomorskiego nieznacznie zmniejszyła się w skali roku, jak i nieznacznie w odniesieniu do stanu z 2010 r. Populacja województwa stanowiła 5,4% ogółu ludności Polski.

*Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzypisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.*

*Prezentowane dane dotyczą **ludności** w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.*

Jako bazę wyjściową bilansów przyjęto wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. - według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w 2014 r. wyniosła w województwie 116, zaś w Polsce – 123 i kształtowała się na zbliżonym poziomie do notowanego w 2010 r. Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa. W 2014 r. najwyższe wartości wystąpiły w miastach na prawach powiatu, natomiast najniższe notowano w powiatach: tucholskim, sępoleńskim i grudziądzkim.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	2014
POLSKA				
Stan w dniu 30 VI w tys.	38517	38534	38502	38484
w tym kobiety	19869	19882	19868	19861
Miasta	23449	23360	23292	23245
Wieś	15068	15174	15211	15239
Stan w dniu 31 XII:				
w tysiącach	38530	38533	38496	38479
na 1 km ²	123	123	123	123
w tym kobiety:				
w tysiącach	19877	19884	19866	19859
na 100 mężczyzn	107	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23429	23336	23258	23216
w %	60,8	60,6	60,4	60,3
Wieś: w tysiącach	15101	15197	15238	15262
w %	39,2	39,4	39,6	39,7
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE				
Stan w dniu 30 VI w tys.	2099	2098	2094	2091
w tym kobiety	1081	1081	1079	1078
Miasta	1274	1265	1259	1253
Wieś	825	833	835	838
Stan w dniu 31 XII:				
w tysiącach	2099	2096	2093	2090
na 1 km ²	117	117	116	116
w tym kobiety:				
w tysiącach	1081	1080	1079	1077
na 100 mężczyzn	106	106	106	106
Miasta: w tysiącach	1271	1262	1256	1251
w %	60,6	60,2	60,0	59,8
Wieś: w tysiącach	827	834	837	839
w %	39,4	39,8	40,0	40,2

Analizując strukturę ludności według płci w województwie kujawsko-pomorskim od kilku lat nie zaobserwowano większych zmian. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2014 r., podobnie jak przed rokiem i w 2010 r., wyniósł 51,5%. W Polsce tendencja jest podobna – kobiety w końcu grudnia 2014 r. stanowiły 51,6%. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) ukształtował się na poziomie analogicznym jak rok wcześniej osiągając wartość 106 (w 2010 r. było to 107), a w Polsce na przestrzeni ostatnich lat kształtował się na poziomie 107.

Tabl. 3. **Ludność według województw**
Stan w dniu 31 XII

Województwa	Ludność w tys.				Średnioroczne tempo przyrostu/ubytku liczby ludności w %			
	2010	2012	2013	2014	2010	2012	2013	2014
P o l s k a	38529,9	38533,3	38495,7	38478,6	0,95	-0,01	-0,10	-0,04
Dolnośląskie	2917,2	2914,4	2910,0	2908,5	1,41	-0,08	-0,15	-0,05
Kujawsko-pomorskie	2098,7	2096,4	2092,6	2090,0	1,43	-0,09	-0,18	-0,12
Lubelskie	2178,6	2165,7	2156,2	2147,7	0,99	-0,29	-0,44	-0,39
Lubuskie	1023,2	1023,3	1021,5	1020,3	1,30	0,02	-0,18	-0,11
Łódzkie	2542,4	2524,7	2513,1	2504,1	0,02	-0,36	-0,46	-0,36
Małopolskie	3336,7	3354,1	3360,6	3368,3	1,17	0,22	0,19	0,23
Mazowieckie	5267,1	5301,8	5316,8	5334,5	0,86	0,31	0,28	0,33
Opolskie	1017,2	1010,2	1004,4	1000,9	-1,34	-0,37	-0,58	-0,35
Podkarpackie	2127,9	2130,0	2129,3	2129,2	1,25	0,06	-0,03	-0,01
Podlaskie	1203,4	1198,7	1195,0	1191,9	-1,15	-0,19	-0,31	-0,25
Pomorskie	2275,5	2290,1	2295,8	2302,1	2,04	0,29	0,25	0,27
Śląskie	4634,9	4615,9	4599,4	4585,9	-0,12	-0,23	-0,36	-0,29
Świętokrzyskie	1282,5	1274,0	1268,2	1263,2	-0,98	-0,32	-0,45	-0,40
Warmińsko-mazurskie	1453,8	1450,7	1446,9	1444,0	1,87	-0,13	-0,26	-0,20
Wielkopolskie	3446,7	3462,2	3467,0	3472,6	1,13	0,19	0,14	0,16
Zachodniopomorskie	1723,7	1721,4	1718,9	1715,4	1,80	-0,08	-0,15	-0,20

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. zarejestrowano 20031 urodzeń żywych, tj. więcej o 178 niż przed rokiem i mniej o 2565 niż w 2010 r. **Współczynnik urodzeń żywych** wyniósł 9,58‰ (6 lokata w kraju) i był wyższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,48‰), ale niższy od odnotowanego w 2010 r. (10,77‰). W kraju w 2014 r. współczynnik wyniósł 9,75‰.

W 2014 r. w województwie zmarło 20028 osób, tj. mniej: o 457 osób niż przed rokiem i o 425 niż w 2010 r. Ogólny **współczynnik zgonów** wyniósł 9,58‰ (8 lokata w kraju), podczas gdy rok wcześniej – 9,78‰, a w 2010 r. wyniósł 9,75‰. W kraju współczynnik ukształtował się na poziomie 9,78‰. W stosunku do roku poprzedniego wzrosła umieralność niemowląt, a w odniesieniu do 2010 r. spadła. **Współczynnik zgonów niemowląt** (liczony na 1000 urodzeń żywych) przyjął wartość 4,64‰ (wobec 4,43‰ w 2013 r. i 5,80‰ w 2010 r.), co plasuje województwo kujawsko-pomorskie na 11 pozycji wśród wszystkich województw.

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności faktycznie zamieszkałej (według stanu w dniu 30 VI).

kiem i o 2153 mniej niż w 2010 r. W skali roku wyższy był również **współczynnik małżeństw**, który w omawianym okresie osiągnął poziom 4,92‰ (wobec 4,69‰ w 2013 r. i 5,93‰ w 2010 r.), tj. 5,5 % małżeństw zawartych w kraju. W analizowanych latach liczba nowo zawartych małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności była zbliżona lub nieco wyższa w województwie niż średnia w Polsce.

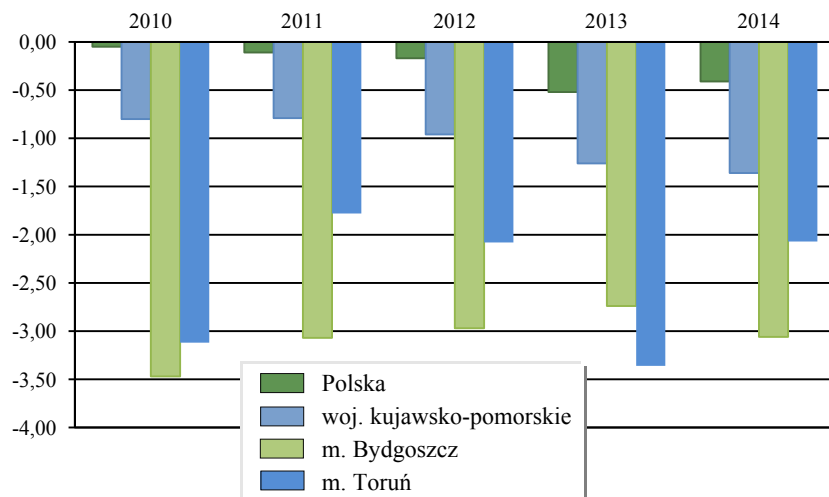
Tabl. 4. **Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności**

Wyszczególnienie	2010	2012	2013	2014
POLSKA				
Małżeństwa	5,93	5,29	4,69	4,90
Urodzenia żywe	10,73	10,02	9,60	9,75
Zgony	9,83	9,99	10,06	9,78
w tym niemowląt ^a	4,98	4,64	4,56	4,22
Przyrost naturalny ^b	0,90	0,04	-0,46	-0,03
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,05	-0,17	-0,52	-0,41
w tym zagranicznych	-0,05	-0,17	-0,52	-0,41
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE				
Małżeństwa	5,93	5,34	4,69	4,92
Urodzenia żywe	10,77	9,90	9,48	9,58
Zgony	9,75	9,74	9,78	9,58
w tym niemowląt ^a	5,80	4,82	4,43	4,64
Przyrost naturalny ^b	1,02	0,16	-0,30	0,00
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,80	-0,96	-1,26	-1,36
w tym zagranicznych	-0,11	-0,23	-0,49	-0,53
M. BYDGOSZCZ				
Małżeństwa	5,76	5,15	4,34	4,74
Urodzenia żywe	9,62	8,83	8,80	9,08
Zgony	10,19	10,42	10,48	10,26
w tym niemowląt ^a	6,83	3,44	6,31	3,99
Przyrost naturalny ^b	-0,56	-1,59	-1,69	-1,18
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-3,47	-2,97	-2,74	-3,06
w tym zagranicznych	-0,30	-0,49	-0,73	-0,90
M. TORUŃ				
Małżeństwa	5,87	4,99	4,35	4,60
Urodzenia żywe	10,18	9,80	8,96	9,43
Zgony	9,03	9,29	9,27	9,46
w tym niemowląt ^a	5,74	6,48	2,19	3,13
Przyrost naturalny ^b	1,15	0,51	-0,31	-0,02
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-3,12	-2,08	-3,36	-2,07
w tym zagranicznych	-0,20	0,03	-0,09	-0,42

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku. Na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

Podobnie jak w poprzednich analizowanych latach, w 2014 r., **saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych** ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w roku przekroczyła

Wyk. 13. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności**

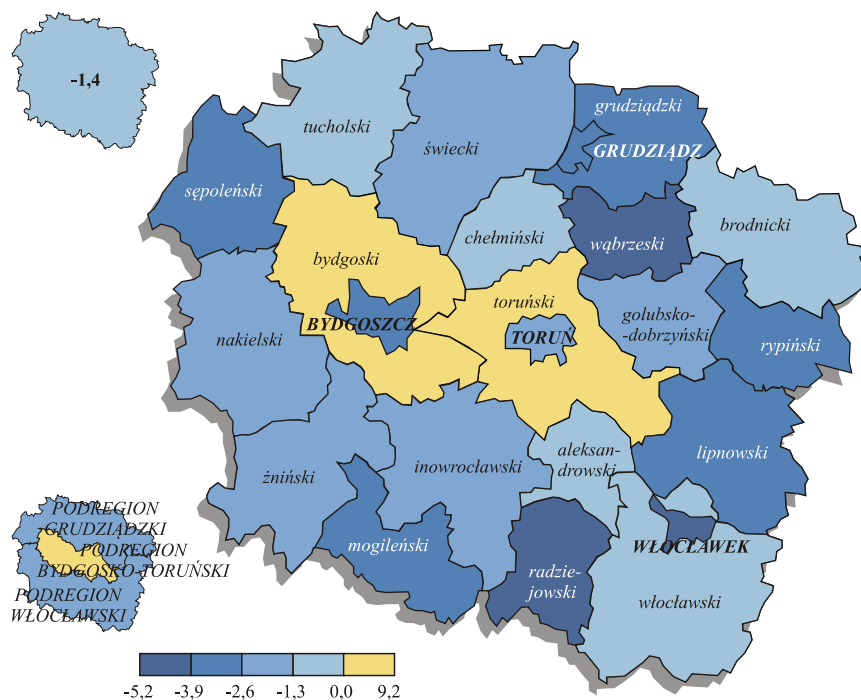

tego w roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie i tak: w 2014 r. – o 2838 osób, w 2013 r. – o 2645, a w 2010 r. – o 1683 osoby.

Analizując migracje zagraniczne ludności należy stwierdzić, że zarówno w Polsce, jak i w województwie kujawsko-pomorskim w ostatnich latach liczba emigrantów

przewyższała liczbę imigrantów. W 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2010 r. nastąpił wzrost liczby wyjazdów mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego za granicę na pobyt stały (w kraju w skali roku obserwuje się osłabienie tego zjawiska).

Wyk. 14. **Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie kujawsko-pomorskim według podregionów i powiatów w 2014 r.**

Analizując saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie kujawsko-pomorskim według powiatów w 2014 r. należy stwierdzić, iż przyjęło ono wartości dodatnie w dwóch powiatach: toruńskim i bydgoskim. Wartości salda migracji na pobyt stały odnotowane w 2014 r. w powyższych powiatach były szczególnie wysokie i wynosiło odpowiednio 9,22 i 9,20 osób w przeliczeniu na 1000 ludności.

Dane prezentujące ludność w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,*
 - „Stan i ruch naturalny ludności w województwie kujawsko-pomorskim” – opracowanie sygnałne dostępne co roku,*
 - „Prognoza ludności do 2050 roku dla województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne,*
 - „Rocznik Statystyczny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014” – publikacja dostępna co roku;*
 - „Województwo Kujawsko-Pomorskie 2014 - podregiony, powiaty, gminy” – publikacja dostępna co roku; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).*
-
-

RYNEK PRACY

■ ZATRUDNIENIE

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim utrzymał się obserwowany od 2012 r. spadek przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku. W porównaniu z 2013 r. najbardziej zmniejszyło się zatrudnienie w sekcjach: budownictwo, zakwaterowanie i gastronomia oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych. Blisko 50% zatrudnionych w 2014 r. w województwie stanowili zatrudnieni w sekcji przetwórstwo przemysłowe.

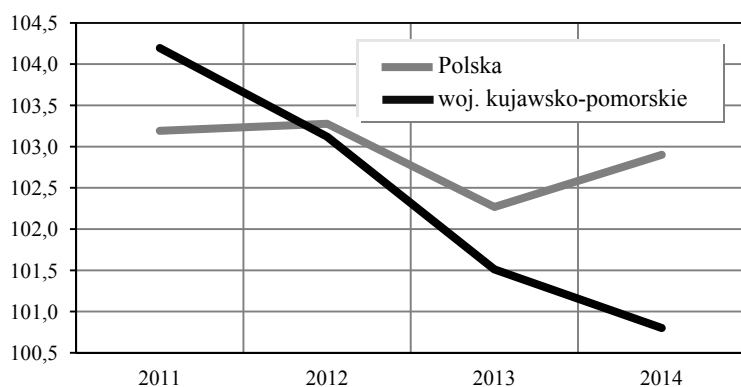
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. ukształtowało się na poziomie 239,3 tys. osób, co oznacza, że było o 0,7% niższe w stosunku do poprzedniego roku i o 0,8% wyższe niż w 2010 r. W kraju w 2014 r. odnotowano wzrost zatrudnienia w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,6%.

Dane o przeciętnym zatrudnieniu obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Tabl. 5. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

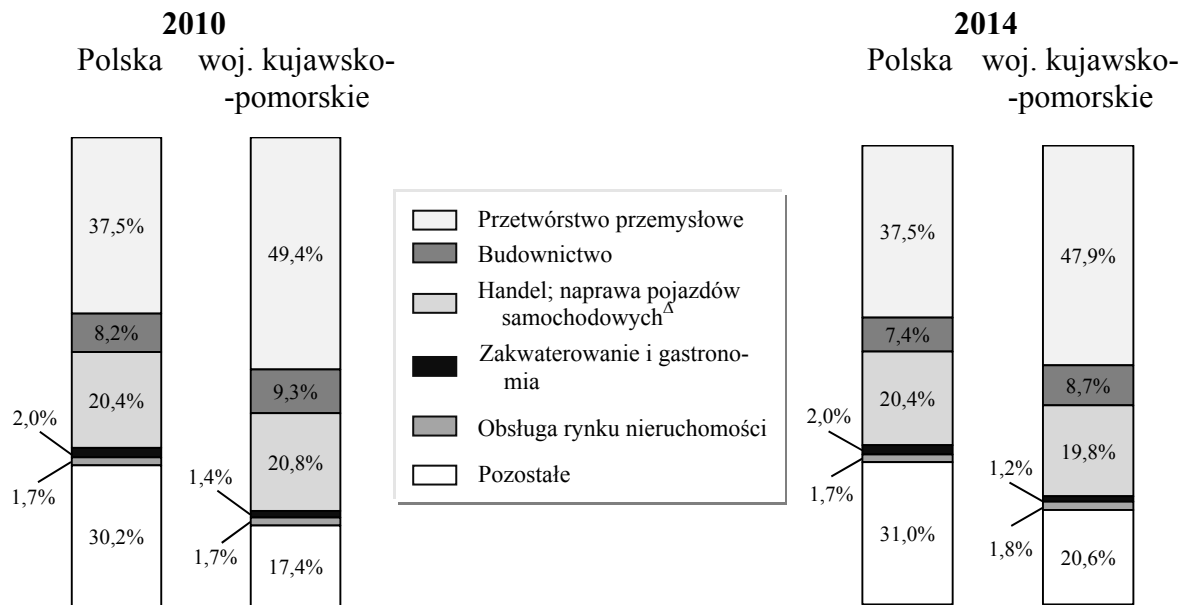
Wyszczególnienie	2010	2013	2014		
	w tysiącach		2010=100	2013=100	
Polska	5372,6	5494,5	5529,5	102,9	100,6
woj. kujawsko-pomorskie	237,3	240,8	239,3	100,8	99,3
m. Bydgoszcz	57,5	56,2	56,2	97,9	100,0
m. Toruń	38,3	40,4	38,3	100,1	94,9

Wyk. 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

W 2014 r. największe zatrudnienie w województwie kujawsko-pomorskim zanotowano w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 114,6 tys. osób, tj. 47,9% ogółu zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych – 47,5 tys. osób, tj. 19,8% ogółu zatrudnionych. W odniesieniu do 2010 r. największe zmiany w strukturze zatrudnienia zaobserwowano w przetwórstwie przemysłowym. Udział ten zmniejszył się o 1,5 p. proc.

Wyk. 16. Struktura przeciętnego zatrudnienia według sekcji PKD 2007

W 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, przeciętne zatrudnienie zmniejszyło się najbardziej w sekcjach: budownictwo (o 6,9%), zakwaterowanie i gastronomia (o 3,2%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 2,2%). Natomiast wzrost w skali roku m.in. w sekcjach: informacja i komunikacja (o 13,9%), administrowanie i działalność wspierająca (o 4,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 3,0%).

Tabl. 6. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim

Wyszczególnienie	2013				2014				w tys. osób
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	99,5	99,2	98,7	98,4	98,6	98,6	98,8	99,3	239,3
w tym:									
Przemysł	98,4	98,3	98,4	98,2	98,9	99,2	99,2	100,1	123,4
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	98,5	98,4	98,4	98,0	98,6	99,0	99,2	100,2	114,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	102,1	101,4	101,3	102,4	103,7	103,0	102,5	102,3	6,1
Budownictwo	94,4	92,6	91,8	93,1	93,1	94,4	94,5	93,1	20,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	98,6	98,3	95,6	95,5	96,6	95,7	97,4	97,8	47,5
Transport i gospodarka magazynowa	106,0	105,3	105,8	104,2	102,5	102,0	102,3	103,0	13,2
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	88,7	86,1	86,5	83,4	95,1	95,9	96,5	96,8	2,8
Informacja i komunikacja	97,8	100,5	102,7	101,7	98,9	97,3	114,6	113,9	2,1
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	99,9	100,5	99,2	99,4	99,9	99,6	99,9	99,1	4,2
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	118,0	119,1	121,7	118,3	107,7	108,5	103,5	104,1	13,4

■ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W województwie kujawsko-pomorskim, podobnie jak w Polsce, od grudnia 2009 r. nie zanotowano rocznego spadku stopy bezrobocia rejestrowanego, taką sytuację obserwuje się w analizowanym roku 2014. W końcu 2014 r. w województwie stopa bezrobocia wyniosła 15,7% i była o 2,5 p. proc. niższa niż w 2013 r. Tylko w jednym województwie zanotowano wyższą wartość stopy bezrobocia. Bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy w województwie kujawsko-pomorskim w końcu grudnia 2014 r. stanowili, podobnie jak przed rokiem, 7,0% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce.

W końcu grudnia 2014 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa kujawsko-pomorskiego wyniosła 127,1 tys. osób i była niższa od zanotowanej przed rokiem (o 23,0 tys. osób, tj. o 15,3%) oraz niższa niż w 2010 r. (o 12,3 tys. osób, tj. o 8,8%). W kraju w końcu 2014 r. liczba bezrobotnych była o 15,4% niższa niż rok wcześniej i o 6,6% niższa niż w 2010 r.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. Nr 674 z późniejszymi zmianami).

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
POLSKA			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	2157,9	1825,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	3042,0	2709,4	2452,8
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	2979,8	2688,2	2786,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	83	70	46
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	13,4	11,5
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	139,4	150,1	127,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	203,2	188,5	174,5
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	198,2	187,2	198,2
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	129	88	43
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	17,0	18,2	15,7

Tabl. 7. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
M. BYDGOSZCZ			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	13,0	14,2	12,1
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	23,3	21,7	19,0
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	22,6	21,3	21,1
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	318	28	17
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	8,0	8,8	7,5
M. TORUŃ			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	7,5	9,4	7,4
Bezrobotni nowo zarejestrowani ^a w tys.	15,2	13,6	12,0
Bezrobotni wyrejestrowani ^a w tys.	15,3	13,0	14,0
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ..	48	83	17
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	8,2	10,4	8,3

^a W ciągu roku.

W końcu 2014 r. we wszystkich powiatach województwa kujawsko-pomorskiego liczba bezrobotnych była mniejsza niż w roku poprzednim, przy czym największy spadek odnotowano w powiecie grudziądzkim (o 23,3%) oraz w Grudziądzu (o 22,1%). Natomiast najmniejszy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w powiecie włocławskim i we Włocławku (odpowiednio o 6,4% i o 8,0%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby bezrobotne, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

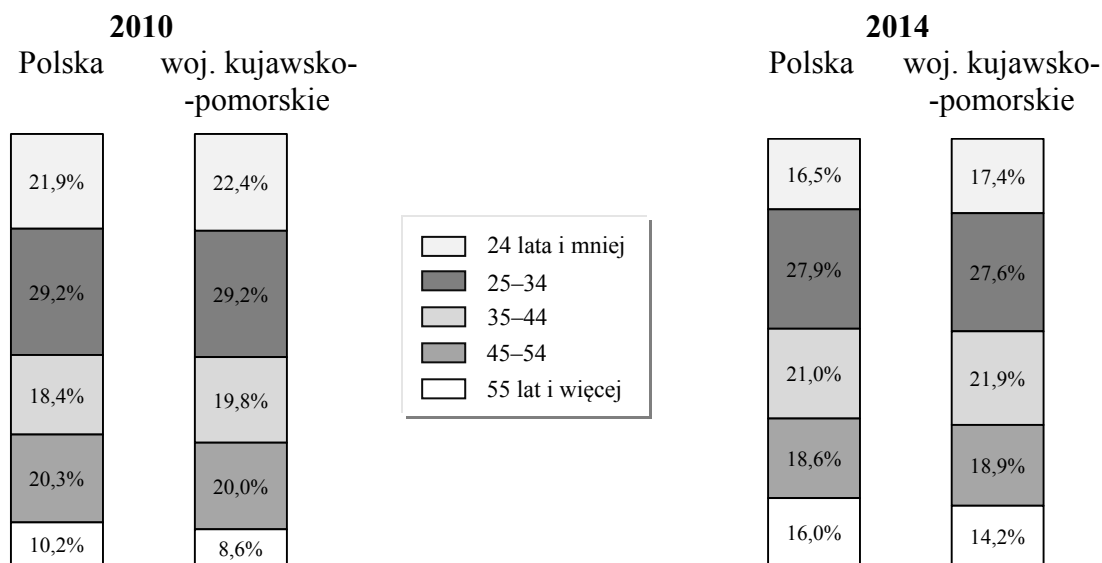
W dniu 31 grudnia 2014 r. 84,9% ogółu bezrobotnych w regionie nie posiadało prawa do zasiłku (w 2013 r. – 84,6%), 84,2% stanowiły osoby uprzednio pracujące (w 2013 r. – 83,7%), a 46,6% to mieszkańcy wsi (w 2013 r. – 45,7%).

W końcu grudnia 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim wśród osób bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. Stanowiły one 55,1% ogółu zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy (przed rokiem – 53,9%). Liczba kobiet zarejestrowanych jako bezrobotne spadła w skali roku o 13,5%.

W końcu 2014 r. bezrobocie w województwie kujawsko-pomorskim nadal dotyczyło przede wszystkim ludzi młodych – najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata (35,1 tys.), a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszył się o 0,6 p. proc. (do 27,6%). W porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób bezrobotnych spadła we wszystkich kategoriach wiekowych najmniejszy spadek wystąpił dla osób w wieku 55 lat i więcej – o 2,9% (z 18,6 tys. do 18,1 tys. osób). W badanym okresie stanowiły one 14,2% ogółu bezrobotnych w województwie (przed rokiem 12,4%).

Wyk. 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**

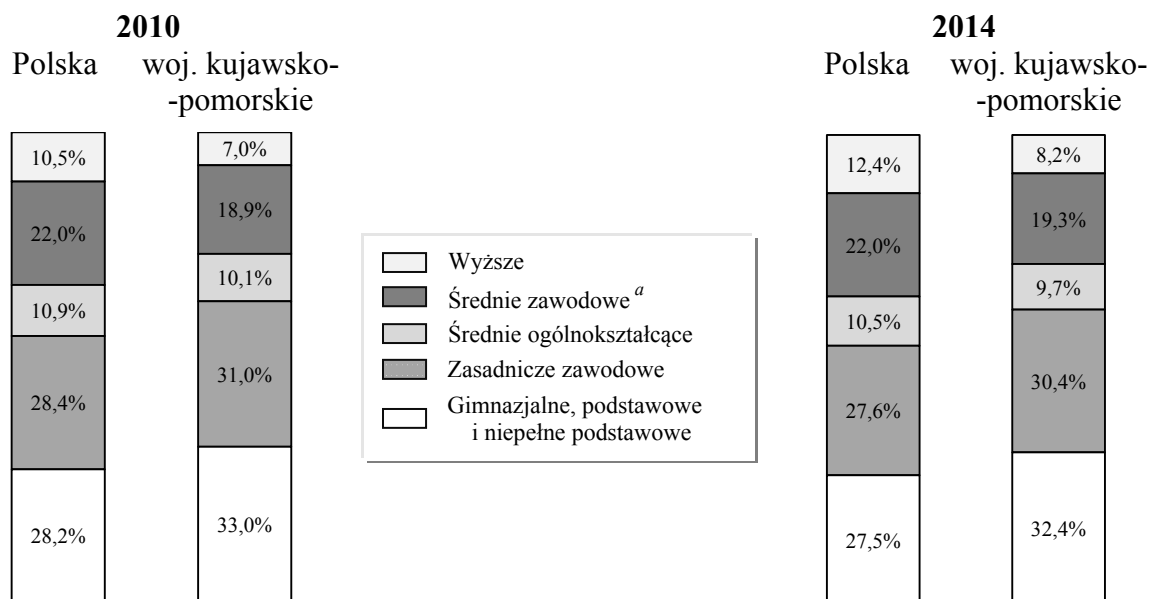
Stan w dniu 31 XII

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe (w końcu grudnia 2014 r. odpowiednio 32,4% i 30,4% ogólnej liczby bezrobotnych). Udział osób posiadających wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe zwiększył się w porównaniu z 2013 r. o 0,4 p. proc.; natomiast udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym zmniejszył się o 0,6 p. proc. Problemy na rynku pracy odczuwały również osoby z wyższym wykształceniem. W badanym okresie zanotowano zwiększenie udziału takich osób w ogólnej liczbie bezrobotnych o 0,4% p. proc., (do 8,2%) jednakże podobnie jak we wszystkich kategoriach bezrobotnych wg wykształcenia nastąpił spadek ich liczby o 11,8% – był to jednak najmniejszy spadek ze wszystkich kategorii.

Wyk. 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**

Stan w dniu 31 XII

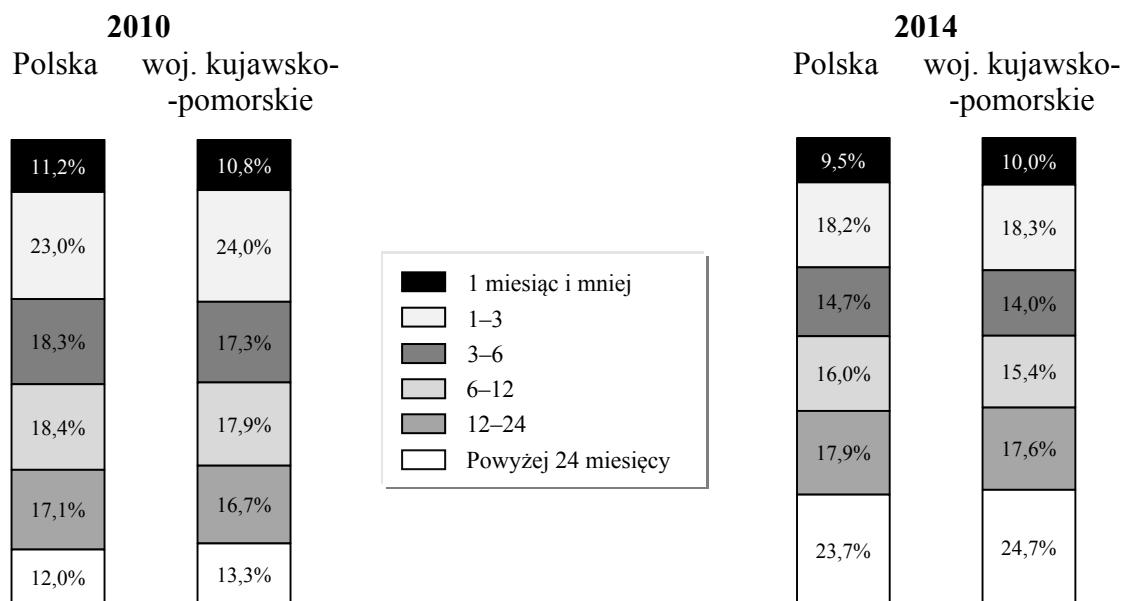

^a Łącznie z wykształceniem policealnym.

Spośród wszystkich kategorii bezrobotnych wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy najmniejszy spadek w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, powyżej 24 miesięcy oraz 1–3 miesięcy (odpowiednio o 1,1%, o 2,2% oraz o 8,4%). Udział wymienionych kategorii w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł odpowiednio o 1,4 p. proc do 10,0%, o 3,4 p. proc. do 24,7 % oraz o 1,4 p. proc. do 18,3%). W kategoriach 3–6 miesięcy, 6–12 miesięcy oraz 12–24 miesięcy nastąpił spadek w stosunku do 2013 r. (odpowiednio o 28,1%, 27,7% oraz 19,9%). Udział tych grup osób spadł odpowiednio o 2,5 p. proc. do 14,0%, o 2,7 p. proc. do 15,4 oraz o 1,0 p. proc. do 17,6 %.

Wyk. 19. Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a

Stan w dniu 31 XII

^a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy w końcu grudnia 2014 r. miały osoby z krótkim stażem pracy (1–5 lat i 1 rok i mniej) oraz dotychczas niepracujące; ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł odpowiednio 23,9%, 15,9% i 15,8%. Jedynie w kategorii 1 rok i mniej nastąpił w skali roku wzrost udziału liczby bezrobotnych w ogółem o 0,9 p. proc., natomiast dla osób bez stażu pracy oraz ze stażem pracy 1–5 lat nastąpił spadek udziału odpowiednio o 0,5 p. proc. i o 0,4 p. proc. W pozostałych kategoriach bezrobotnych wg staż pracy udział ten nie zmienił się w stosunku do 2013 r. W porównaniu z rokiem poprzednim we wszystkich kategoriach nastąpił spadek liczby bezrobotnych, przy czym najmniejszy odnotowano dla osób ze stażem pracy 1 rok i mniej (o 10,3%), a największy dla osób bezrobotnych bez stażu pracy (o 18,0%).

Wśród najliczniejszych grup osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego liczba bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z końcem 2013 r. Największy spadek miał miejsce w przypadku bezrobotnych do 25. roku życia (spadek o 24,0%), natomiast najmniejszy spadek odnotowano w przypadku osób niepełnosprawnych (o 7,3%). Ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z analogicznym okresem 2013 r.

analogicznie zmniejszył się o 2,0 p. proc. do 17,4 % oraz zwiększył się o 0,4 p. proc. do 4,7%. Znaczne zmiany odnotowano również w przypadku osób długotrwale bezrobotnych (ich odsetek wzrósł o 4,0 p. proc. do 61,2 %) oraz osób powyżej 50 roku życia (wzrost 2,1 p. proc. do 24,7 %).

Spadek udziału w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w porównaniu z 2013 r. odnotowano także w grupach bezrobotnych bez wykształcenia średniego (o 0,1 p. proc. do 62,9%) oraz bez doświadczenia zawodowego (o 0,1 p. proc. do 22,1%). Wzrost udziału zanotowany został m.in. w grupach:

- kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka (o 1,8 p. proc. do 15,0%);
- samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia (o 0,6 p. proc. do 11,7%);
- bez kwalifikacji zawodowych (o 0,5 p. proc. do 34,5%).

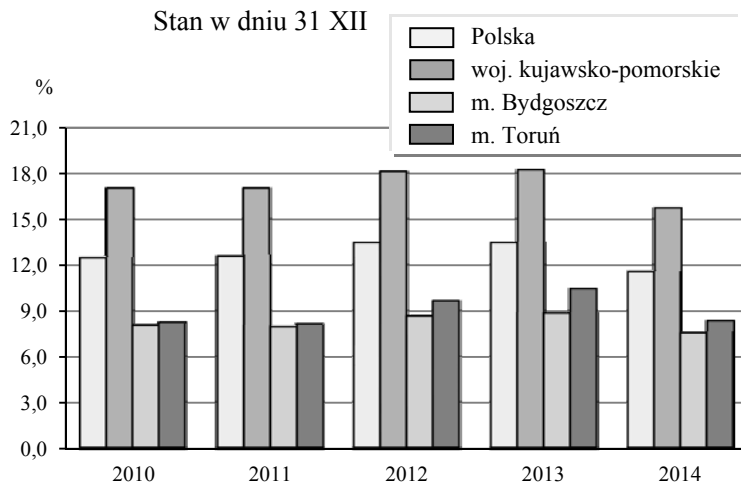
Tabl. 8. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie kujawsko-pomorskim**

Wyszczególnienie	2013				2014			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu):								
w tysiącach osób	159,1	145,8	143,5	150,1	151,7	132,1	126,4	127,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	106,4	105,7	104,5	100,9	95,3	90,6	88,1	84,7
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	50,6	39,3	48,7	49,9	43,6	35,1	45,0	50,8
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	111,6	110,4	109,8	93,6	86,3	89,4	92,4	101,7
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	40,3	52,6	50,9	43,3	42,8	54,7	50,7	50,1
analogiczny okres roku poprzedniego = 100	113,9	111,3	113,4	103,5	106,1	104,0	99,6	115,6
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ) w tysiącach osób	10,2	-13,3	-2,3	6,6	0,8	-19,5	-5,7	0,7
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	19,0	17,7	17,5	18,1	18,3	16,3	15,7	15,7

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w kraju w kolejnych miesiącach 2014 r. była niższa niż w analogicznych miesiącach poprzedniego roku. W analogiczny sposób stopa bezrobocia kształtowała się w województwie.

W końcu grudnia wskaźnik ogólnokrajowy wyniósł 11,5% i był niższy o 1,9 p. proc. w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem, oraz niższy o 0,9 p. proc. w porównaniu z grudniem 2010 r. W województwie kujawsko-pomorskim w końcu

Wyk. 20. **Stopa bezrobocia rejestrowanego**

2014 r. stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 15,7% i była o 2,5 p. proc. niższa od zanotowanego w grudniu 2013 r. i o 1,3 p. proc. niższa niż w 2010 r. W grudniu 2014 r. tylko w województwie warmińsko-mazurskim zanotowano wyższy wskaźnik.

Spadek omawianego wskaźnika w skali roku odnotowano we wszystkich powiatach i wyniósł on od 1,3 p. proc. (w Bydgoszczy) do 4,8 p. proc. (w powiecie grudziądzkim). W województwie nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia rejestrowanego. Rozpiętość pomiędzy najniższą i najwyższą wartością wskaźnika w powiatach wyniosła 18,4 p. proc. i w skali roku zmniejszyła się o 1,5 p. proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: włocławskim (25,9%) oraz lipnowskim (25,5%), zaś najniższą w miastach na prawach powiatu: Bydgoszczy (7,5%) i Toruniu (8,3%).

Wyk. 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim według podregionów i powiatów w 2014 r.**

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 174,5 tys. osób i była mniejsza niż przed rokiem (o 14,0 tys., tj. o 7,4%) i mniejsza w porównaniu ze stanem z 2010 r. (o 28,7 tys., tj. o 14,1%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się o 2,0 p. proc. w stosunku do 2013 r. i wyniósł 84,8%.

Z ewidencji bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim w ciągu 2014 r. skreślono 198,2 tys. osób, tj. o 5,9% więcej niż przed rokiem oraz tyle samo co w analogicznym okresie 2010 r. Główną przyczynę wyrejestracji stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 89,7 tys. osób (wobec 88,6 tys. przed rokiem). Udział

tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się w ujęciu rocznym o 2,1 p. proc. (do 45,3%).

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, tzn. w ciągu roku wyłączono z ewidencji o 23,7 tys. osób więcej niż zarejestrowano. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia ukształtowała się na poziomie 88,0%. Powiatowe urzędy pracy w województwie kujawsko-pomorskim w ciągu całego 2014 r. miały do dyspozycji 80,1 tys. ofert pracy, tj. o 27,9% więcej niż rok wcześniej. W końcu grudnia na 1 ofertę pracy przypadało 43 bezrobotnych (wobec 88 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był niższy niż w skali kraju (46). W 2014 r. najkorzystniejsze wartości wskaźnik przyjął w miastach Bydgoszczy i Toruniu (po 17 osób na 1 ofertę pracy) oraz powiecie brodnickim i mieście Włocławku (po 22 osoby), natomiast najgorsze w powiecie aleksandrowskim, gdzie na 1 ofertę pracy przypadało 458 zarejestrowanych bezrobotnych.

■ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI¹

W IV kwartale 2014 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w regionie liczyła 907 tys. osób, a biernych zawodowo – 714 tys. Ludność aktywną zawodowo tworzyli pracujący (811 tys. osób) i bezrobotni (97 tys.).

Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

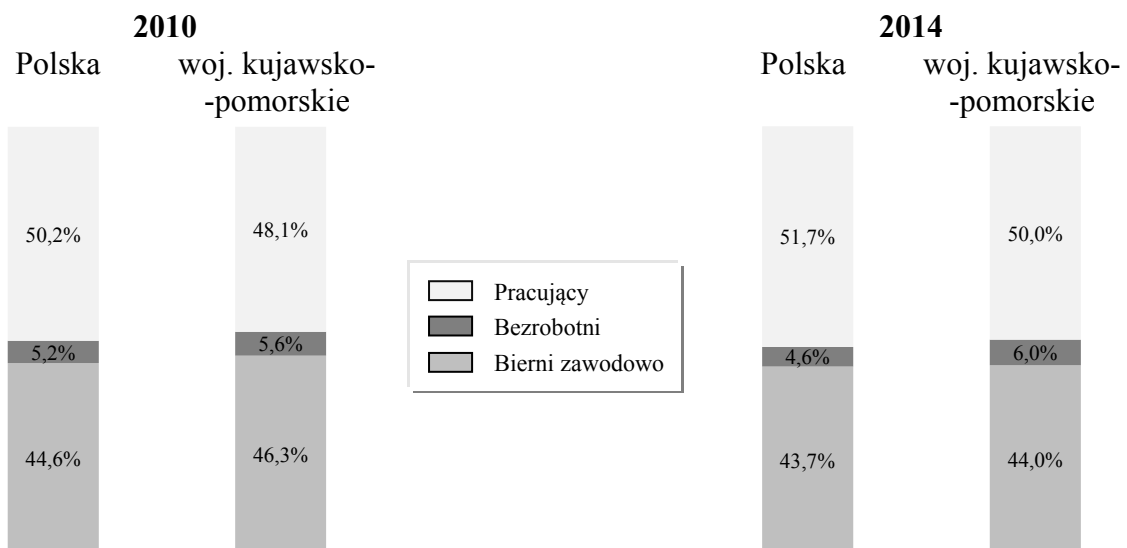
Tabl. 9. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
POLSKA			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17414	17427
pracujący	15557	15713	16018
bezrobotni	1597	1700	1410
Bierni zawodowo w tys.	13826	13621	13543
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,1	56,3
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	50,6	51,7
Stopa bezrobocia w %	9,3	9,8	8,1
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
Aktywni zawodowo w tys.	858	830	907
pracujący	768	729	811
bezrobotni	90	101	97
Bierni zawodowo w tys.	739	683	714
Współczynnik aktywności zawodowej w %	53,7	54,9	56,0
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,1	48,2	50,0
Stopa bezrobocia w %	10,5	12,2	10,7

¹ Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

W 2014 r. struktura ludności według statusu na rynku pracy zmieniła się w stosunku do notowanej w IV kwartale roku poprzedniego, jak i w 2010 r. W odniesieniu do analogicznego okresu 2013 r. wzrósł o 1,8 p.proc. udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (w porównaniu z IV kwartałem 2010 r. zanotowano wzrost o 1,9 p.proc.). Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale 2014 r. zmalał o 0,7 p.proc. w odniesieniu do notowanego w analogicznym okresie roku poprzedniego, zaś w odniesieniu do IV kwartału 2010 r. wzrósł o 0,4 p.proc.

Wyk. 22. **Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej wg statusu na rynku pracy w IV kwartale**

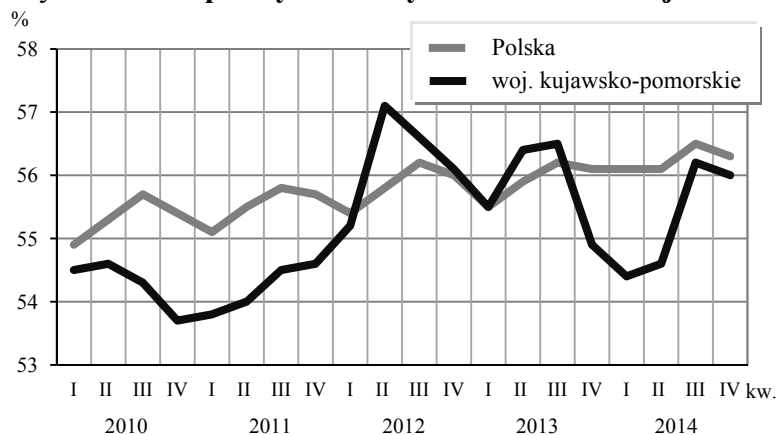

Liczba aktywnych zawodowo w IV kwartale 2014 r. zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie 2013 r. o 9,3%. Tendencję wzrostową obserwowano zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet.

Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

W omawianym okresie 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,0% (jego wartość dla kraju wyniosła 56,3%). Zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej w województwie w ujęciu rocznym o 1,1 p.proc., a w odniesieniu do analogicznego kwartału 2010 r. – o 2,3 p. proc., w kraju zaobserwowano wzrost odpowiednio o 0,2 p.proc. i o 0,9 p.proc.

Wyk. 23. **Współczynnik aktywności zawodowej**

W analizowanym okresie w województwie kujawsko-pomorskim wśród mężczyzn zanotowano wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej (66,1%) niż wśród kobiet (46,6%).

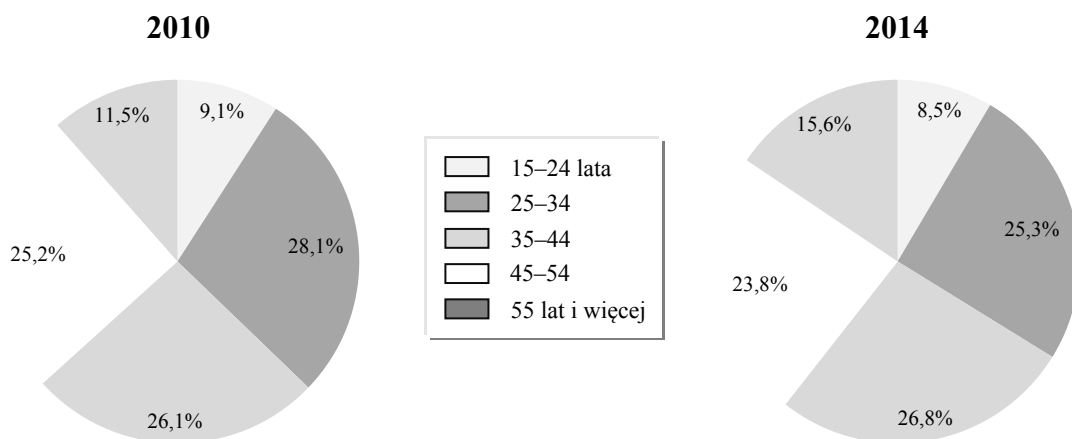
Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące prace nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Populacja pracujących w IV kwartale 2014 r. liczyła 811 tys. i była o 82 tys. większa niż w roku poprzednim, tj. o 11,2%. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. omawiana zbiorowość zwiększyła się o 43 tys. osób (o 5,6%), a obserwowany wzrost dotyczył obydwu płci. W analizowanym okresie wśród pracujących mniejszy udział miały kobiety (42,4%) niż mężczyźni.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w IV kwartale 2014 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15–24 lata (8,5%) i 55 lat i więcej (15,6%). Udziały pozostałych grup wyodrębnionych ze względu na wiek były zbliżone i mieściły się w granicach 23,8% – 26,8%.

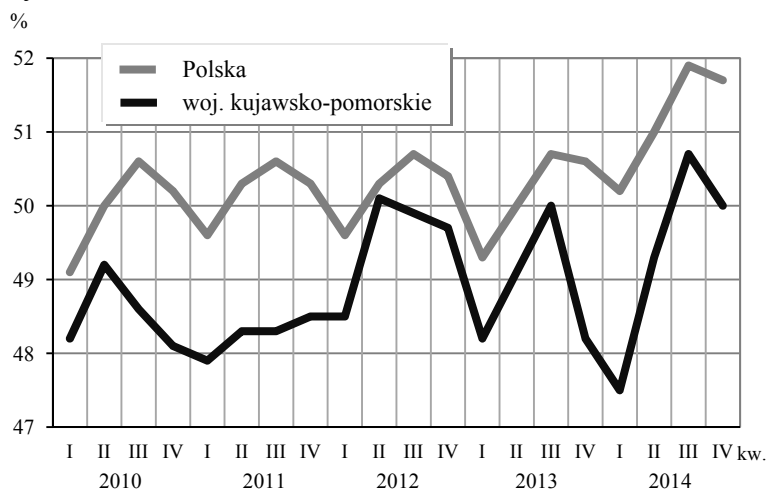
Wyk. 24. **Struktura pracujących według wieku w województwie kujawsko-pomorskim w IV kwartale**

Wskaźnik zatrudnienia w województwie kujawsko-pomorskim w IV kwartale 2014 r. wyniósł 50,0% (był o 1,7 p.proc. niższy od średniego w kraju). W odniesieniu do analogicznego kwartału 2013 r. wzrósł o 1,8 p.proc. (w skali kraju wzrósł o 1,1 p.proc.).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności (ogółem lub danej grupy).

Wyk. 25. Wskaźnik zatrudnienia

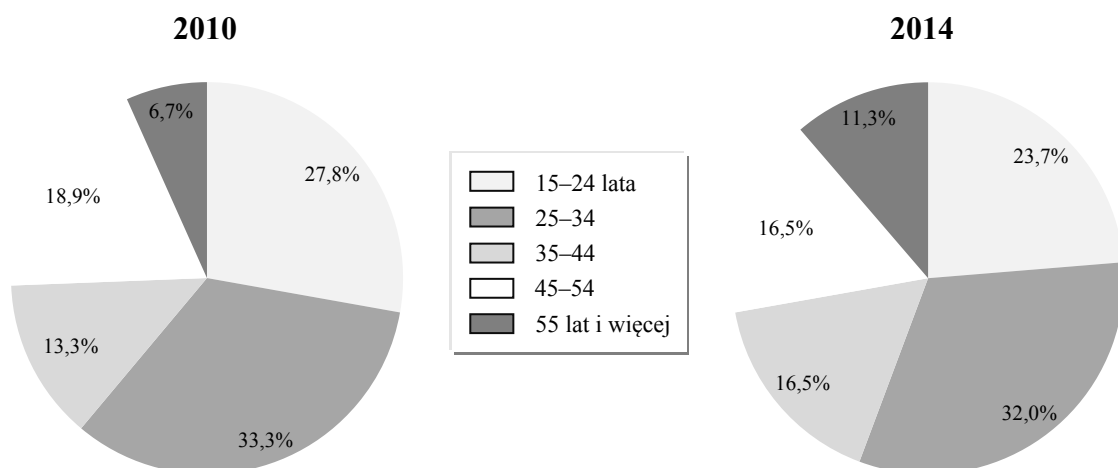
W IV kwartale 2014 r. liczba bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim wyniosła 97 tys. osób i w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego zmalała o 4 tys. osób (wśród mężczyzn odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 6 tys., a wśród kobiet – wzrost o 2 tys.). W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r. liczba osób bezrobotnych była wyższa o 7 tys. (o 7,8%).

W IV kwartale 2014 r. większość osób bezrobotnych w regionie (52,6% ogólnej ich liczby) stanowiły kobiety.

Analiza bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim w IV kwartale 2014 r. pod względem wieku wykazała, że najliczniejszą grupę tworzyły osoby należące do przedziału wiekowego 25–34 lata (30,9% ogólnej liczby bezrobotnych). Najmniejsza zbiorowość obejmowała osoby 55-letnie i starsze (11,3%).

Bezrobotni to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

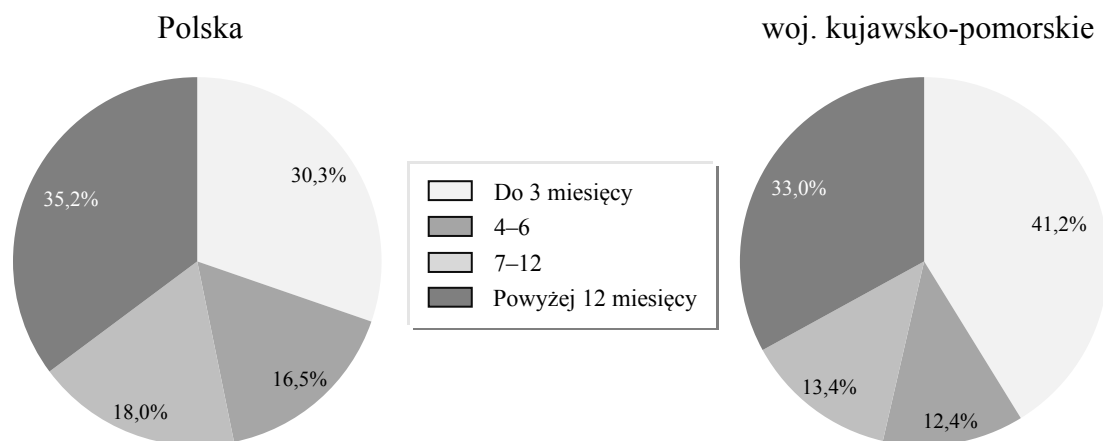
Wyk. 26. Struktura bezrobotnych według wieku w województwie kujawsko-pomorskim w IV kwartale

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne w IV kwartale 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim wyniósł 11,1 miesiąca (w kraju – 12,0 miesiąca). Na przestrzeni roku okres

ten skrócił się o 0,9 miesiąca (w Polsce o 0,2 miesiąca). W analizowanym okresie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) w województwie wyniosła 32 tys., co stanowiło 33,0% ogólnej liczby bezrobotnych (wobec 35,6% rok wcześniej). W kraju w IV kwartale 2014 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 35,2% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zmniejszył się o 3,4 p.proc.

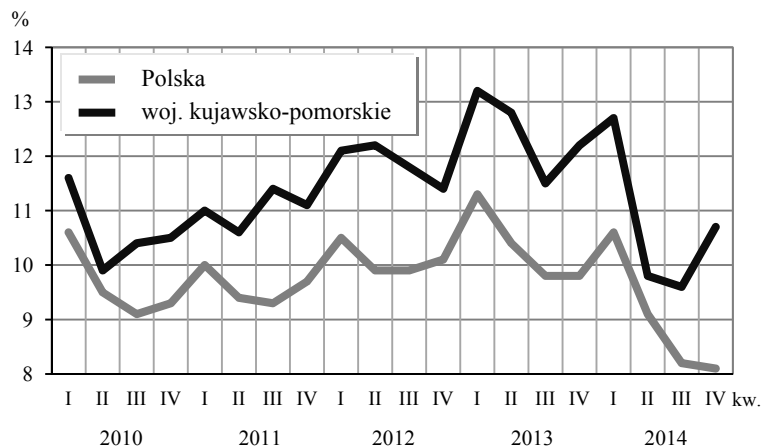
Wyk. 27. **Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w IV kwartale 2014 r.**

Stopa bezrobocia w IV kwartale 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowała się na poziomie 10,7% i była o 2,6 p.proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. Na przestrzeni roku zmalała o 1,5 p.proc. (w Polsce – zmalała o 1,7 p.proc.), a w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 r. wzrosła o 0,2 p. proc. (w kraju zmalała o 1,2 p.proc.). W IV kwartale 2014 r. w województwie analizowany wskaźnik w przypadku mężczyzn wyniósł 9,0%, a wśród kobiet – 12,9%.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

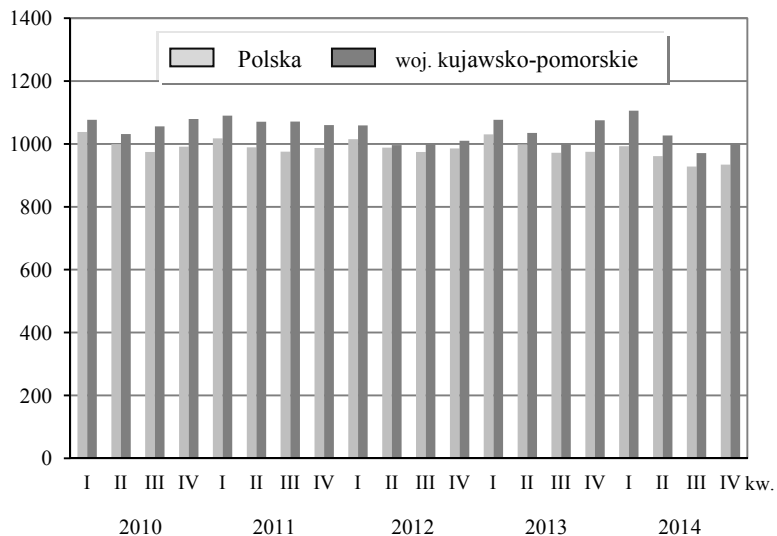
Wyk. 28. **Stopa bezrobocia**

W IV kwartale 2014 r. zbiorowość biernych zawodowo liczyła 714 tys. osób i stanowiła 44,0% ogólnej liczby mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej. W kraju udział biernych zawodowo w ogólnej liczbie ludności w tym wieku ukształtował się na poziomie 43,7%. Na przestrzeni roku liczba biernych zawodowo w województwie zwiększyła się o 4,5%, a w stosunku do analogicznego okresu 2010 r. zmniejszyła się o 3,4%.

W skali kraju w analogicznych okresach liczebność analizowanej populacji zmalała odpowiednio o 0,6% i o 2,0%. Większą część zbiorowości osób biernych zawodowo w regionie stanowiły kobiety, których udział w IV kwartale 2014 r. wyniósł 63,3%.

Wyk. 29. **Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących**

W regionie w IV kwartale 2014 r. na 1000 pracujących przypadało 1000 osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Rok wcześniej obciążenie to wynosiło 1075 osób, a w analogicznym okresie 2010 r. – 1079 osób. W IV kwartale 2014 r., podobnie jak w analogicznym okresie 2013 r. i 2010 r., w województwie kujawsko-pomorskim na 1000 pracujących przypadało więcej osób pozostających bez pracy niż w skali kraju.

Dane prezentujące rynek pracy w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie kujawsko-pomorskim” – opracowanie sygnałne dostępne co kwartał,
 - „Popyt na pracę w województwie kujawsko-pomorskim” – opracowanie sygnałne dostępne co pół roku,
 - „Rocznik Statystyczny Województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co roku,
 - „Rynek pracy w województwie kujawsko-pomorskim” – publikacja dostępna co roku,
 - „Osoby powyżej 50. roku życia na rynku pracy” – ogólnopolska publikacja dostępna co roku;
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

WYNAGRODZENIA

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowało się na poziomie wyższym niż w roku poprzednim. W skali roku dynamika była wyższa we wszystkich okresach narastających, przy czym tempo wzrostu było szybsze (z wyjątkiem grudnia). W porównaniu z 2013 r. zmniejszył się czas faktycznie przepracowany oraz wzrosło przeciętne wynagrodzenie za godzinę pracy.

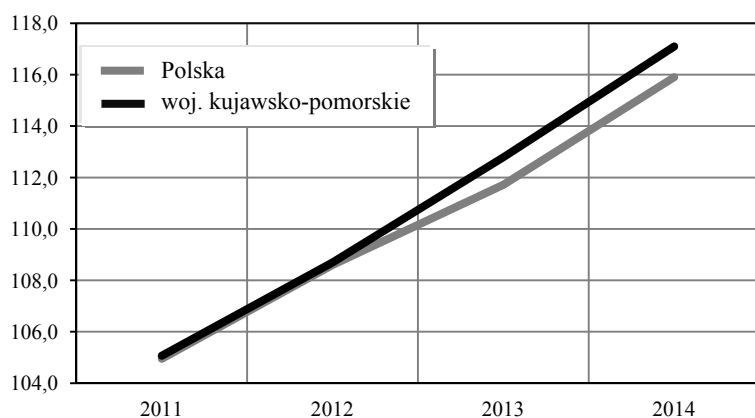
W 2014 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 3336,60 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 3,8%. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 3980,24 zł, co również oznacza wzrost o 3,7 % w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem.

Przeciętne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014		
			w złotych		2010=100
Polska	3434,62	3837,20	3980,24	115,9	103,7
woj. kujawsko-pomorskie	2848,61	3212,95	3336,60	117,1	103,8
m. Bydgoszcz	3010,81	3326,13	3448,94	114,6	103,7
m. Toruń	3139,25	3607,93	3765,58	120,0	104,4

Wyk. 30. **Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw**
2010 = 100

W stosunku do poprzedniego roku, w 2014 r. wystąpił wzrost wynagrodzeń we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy zanotowano w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 7,5%), zakwaterowanie i gastronomia oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (po 6,1%).

Tabl. 11. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim**

Sektory	2013				2014				w zł
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								
O g ó ł e m	102,4	103,0	103,2	103,8	103,1	104,3	104,2	103,8	3336,60
w tym:									
Przemysł	103,4	103,8	103,6	103,9	103,2	104,3	104,1	103,7	3475,26
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	103,2	103,7	103,5	103,8	103,7	104,6	104,6	104,3	3451,10
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	103,2	103,1	103,3	103,4	102,0	102,0	102,2	102,1	3526,35
Budownictwo	103,5	105,3	104,7	108,3	102,4	101,7	102,4	102,1	3415,75
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	101,4	102,1	103,3	103,5	104,9	106,5	106,1	106,1	3150,11
Transport i gospodarka magazynowa	100,6	100,6	101,1	101,6	101,3	102,3	101,9	102,7	2760,34
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	111,9	114,0	114,9	117,5	101,1	99,4	104,0	106,1	2719,04
Informacja i komunikacja	92,1	100,6	99,9	99,6	111,5	107,9	106,1	104,8	5048,22
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	98,5	99,4	97,9	97,1	100,8	102,5	102,9	103,8	3708,71
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	107,4	106,2	106,2	106,8	100,6	108,1	107,7	107,5	2459,48

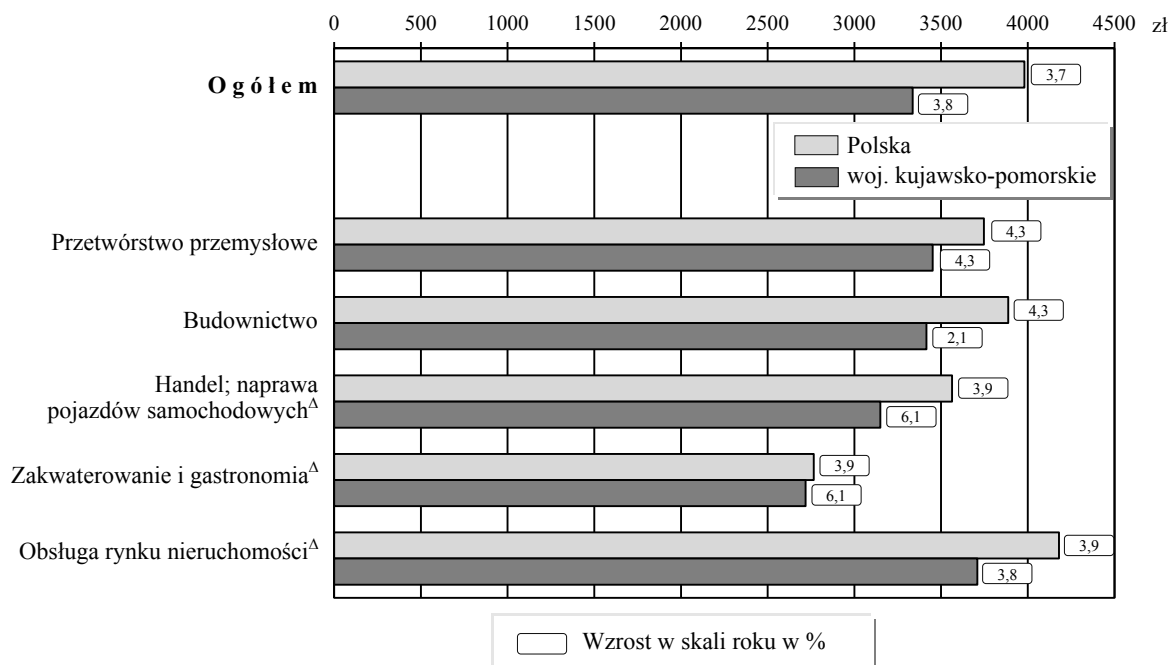
W 2014 r. wyższe przeciętne wynagrodzenia brutto od średniej wojewódzkiej zanotowano w sekcjach: informacja i komunikacja (o 51,3% wyższe) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 11,2% wyższe). Najniższe wynagrodzenia zanotowano natomiast w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 26,3% niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie), zakwaterowanie i gastronomia oraz transport i gospodarka magazynowa (odpowiednio o 18,5% i o 17,3% niższe).

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. przepracowali średnio 424,0 mln godzin, tj. o 0,5% mniej niż przed rokiem. Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach przetwórstwo przemysłowe – 203,7 mln (48,0% ogółu) i handel; naprawa pojazdów samochodowych – 83,6 mln (19,7%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2014 r. wyniósł 147,7 godzin.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w 2014 r. ukształtowało się na poziomie 22,60 zł. W porównaniu z 2013 r. zaobserwowano wzrost wynagrodzenia za godzinę pracy o 3,7%. Najwyższe wynagrodzenie za przepracowaną godzinę (podobnie jak w roku poprzednim) otrzymali zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 36,49 zł, a najniższe w sekcji administrowanie i działalność wspierająca – 16,86 zł.

Wyk. 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach w 2014 r.**

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał;
 - „Rynek pracy w województwie kujawsko-pomorskim” – publikacja dostępna co roku;
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów ukształtowała się na niższym poziomie niż rok wcześniej. Wpływ na to miała zarówno malejąca zbiorowość świadczeniobiorców ZUS, jak i KRUS, przy czym większy spadek odnotowano w grupie świadczeniobiorców KRUS, którzy stanowili w 2014 r. 16,7% ogółu emerytów i rencistów z województwa. W analizowanym roku, zarówno w odniesieniu do 2010 r., jak i do 2013 r., odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym świadczenia wypłacane przez ZUS charakteryzowały się wyższą dynamiką niż wypłacane rolnikom indywidualnym w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast w porównaniu z 2010 r. nieznacznie wyższą dynamikę odnotowano w odniesieniu do przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych.

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 455,8 tys. osób i była niższa zarówno od notowanej przed rokiem (o 3,2 tys. osób, tj. o 0,7%), jak i od notowanej w 2010 r. (o 11,9 tys. osób, tj. o 2,6%). Większe zmiany w tym zakresie stwierdzono w skali kraju – w omawianym roku świadczenia wypłacano przeciętnie 8467,3 tys. osób, czyli o 1,0% mniej niż w roku poprzednim.

Tabl. 12. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2013	2014		
	w liczbach bezwzględnych		2010 = 100	2013 = 100	
POLSKA ^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów pobierających w tys.:					
świadczenia wypłacane przez ZUS	7491,4	7307,0	7255,6	96,9	99,3
rolników indywidualnych	1374,7	1245,7	1211,6	88,1	97,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1588,95	1855,52	1922,92	121,0	103,6
w tym emerytura	1698,35	1970,39	2043,11	120,3	103,7
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1121,52	1144,73	119,9	102,1
w tym emerytura	996,18	1153,87	1176,46	118,1	102,0
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów pobierających w tys.:					
świadczenia wypłacane przez ZUS	383,8	381,1	379,6	98,9	99,6
rolników indywidualnych	83,9	77,9	76,1	90,7	97,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1461,65	1709,33	1767,97	121,0	103,4
w tym emerytura	1597,22	1849,29	1911,18	119,7	103,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	948,95	1125,86	1150,77	121,3	102,2
w tym emerytura	995,08	1153,38	1175,64	118,1	101,9

^a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2014 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 5,4% i utrzymał ten sam poziom co przed rokiem. Świadczeniobiorcy ZUS z terenu województwa kujawsko-pomorskiego stanowili 5,2% tej populacji w kraju; analizując liczbę wypłat z KRUS, województwo zajęło 8 pozycję w kraju (z udziałem 6,3%).

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim emerytura i renty z ZUS otrzymywało 379,6 tys. osób, tj. o 0,4% mniej niż przed rokiem i o 1,1% mniej niż w 2010 r. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się przeciętna liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 1,9%) oraz liczba emerytów (o 0,2%). W przypadku

liczby osób pobierających renty rodzinne odnotowano niewielki wzrost (na poziomie 0,2%). Emeryci stanowili w 2014 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS (64,9% całej zbiorowości), najmniejszą zaś – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (16,7%).

Tabl. 13. Świadczenia społeczne w województwie kujawsko-pomorskim

Wyszczególnienie	2013				2014			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	460,8	460,2	459,6	459,0	456,7	456,0	455,8	455,8
analogiczny okres poprzedniego roku=100	99,4	99,4	99,3	99,3	99,1	99,1	99,2	99,3
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	382,2	381,8	381,5	381,1	379,9	379,5	379,5	379,6
analogiczny okres poprzedniego roku=100	99,8	99,7	99,7	99,6	94,4	99,4	99,5	99,6
rolników indywidualnych	78,6	78,4	78,1	77,9	76,8	76,5	76,3	76,1
analogiczny okres poprzedniego roku=100	97,7	97,7	97,7	97,7	97,7	97,7	97,7	97,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:								
wypłacana przez ZUS	1672,09	1694,76	1703,17	1709,33	1739,54	1758,68	1763,91	1767,97
analogiczny okres poprzedniego roku=100	105,8	105,4	105,4	105,3	104,0	103,8	103,6	103,4
rolników indywidualnych	1098,62	1116,83	1122,59	1125,86	1141,17	1147,76	1149,36	1150,77
analogiczny okres poprzedniego roku=100	108,6	107,7	107,3	107,2	103,9	102,8	102,4	102,2

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

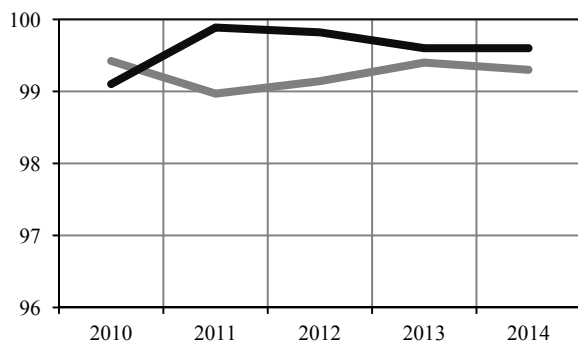
Odmienne kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych – w przypadku wszystkich kategorii świadczeniobiorców zanotowano zmniejszenie zbiorowości w porównaniu z 2013 r. Emerytury i renty rolnicze

w 2014 r. pobierało 76,1 tys. osób (o 2,2% mniej niż przed rokiem i o 9,3% mniej w stosunku do 2010 r.). W ciągu ostatniego roku największy spadek zaobserwowano w przypadku osób otrzymujących emerytury (o 2,4%) oraz otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy (o 2,0 %); zmalała też zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych – o 0,5%. Świadczeniobiorcy KRUS charakteryzowali się również nieco odmienną strukturą – podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, dominowali emeryci, przy czym ich odsetek ukształtował się na nieco niższych poziomach niż przed rokiem (o 0,1 p. proc) i wyniósł 75,7%. Najmniejszy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 3,7% ogółu świadczeniobiorców KRUS (o 0,1% p. proc. więcej niż w 2013 r.).

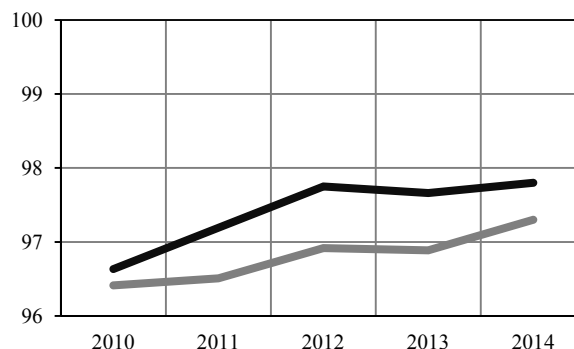
Wyk. 32. **Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów**

Rok poprzedni = 100

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS

Rolników indywidualnych

— Polska — woj. kujawsko-pomorskie

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniającą zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

W województwie w 2014 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 1767,97 zł i była wyższa o 3,4% niż przed rokiem (w kraju wzrost o 3,6%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych w województwie kujawsko-

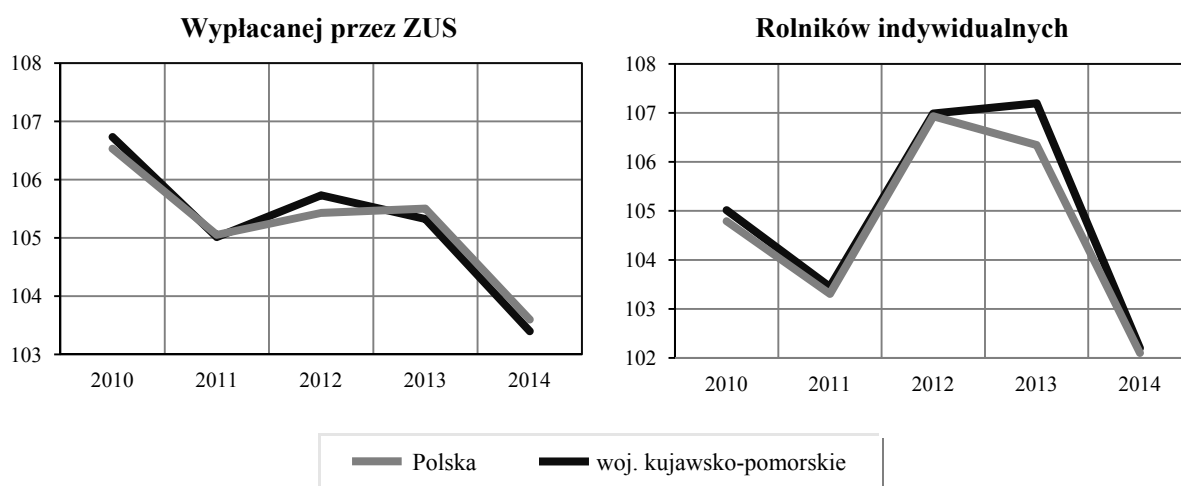
-pomorskim ukształtowało się na poziomie 1150,77 zł i zwiększyło się o 2,2% w ciągu roku (w kraju wzrost o 2,1%). Tendencję wzrostową obserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

W 2014 r. w odniesieniu do 2010 r., w województwie szybciej rosła przeciętna emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż to samo świadczenie wypłacane z ZUS (w kraju wyższą dynamikę odnotowano w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS). W analizowanym roku w porównaniu z 2013 r. sytuacja w województwie kształtowała się odmiennie – wyższą dynamikę odnotowano w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS o 1,2 p. proc., natomiast w kraju świadczenia wypłacane przez ZUS były wyższe w skali roku o 1,5 p. proc. w porównaniu ze świadczeniami KRUS. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w 2014 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano w województwie w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacanej przez ZUS (o 4,1%), a w kraju w przypadku emerytur wypłacanych przez ZUS (o 3,7%).

Wyk. 33. **Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto**

Rok poprzedni = 100

W 2014 r. wysokość świadczeń w województwie wypłacanych przez ZUS kształtowała się poniżej średniej krajowej, natomiast powyżej średniej w przypadku świadczeń wypłacanych przez KRUS. Pod względem wysokości przeciętnej emerytury i renty wypłacanej przez ZUS województwo kujawsko-pomorskie plasowało się na 10 miejscu w kraju, a pod względem analogicznego świadczenia pobieranego w 2014 r. przez rolników indywidualnych – znalazło się na 7 miejscu (przed rokiem odpowiednio 10 i 8 lokata). W przypadku wypłat realizowanych przez KRUS w województwie, tylko emerytury były nieznacznie niższe (o 0,1%) niż przeciętnie w kraju. Wyższe niż w kraju kwoty świadczeń odnotowano natomiast w przypadku rent rodzinnych oraz rent z tytułu niezdolności do pracy (odpowiednio o 11,1% i o 3,4%). Wysokość wszystkich świadczeń wypłacanych z ZUS w województwie była niższa od średniej krajowej: renty z tytułu niezdolności do pracy o 10,7%, renty rodzinne o 8,3%, a emerytury o 6,5%.

Dane prezentujące świadczenia społeczne w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w publikacji udostępnianej co kwartał na stronie internetowej Urzędu pt: „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego”; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

CENY

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. nastąpił spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku, natomiast ogółem w kraju ceny pozostały na tym samym poziomie jak w ub. roku. Najwyższy spadek cen odnotowano w zakresie odzieży i obuwia, a wzrost w przypadku napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.

Podstawę do opracowania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. w odniesieniu do roku poprzedniego spadły o 0,2% (w Polsce utrzymały się na poziomie z poprzedniego roku). W województwie odnotowano spadek w grupie: odzież i obuwie (o 4,5%), edukacja (o 3,0%), transport (o 2,7%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 1,1%). Więcej niż w poprzednim roku płacono za na-

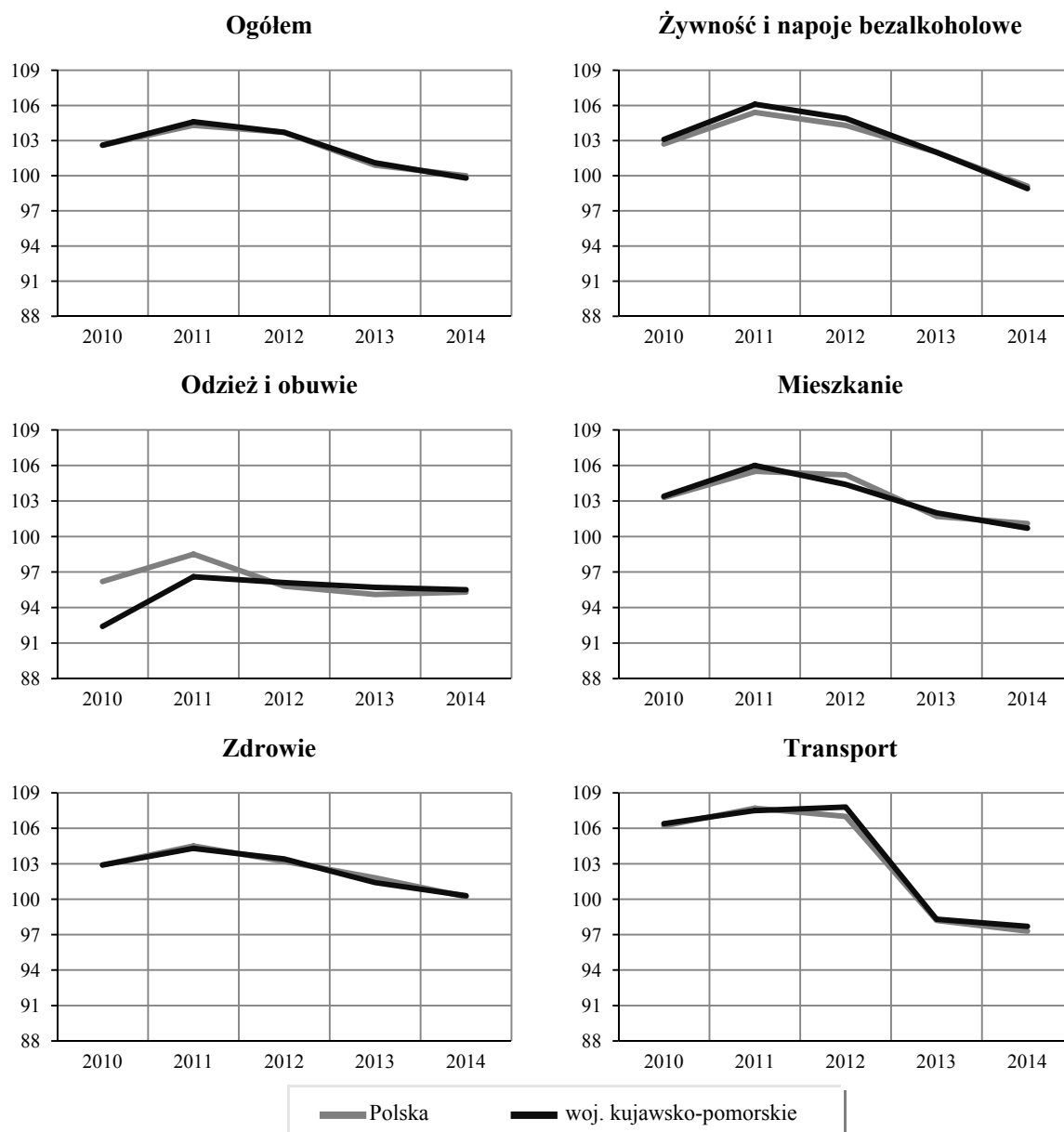
poje alkoholowe i wyroby tytoniowe (o 3,5%), towary i usługi związane z rekreacją i kulturą (o 1,0%), użytkowaniem mieszkania (o 0,7%) oraz zdrowiem (o 0,3%). Podobne tendencje obserwowano w skali kraju, przy czym ceny odzieży i obuwia spadły o 4,7%, a o 3,7% wzrosły ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych.

Tabl. 14. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó ł e m	102,6	100,9	100,0
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	102,0	99,1
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	103,5	103,7
Odzież i obuwie	96,2	95,1	95,3
Mieszkanie	103,3	101,7	101,1
Zdrowie	102,9	101,8	100,2
Transport	106,2	98,2	97,7
Rekreacja i kultura	99,7	102,8	101,0
Edukacja	102,7	99,7	96,2

Tabl. 14. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
	rok poprzedni = 100		
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
Ogółem	102,6	101,1	99,8
Żywność i napoje bezalkoholowe	103,1	102,0	98,9
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,4	104,5	103,5
Odzież i obuwie	92,4	95,7	95,5
Mieszkanie	103,4	102,0	100,7
Zdrowie	102,9	101,4	100,3
Transport	106,4	98,3	97,3
Rekreacja i kultura	99,2	103,5	101,0
Edukacja	102,6	101,3	97,0

Wyk. 34. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych
Rok poprzedni = 100

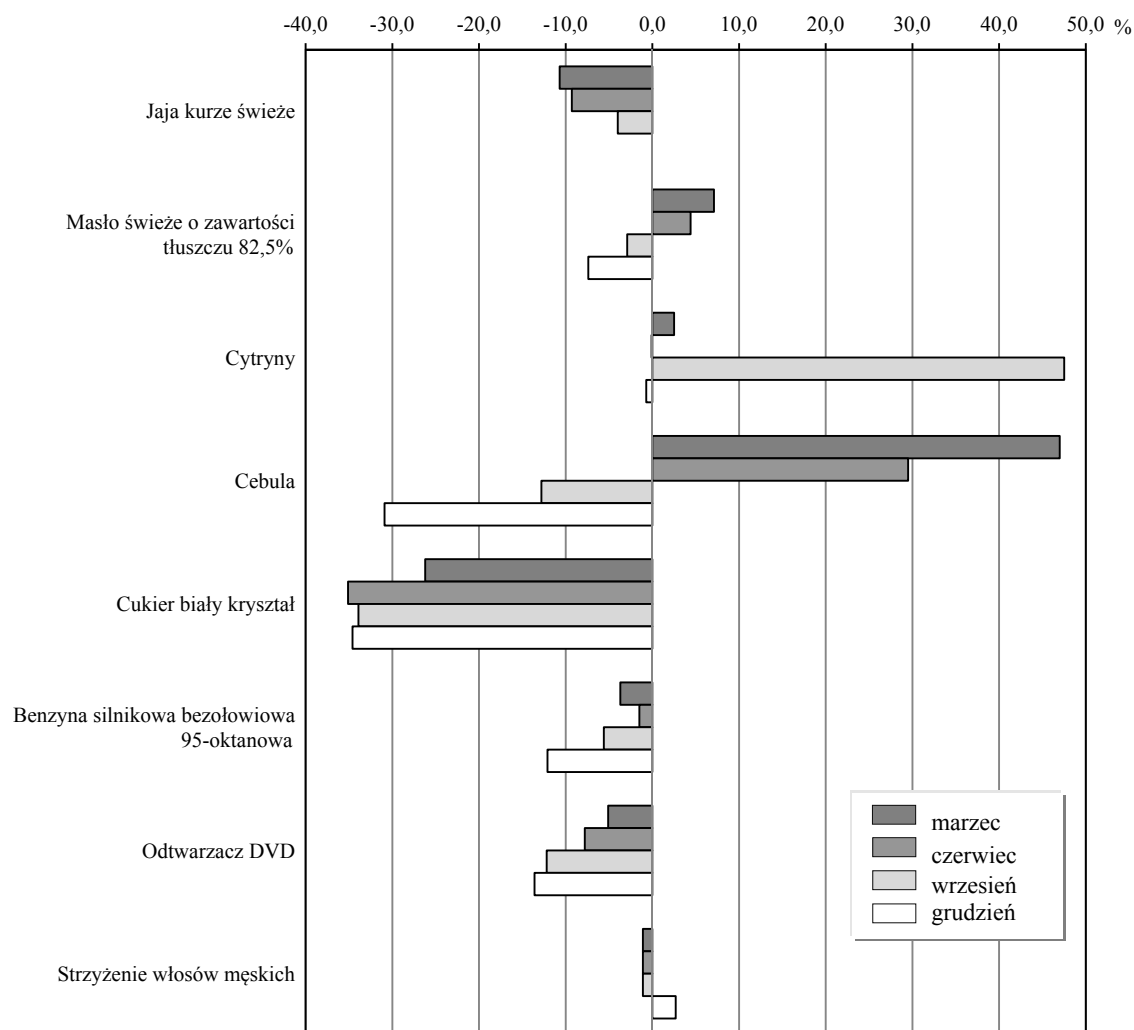
W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim w kolejnych kwartałach zaznaczał się sukcesywny spadek wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Jedynie w I kwartale 2014 r. nastąpił wzrost cen o 0,5%, następnie w III i IV kwartale wystąpił już spadek cen, odpowiednio o 0,5% i 1,0%. W analizowanych okresach 2014 r. zaobserwowano stały trend we wzroście lub spadku cen w połowie grup towarów i usług, wyjątkiem są ceny żywności i napojów bezalkoholowych, które po wzroście w I kwartale, odnotowywały spadki w kolejnych okresach oraz towarów i usług związanych z użytkowaniem mieszkania i zdrowiem, gdzie spadek cen zaznaczył się dopiero w IV kwartale 2014 r., a także w grupie edukacja, w której przez 3 pierwsze kwartały zaznaczał się spadek cen, po czym w ostatnim okresie roku odnotowano wzrost.

Tabl. 15. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie kujawsko-pomorskim**

Wyszczególnienie	2013				2014			
	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII	I-III	IV-VI	VII-IX	X-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó l e m	101,4	100,8	101,4	100,9	100,5	100,0	99,5	99,0
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	101,3	102,6	101,5	101,0	99,1	98,1	97,2
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	104,0	105,2	104,6	104,4	103,8	102,9	103,5	103,8
Odzież i obuwie	95,2	96,0	96,0	95,7	95,9	95,6	94,9	95,7
Mieszkanie	102,0	101,3	102,4	102,1	101,6	101,3	100,1	99,9
Zdrowie	102,1	101,2	100,9	101,6	100,3	100,6	100,5	99,9
Transport	99,4	96,7	98,8	98,5	98,4	98,5	97,7	94,5
Rekreacja i kultura	100,4	104,8	104,3	104,5	103,3	100,2	100,2	100,5
Edukacja	104,5	104,3	101,3	95,3	94,7	94,8	97,2	101,6

W grudniu 2014 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. W województwie kujawsko-pomorskim, najbardziej potaniały: ziemniaki (o 37,7%), cukier biały kryształ – za 1kg (o 34,6%) oraz cebula (o 30,9%). Więcej niż przed rokiem płacono m.in. za kaszę jęczmienną – za 0,5kg (o 3,8%) oraz czekoladę mleczną – za 100g (o 3,4%). W grupie artykułów nieżywnościowych znacząco spadły ceny odtwarzacza DVD (o 13,6%) i benzyny silnikowej bezołowiowej, 95-oktanowej – za 1l (o 12,1%); wzrost natomiast dotyczył m. in. wywozu śmieci niesegregowanych w budynkach wielorodzinnych – opłata od osoby (o 27,9%), wizyty u lekarza specjalisty (o 14,6%) i cen kuchni mikrofalowej o pojemności 16-20 l (o 13,6%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów żywnościowych były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług konsumpcyjnych notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

Wyk. 35. **Zmiany cen wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r.**Tabl. 16. **Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014	
	w złotych			XII 2013 = 100
POLSKA				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,22	2,20	99,1
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	6,94	6,93	9,99
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	15,51	14,28	92,1
Szynka wieprzowa gotowana – za 1kg	21,65	24,51	24,12	98,4
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,93	2,95	100,7
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,27	4,74	4,37	92,2
Cebula – za 1 kg	2,25	2,16	1,54	71,3
Ziemiaki – za 1 kg	1,43	1,52	0,82	53,9
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	3,17	2,07	65,3

Tabl. 16. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2013	2014	
	w złotych			XII 2013 = 100
POLSKA (dok.)				
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,79	3,72	92,2
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	467,17	479,09	473,67	98,9
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	164,09	185,13	191,53	103,5
Proszek do prania – za 400 g	4,43	4,55	5,19	114,1
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	20,90	21,34	102,1
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,23	2,73	2,72	99,6
Bilet do kina	15,23	17,30	17,86	103,2
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	83,97	87,45	104,1
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,90	2,03	2,04	100,5
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,57	7,01	6,91	98,6
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,14	15,45	13,67	88,5
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	22,49	25,27	24,97	98,8
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,47	2,91	2,98	102,4
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	4,23	4,61	4,27	92,6
Cebula – za 1 kg	2,21	2,43	1,68	69,1
Ziemniaki – za 1 kg	1,32	1,30	0,81	62,3
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,87	3,06	2,00	65,4
Sok jabłkowy – za 1 l	3,72	3,70	3,35	90,5
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl.	495,14	478,13	460,47	96,3
Półbuty skórzane męskie na podszwie nie- skórzanej – za 1 parę	183,61	195,31	198,00	101,4
Proszek do prania – za 400 g	4,55	4,74	5,24	110,5
Ciepła woda – za 1 m ³	18,04	21,59	20,90	96,8
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	2,29	2,64	2,59	98,1
Bilet do kina	16,36	19,78	20,11	101,7
Wizyta u lekarza specjalisty	70,00	79,23	90,77	114,6

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnalne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał;
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

Warunki agrometeorologiczne panujące jesienią 2013 r. sprzyjały siewom oraz wschodom roślin ozimych. Również wyjątkowo łagodny pod względem warunków atmosferycznych początek 2014 r. w regionie kujawsko-pomorskim, okazał się łaskawy dla większości upraw ozimych. Chociaż końcówka stycznia i I dekada lutego były dość chłodne to jednak na polach utrzymywała się pokrywa śniegu, która ochroniła zasiewy. Nieco gorszy stan występował jedynie na skłonach pól, gdzie silne wiatry powodowały zwiewanie śniegu. Pozostałe dni lutego oraz marzec były także cieplejsze niż w latach poprzednich. Sprzyjało to rozpoczęciu wegetacji roślin ozimych oraz przygotowaniu pól i siewom roślin jarych. W rezultacie ponad połowa przewidywanego areалу roślin jarych została zasiana już w marcu, a ciepła I dekada kwietnia umożliwiła dokończenie siewów i początek wschodów.

Podobnie sprzyjająca aura utrzymywała się do końca kwietnia. Temperatura w ciągu dnia dochodziła do 10-15°C, a w trzeciej dekadzie do 20°C. Nocą występowały spadki temperatury do ok. 0°C lub nieco poniżej, ale nie poczyniły większych strat w uprawach. Opady były w granicach normy, a w III dekadzie nieco niższe. W całym miesiącu przeważały dni słoneczne. Rzepak ozimy wszedł w fazę kwitnienia ok. 3 tygodnie wcześniej niż w ub. roku. Maj w 2014 r. charakteryzował się dość dużą ilością opadów, co było bardzo korzystne dla większości roślin, jednak występujące jednocześnie chłody spowolniły wegetację roślin ciepłolubnych, np. kukurydzy i niektórych warzyw. W pierwszej dekadzie występowały spadki temperatury nocą, powodujące nieznaczne uszkodzenia kwiatów w sadach i na plantacjach truskawek. Warunki te nie wpłynęły jednak ujemnie na wzrost i rozwój roślin rolniczych, zwłaszcza zbóż ozimych, rzepaku i buraków cukrowych. Przechodząca przez województwo kujawsko-pomorskie wysoka fala na Wiśle w III dekadzie maja nie poczyniła znaczących szkód. W czerwcu warunki atmosferyczne, tak pod względem temperatury, jak i opadów były korzystne dla wzrostu i rozwoju roślin. Lipiec charakteryzował się przewagą dni bezdeszczowych, o bardzo wysokiej temperaturze, przekraczającej w ciągu dnia 30°C, a nocą utrzymującą się w granicach 20°C. Przyspieszyło to dojrzewanie zbóż i rzepaku. Żniwa rozpoczęły się w II dekadzie lipca, a w przypadku rzepaku i jęczmienia ozimego w I dekadzie. Pogoda w lipcu nie sprzyjała wzrostowi kukurydzy oraz okopowych, zwłaszcza buraków cukrowych. W odróżnieniu od lipca, sierpień obfitował w opady deszczu, chociaż nie można mówić o jego nadmiarze. Poprawiły się warunki wilgotnościowe w glebie, ułatwiające zasiewy i wschody roślin poplonowych i rzepaku ozimego. Poprawił się stan roślin pastewnych, kukurydzy oraz roślin okopowych.

Po dość sprzyjającym sierpniu, wrzesień w 2014 r. charakteryzował się małą ilością opadów i dość wysoką, jak na ten okres, temperaturą. W ciągu miesiąca było kilkanaście dni, kiedy temperatura przekraczała 23°C, a w pozostałych nie spadała poniżej 15°C, nocą utrzymywała się w granicach 8, 10°C. Ciepła i słoneczna aura sprzyjała odkładaniu cukru w korzeniach buraka cukrowego, jak również dojrzewaniu kukurydzy przeznaczonej na ziarno. Październik 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim charakteryzował się dość niską ilością opadów i jednocześnie łagodną temperaturą. Początek listopada 2014 r. należał do umiarkowanie ciepłych i wilgotnych, co sprzyjało dokończeniu zbioru buraków cukrowych, okopowych pastewnych oraz kukurydzy, jak również dokonywaniu

orek zimowych. W III dekadzie nastąpiło ochłodzenie, nocą temperatura spadała poniżej 0°C, a ostatnie dni listopada były już dość mroźne. Spowodowało to zahamowanie, a później przerwanie wegetacji ozimin.

Tabl. 17. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
POLSKA			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	35,1	35,9	40,8
rzepak i rzepik	23,6	29,1	34,4
ziemniaki ^a	219	210	278
buraki cukrowe	484	580	683
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b :			
bydło	38,6	40,1	40,7
trzoda chlewna ^c	102,6	76,4	80,5
owce	1,8	1,7	1,5
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1031,5	845,4	892,0
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	79,67	68,36
ziarno żyta za 1 dt	42,12	55,36	53,34
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	64,45	51,99
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	6,20	5,96
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	5,39	4,82
mleko krowie za 1 l	1,07	1,36	1,37
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	97,50	84,97
ziarno żyta za 1 dt	48,58	72,89	63,91
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	100,22	100,19
prosię na chów za 1 szt.	130,20	169,56	164,52
KUJAWSKO-POMORSKIE			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	36,7	40,7	44,7
rzepak i rzepik	28,6	32,0	34,9
ziemniaki ^a	232	235	272
buraki cukrowe	479	605	619
Pogłowie zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) ^b :			
bydło	43,2	46,5	47,2
trzoda chlewna ^c	165,9	118,7	123,8 ^c
owce	1,3	1,0	0,8
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	726,4	441,8	638,2
Przeciętne ceny skupu w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	60,36	78,87	71,34
ziarno żyta za 1 dt	41,45	53,89	54,40
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	63,78	77,15	63,66
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,64	6,26	5,99
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,98	5,65	5,03
mleko krowie za 1 l	1,05	1,32	1,33
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	58,25	89,82	78,35
ziarno żyta za 1 dt	54,02	63,18	57,24
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,56	99,58	104,21
prosię na chów za 1 szt.	132,85	160,26	154,91

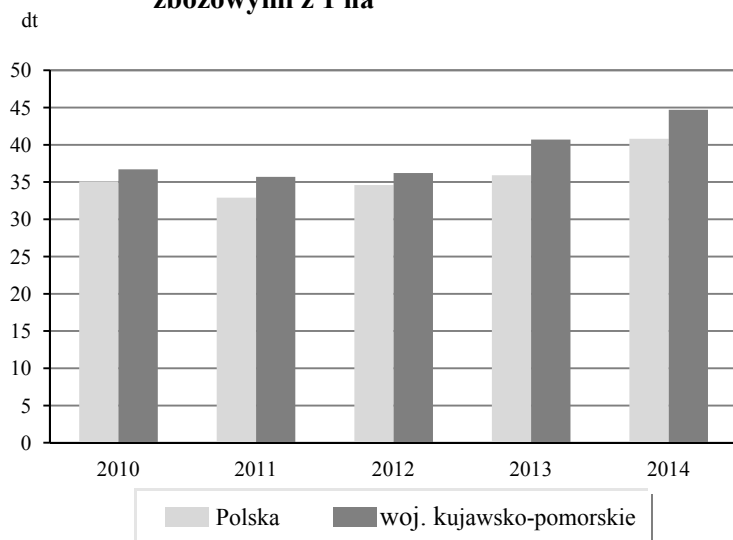
^a Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych, w 2010 r. bez ogrodów przydomowych. ^b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^c W latach 2012 i 2013 – stan w końcu lipca.

■ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim pomimo zmniejszonej powierzchni uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, ich zwiększona wydajność z jednostki powierzchni spowodowała, że uzyskano produkcję większą niż przed rokiem. Zbiory rzepaku i rzepiku w omawianym roku były również wyższe. Na wyższy poziom produkcji tej uprawy wpłynęła większa powierzchnia oraz wydajność. Pomimo wyższej wydajności zbiór ziemniaków był niższy niż w 2013 r. i wynikał ze zmniejszonego areалу uprawy. Produkcja buraków wzrosła z powodu zwiększonej powierzchni uprawy oraz wydajności z jednostki powierzchni.

Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2014 r. wyniosła 516,8 tys. ha i była o 2,3% mniejsza niż w roku poprzednim i o 8,1% mniejsza w porównaniu z notowaną w 2010 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2014 r. osiągnęły poziom 44,7 dt

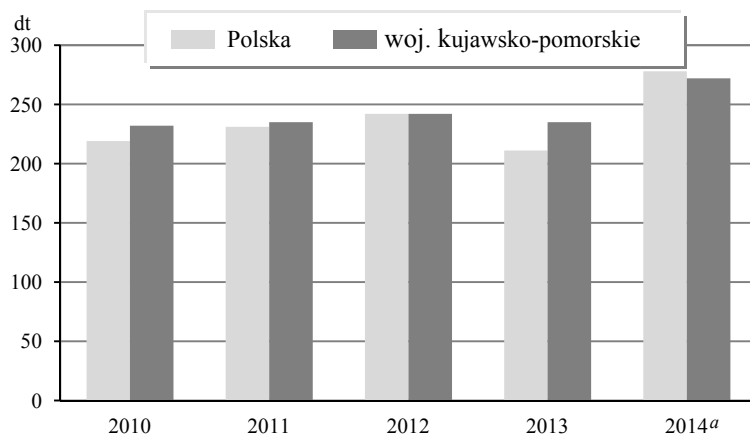
Wyk. 36. **Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha**

z ha i zwiększyły się w stosunku do uzyskanych w roku poprzednim o 9,8% zaś w porównaniu z 2010 r. o 21,8%. W odniesieniu do średnich plonów w kraju uzyskanych w 2014 r. były o 9,6% wyższe. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 2309,7 tys. ton i było to o 7,2% więcej niż przed rokiem i o 11,9% więcej niż w 2010 r.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2014 r. wynosiła 115,6 tys. ha i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 9,6%, a w stosunku do 2010 r. zmniejszyła się o 8,1%. W omawianym roku plony wyniosły 34,9 dt z ha i osiągnęły poziom wyższy o 1,5% niż średnie plony tej uprawy w kraju. W porównaniu z plonami uzyskanymi rok wcześniej zwiększyły się o 9,1%, a w odniesieniu do 2010 r. o 22,0%. Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie w omawianym roku oszacowano na 403,5 tys. ton i były o 19,5% wyższe od uzyskanych w 2013 r. i o 12,3% od notowanych w 2010 r.

Uprawa ziemniaków w 2014 r. była prowadzona na obszarze 13,7 tys. ha, czyli o 26,0% mniejszym niż rok wcześniej. W omawianym roku z 1 ha zebrano 272 dt ziemniaków, czyli więcej o 15,7% niż w poprzednim roku. Uzyskane w województwie kujawsko-pomorskim plony były o 2,2% niższe niż średnie plony tej uprawy w Polsce. Produkcja ziemniaków w regionie w 2014 r. wyniosła 373,2 tys. ton i na skutek zmniejszonego areálu uprawy była o 16,3% niższa niż w 2013 r.

Wyk. 37. **Plony ziemniaków z 1 ha**

^a Dane nieostateczne

o 29,2%. Uzyskane plony w porównaniu ze średnimi w kraju były o 9,4% niższe. Zbiory buraków cukrowych w województwie w 2014 r. oszacowano na 2317,8 tys. ton. Były one wyższe o 3,2% od uzyskanych w 2013 r. i o 26,1% wyższe od uzyskanych cztery lata temu.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2014 r. wyniosła 37,4 tys. ha i była nieznacznie większa niż w roku poprzednim ale równocześnie mniejsza o 2,4% niż cztery lata temu. Plony tej uprawy osiągnęły poziom 619 dt z ha i zwiększyły się w stosunku do uzyskanych w 2013 r. o 2,3%, a w porównaniu z 2010 r. zwiększyły

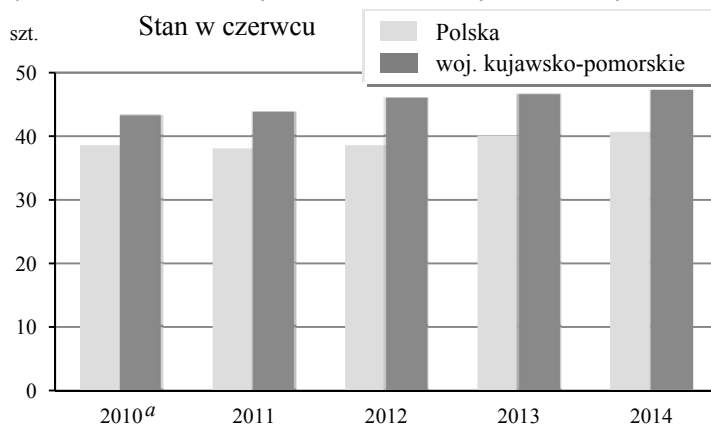
▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, zwiększyło się pogłowie bydła, trzody chlewnej i drobiu. W analizowanym okresie odnotowano natomiast spadek liczebności stada owiec.

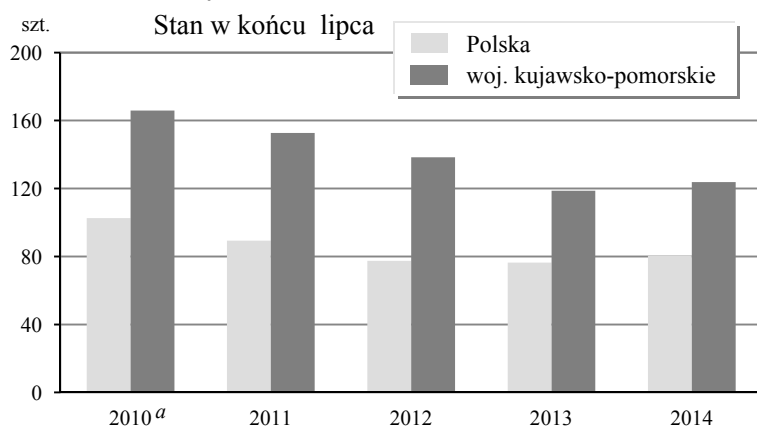
Pogłowie bydła w województwie kujawsko-pomorskim według stanu w czerwcu 2014 r. liczyło 503,8 tys. szt., co stanowiło 8,5% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność stada bydła wzrosła o 2,9% (w Polsce o 1,0%), natomiast w odniesieniu do 2010 r. zwiększyła się o 8,2% (w kraju – wzrosła o 3,1%). W 2014 r. w ogólnym pogłowie bydła krowy stanowiły 32,0%, w tym 91,9% to krowy mleczne (dla Polski udziały te wyniosły odpowiednio 41,9% i 93,2%). W województwie kujawsko-pomorskim od kilku lat utrzymuje się tendencja do zmniejszania udziału krów w stadzie bydła, jednak w produkcji nadal dominuje kierunek mleczny.

Według danych z czerwca 2014 r., pogłowie trzody chlewnej w województwie ukształtowało się na poziomie 1320,9 tys. szt. (w tym 125,1 tys. szt., tj. 9,5% stanowiły lochy). Udział regionu w ogólnokrajowym pogłowie świń wyniósł 11,3%. W odniesieniu do stanu w 2013 r. wielkość stada trzody chlewnej zwiększyła się o 5,8% (w Polsce zanotowano wzrost o 5,0%).

*Badania **pogłowia trzody chlewnej** i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania **pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej** – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.*

Wyk. 38. **Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych**

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego

Wyk. 39. **Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych**

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego

biu było mniejsze odpowiednio o 17,2% i o 15,8%.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2014 r. producenci z województwa kujawsko-pomorskiego dostarczyli do skupu więcej niż przed rokiem ziarna pszenicy, ziemniaków, żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego oraz mleka. Mniejsza była natomiast podaż ziarna żyta oraz buraków cukrowych.

W 2014 r. skupiono 944,7 tys. ton ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowi 9,7% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był wyższy o 20,0%, a w porównaniu z 2010 r. – o 19,6% (w kraju zanotowano odpowiednio wzrost o 22,0% i o 18,8%). W omawianym roku w regionie skupiono 760,9 tys. ton pszenicy co stanowiło 11,2% skupu krajowego. Zarówno w województwie, jak i w kraju nastąpił wzrost ilości skupowanego ziarna pszenicy w obu analizowanych okresach. W regionie podobnie jak w kraju skupiono o 35,1% więcej pszenicy niż w 2013 r. i o 25,9% (w Polsce o 21,4%)

W porównaniu z 2010 r. nastąpił spadek pogłowia o 26,2% dla województwa i o 23,1% dla kraju.

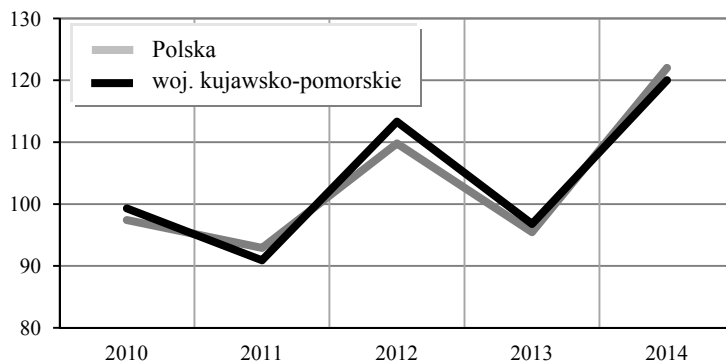
Pogłowie owiec w analizowanym roku liczyło 8,3 tys. szt., co stanowiło 3,7% pogłowia krajowego. W porównaniu z poprzednim rokiem jego stan zmniejszył się o 20,6% (w Polsce odnotowano spadek o 10,7%). W odniesieniu do 2010 r. pogłowie owiec w regionie zmniejszyło się aż o 40,9% (w kraju – o 14,7%).

W 2014 r. stado drobiu w regionie ukształtowało się na poziomie 7337,7 tys. szt. i stanowiło 5,0% ogólnego pogłowia w Polsce. W porównaniu z rokiem poprzednim jego liczebność w województwie zwiększyła się o 37,3% (w kraju – wzrost o 4,3%). W odniesieniu do stanu notowanego w 2010 r. zarówno w województwie, jak i w Polsce pogłowie dro-

więcej niż w 2010 r. W województwie skupiono o 13,7% mniej żyta niż w 2013 r. ale o 45,2% więcej niż w 2010 r. (w kraju podobnie odpowiednio o 13,9% mniej i o 17,2% więcej).

Wyk. 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego)**

Rok poprzedni = 100

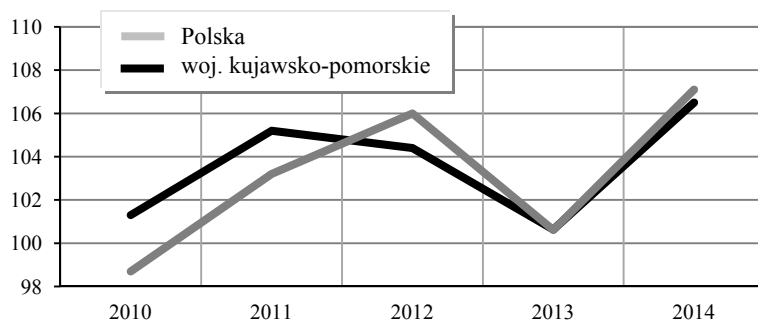

W 2014 r. skupiono 2215,6 tys. ton buraków cukrowych (17,7% skupu krajowego) tj. o 6,5% mniej niż w poprzednim roku i o 28,3% więcej niż cztery lata temu. Dla Polski było to odpowiednio o 5,0% więcej niż w 2013 r. i o 30,2% więcej niż 2010 r.

W omawianym roku skupiono 363,1 tys. ton żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami, co stanowi 9,5% skupu ogólnokrajowego. Było to więcej niż w 2013 r. i 2010 r. odpowiednio o 11,3% i 36,4% (w kraju: o 10,3% i o 21,5%).

Wyk. 41. **Dynamika skupu mleka krowiego**

Rok poprzedni = 100

Skup żywca wieprzowego (w wadze żywej) wyniósł w minionym roku 307,7 tys. ton (14,0% skupu krajowego), tj. o 10,6% więcej niż w roku poprzednim i o 40,5% więcej niż cztery lata wcześniej. W kraju skupiono więcej o 9,2% niż w roku ubiegłym i o 10,8% więcej w odniesieniu do 2010 r. Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 58,9 tys. ton (8,7% skupu krajowego) i był o 24,8% większy niż przed rokiem i o 66,0% większy niż w 2010 r. W Polsce wzrósł o 4,6% w stosunku do 2013 r. i o 10,0% do 2010 r. Żywca drobiowego skupiono 131,2 tys. ton, czyli o 9,5% więcej niż w roku poprzednim i o 20,4% więcej w porównaniu z 2010 r. Stanowiło to 5,2% skupu krajowego, który w odniesieniu do 2013 r. wzrósł o 12,5% a do 2010 r. wzrósł o 38,0%.

W 2014 r. skup mleka krowiego wyniósł 782,4 mln litrów (co stanowiło 7,6% ogółu mleka skupionego w kraju), tj. o 6,5% więcej niż przed rokiem i o 17,6% więcej niż cztery lata wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost odpowiednio o 7,1% i o 17,9%).

Skup ziemniaków w 2014 r. ukształtował się na poziomie 169,4 tys. ton, co stanowiło 10,5% ogólnego skupu w kraju.

W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie skupiono o 5,2% więcej ziemniaków, natomiast w stosunku do 2010 r. odnotowano wzrost wielkości skupu o 39,7%. W kraju skupiono odpowiednio o 16,9% ziemniaków więcej niż w 2013 r. i o 41,1% więcej w stosunku do 2010 r.

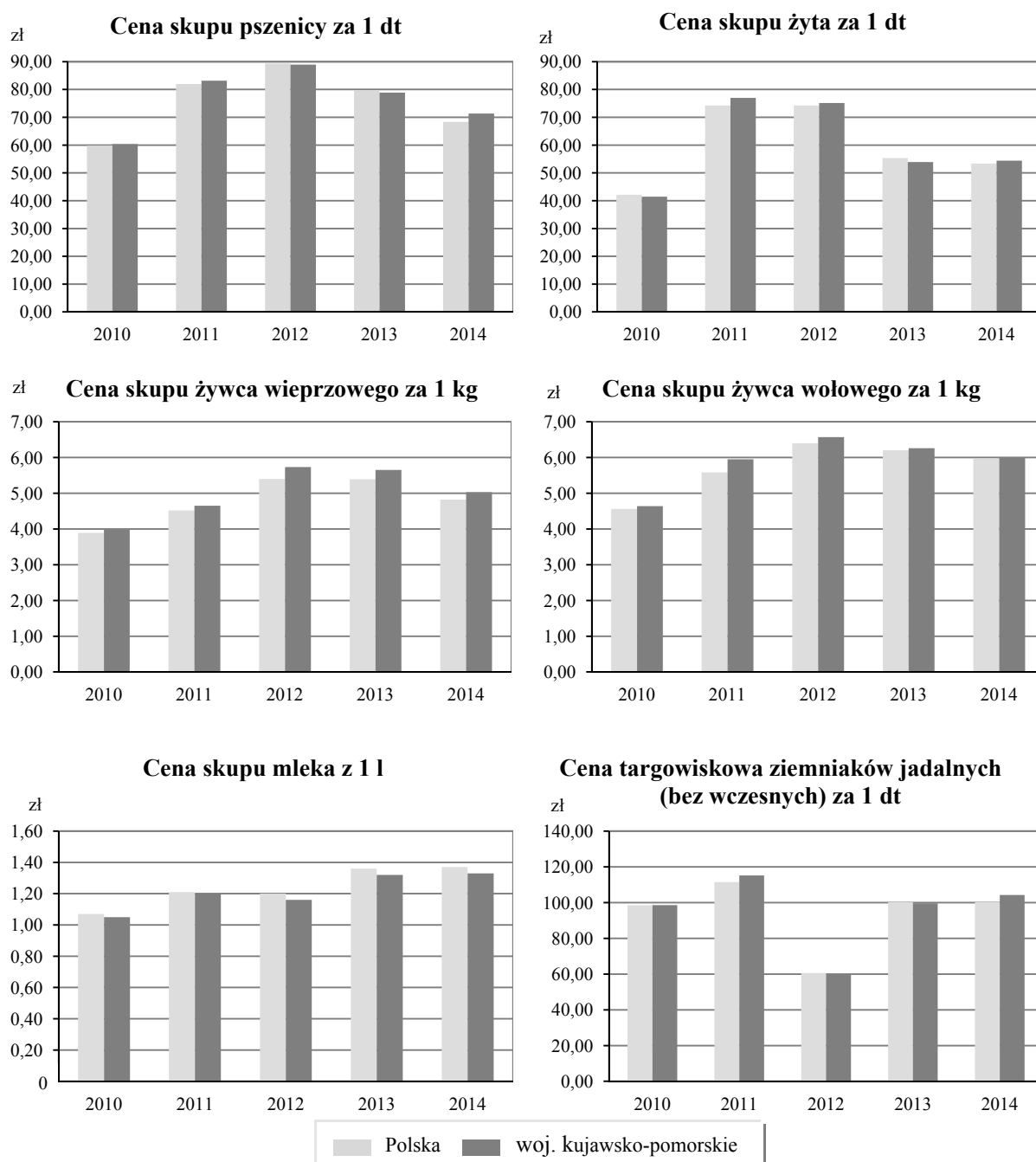
Skup żywca wieprzowego (w wadze żywej) wyniósł w minionym roku 307,7 tys. ton (14,0% skupu krajowego), tj. o 10,6% więcej niż w roku poprzednim i o 40,5% więcej niż cztery lata wcześniej. W kraju skupiono więcej o 9,2% niż w roku ubiegłym i o 10,8% więcej w odniesieniu do 2010 r. Skup

■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2014 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano spadek cen większości produktów rolnych w skupie i na targowiskach (z wyjątkiem cen żyta i mleka w skupie oraz ziemniaków na targowiskach).

Średnia cena skupu pszenicy w województwie w 2014 r. wyniosła 71,34 zł za 1 dt (w kraju – 68,36 zł) i była o 9,5% niższa niż przed rokiem i o 18,2% wyższa niż w 2010 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 78,35 zł (w kraju – 84,97 zł), tj. o 12,8% mniej niż w roku poprzednim i o 34,5% więcej niż cztery lata wcześniej.

Wyk. 42. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

W analizowanym roku cena żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 54,40 zł za dt (w kraju – 53,34 zł), tj. o 0,9% wyższym w porównaniu z zanotowanym w 2013 r. i o 31,2% wyższym niż w 2010 r.

W obrocie targowiskowym cena żyta spadła w stosunku do poprzedniego roku o 9,4%, a w odniesieniu do uzyskanej przed czterema laty wzrosła o 6,0% osiągając poziom 57,24 zł (w Polsce – 63,91 zł).

W 2014 r. cena ziemniaków jadalnych w skupie wyniosła 63,66 zł za dt (w kraju – 51,99 zł), tj. o 17,5% mniej niż przed rokiem ukształtowała się na podobnym poziomie jak w 2010 r. W obrocie targowiskowym za ziemniaki płacono 104,21 zł za dt (w Polsce – 100,19 zł), tj. o 4,6% więcej niż w 2013 r. i o 5,7% więcej niż w 2010 r.

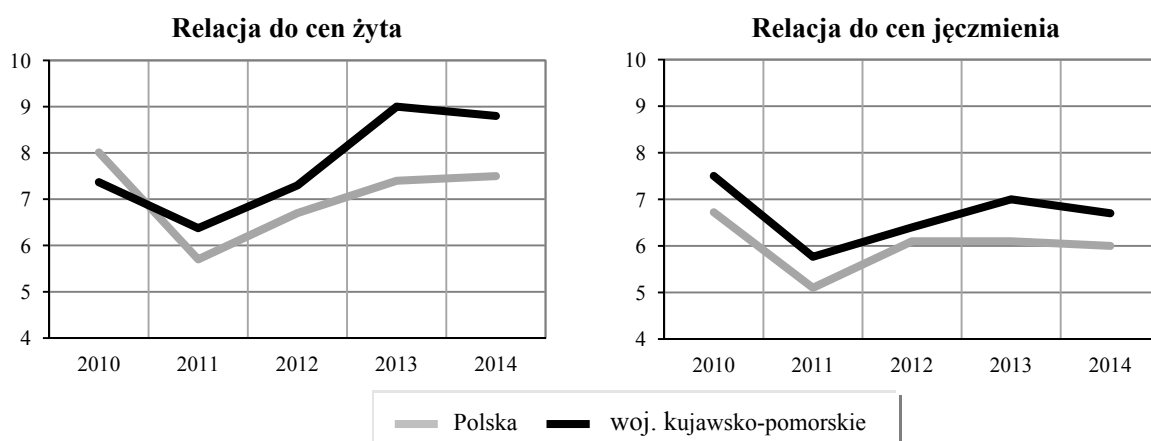
Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W województwie kujawsko-pomorskim w omawianym roku cena skupu 1 kg żywca wołowego wyniosła 5,99 zł (w kraju – 5,96 zł), tj. zmniejszyła się o 4,3% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku, a w odniesieniu do 2010 r. – była wyższa o 29,1%.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 5,03 zł za kg (w kraju – 4,82 zł), tj. o 11,0% niższą niż w 2013 r. i o 26,4% wyższą niż cztery lata wcześniej.

W 2014 r. w odniesieniu do roku poprzedniego pogorszyła się relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta, zaś do 2010 r. poprawiła się. Ukształtowała się ona na poziomie 8,8 (wobec 9,0 w 2013 r. oraz 7,4 w 2010 r.). W kraju relacja wyniosła 7,5 (wobec odpowiednio 7,4 oraz 8,0). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia zmniejszyła się z 7,0 w 2013 r. do 6,7 w 2014 r., jednocześnie była niższa niż w 2010 r. (7,5).

Wyk. 43. Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta i jęczmienia

W 2014 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 4,00 zł za kg (w kraju – 4,08 zł) i była o 3,6% niższa w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 19,4% wyższa niż w 2010 r.

Za 1 litr mleka w omawianym roku płacono 1,33 zł (w kraju – średnio 1,37 zł/l), tj. o 0,8% więcej niż przed rokiem i o 26,7% więcej niż cztery lata wcześniej.

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W województwie kujawsko-pomorskim w 2013 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, nastąpił wzrost globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych), o czym zadecydowała wyższa wartość produkcji roślinnej oraz zwierzęcej. W przypadku produkcji końcowej i towarowej również nastąpiło zwiększenie produkcji ogółem, przy jednoczesnym wzroście produkcji roślinnej i zwierzęcej.

W porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano wzrost produkcji globalnej o 11,7%, o czym zadecydowała o 13,8% wyższa niż rok wcześniej produkcja roślinna i o 8,9% wyższa produkcja zwierzęca. W analizowanym roku udział województwa kujawsko-pomorskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 8,1% i w przypadku produkcji roślinnej ukształtował się na poziomie 8,6%, a zwierzęcej – 7,5%. W 2013 r. w strukturze produkcji globalnej przeważała produkcja roślinna. Jej udział w produkcji globalnej województwa wyniósł 56,9%. W kraju również przeważała produkcja roślinna, jej udział w produkcji globalnej wyniósł 53,5%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrostu pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) prezentowane dane nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W 2013 r. z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie kujawsko-pomorskim 49,2% stanowiła produkcja roślinna, a na produkcję zwierzęcą przypadało 50,8%. Wartość produkcji końcowej w 2013r., w porównaniu z 2012 r., była o 18,7% wyższa wskutek wzrostu produkcji roślinnej i zwierzęcej odpowiednio o 30,5% i o 9,1%.

W analizowanym roku w towarowej produkcji rolniczej nastąpił wzrost produkcji ogółem o 10,2%, przy czym wartość produkcji roślinnej wzrosła o 11,4%, a zwierzęcej o 9,1%.

W 2013 r. udział naszego województwa w ogólnokrajowej produkcji końcowej i towarowej wyniósł 8,2%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- *„Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,*
- *„Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,*
- *„Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów oraz pogłowie zwierząt gospodarskich w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r.” – opracowanie sygnałne dostępne co roku;*
- *„Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r.” – opracowanie sygnałne dostępne co roku;*

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

PRZEMYSŁ

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z rokiem poprzednim. W odniesieniu do ub. roku zanotowano wzrost (w cenach stałych) wydajności pracy¹, przy jednoczesnym niewielkim zwiększeniu przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2014 r. w województwie osiągnęła wartość 49045,0 mln zł (w cenach bieżących) i była o 4,0% (w cenach stałych) wyższa w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim i o 11,3% wyższa niż w 2010 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji zwiększyła się odpowiednio o 3,3% i o 11,3%. Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w województwie odnotowano również we wszystkich opisywanych okresach narastających (tj.: w I kwartale — o 9,5%, w I półroczu — o 6,7% oraz w okresie trzech pierwszych kwartałów — o 4,6%).

Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

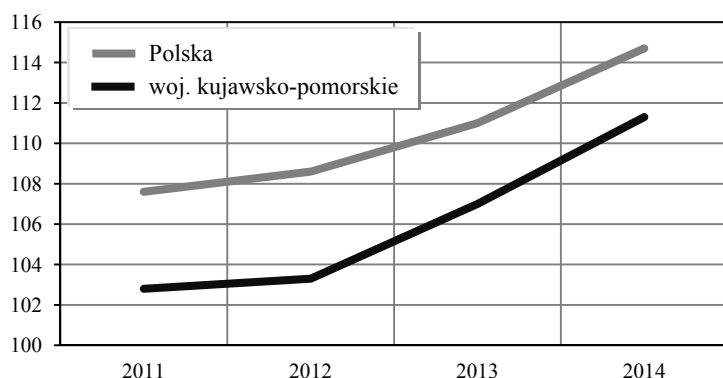
Tabl. 18. Przemysł

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
POLSKA			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1148985,4	1166591,0
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	84,5	85,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2446,1	2472,9
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	43550,6	48787,1	49045,0
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	95,4	95,8	95,8
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	126,1	123,4	123,4

¹ Mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Tabl. 18. Przemysł (dok.)

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
M. BYDGOSZCZ			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	7730,2	8764,3	9217,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	91,3	94,4	95,1
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	29,2	28,0	27,9
M. TORUŃ			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	4360,3	5431,4	4985,8
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	92,8	93,4	93,5
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	16,3	14,8	14,1

Wyk. 44. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)
2010 = 100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim złożyła się m.in. produkcja w sekcjach:

- przetwórstwo przemysłowe — na poziomie 46975,9 mln zł,
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja — 1144,0 mln zł.

Wzrost produkcji w ciągu ostatniego roku był wynikiem zwiększenia

produkcji sprzedanej (w cenach stałych) przede wszystkim w największej sekcji przemysłu, tj. w przetwórstwie przemysłowym (o 4,3%, przy udziale 95,8% w ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu w regionie, wobec 85,4% w kraju). Wzrost produkcji odnotowano również w sekcji dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami, rekultywacja (o 5,4%).

Wśród działów przetwórstwa przemysłowego wyższa niż przed rokiem była (w cenach stałych) produkcja: urządzeń elektrycznych (o 16,2%), wyrobów z metali (o 16,1%) oraz mebli (o 14,4%). W analizowanym okresie spadek odnotowano m.in. w dziale zajmujących się produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 8,1%) oraz produkcją chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 7,1%).

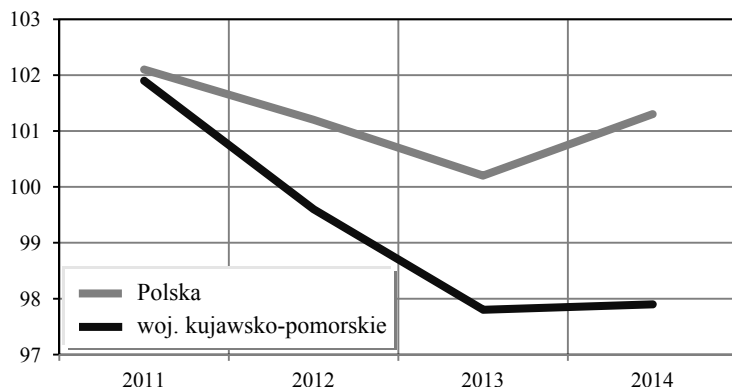
*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Tabl. 19. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim**
(ceny stałe)

Sektory i działy	2013				2014			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	94,3	98,7	102,0	103,6	109,5	106,7	104,6	104
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	93,3	97,9	101,5	103,3	110,3	107,3	105	104,3
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	99,0	98,2	101,3	101,9	101,8	106,8	104,2	103,3
Produkcja wyrobów tekstylnych	85,6	93,0	97,2	100,8	110,9	107,9	114,0	113,2
Produkcja odzieży	82,9	86,1	98,8	103,0	116,2	126,5	112,6	108,8
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	107,0	109,5	115,5	114,1	111,6	112,0	110,2	110,8
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	93,8	113,2	119,6	121,6	135,4	110,7	106,0	104,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ...	96,3	98,1	101,6	97,4	109,0	101,5	101,6	107,0
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	84,3	87,9	87,0	86,5	95,2	89,3	92,1	92,9
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	106,2	108,1	112,6	114,5	112,9	110,4	107,7	107,6
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	82,0	98,5	101,4	104,4	141,4	119,0	115,7	113,2
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	111,9	105,7	103,1	106,4	119,8	118,9	116,1	116,1
Produkcja urządzeń elektrycznych	95,5	97,4	98,9	106,1	109,7	113,6	115,3	116,2
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	109,3	101,7	99,0	102,0	102,1	104,3	102,4	106,6
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	99,3	97,6	101,0	105,0	105,1	103,1	98,3	91,9
Produkcja mebli	105,3	110,8	113,5	114,0	115,8	116,5	115,2	114,4
Pozostała produkcja wyrobów	124,8	126,7	127,0	121,9	101,9	107,5	102,3	106,7
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	140,2	131,5	122,9	117,6	97,1	99,7	104,7	105,4
w tym:								
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	101,0	98,3	102,6	103,0	180,8	183,5	177,9	175,8
Gospodarka odpadami, odzysk surowców ^Δ	169,6	158,7	140,1	128,5	93,8	99,2	106,5	108,0

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim w skali roku towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia (o 0,1%). W kraju przeciętne zatrudnienie w przemyśle zwiększyło się w odniesieniu do roku poprzedniego o 1,1%. W porównaniu z 2010 r. w województwie wzrosła produkcja sprzedana przemysłu, przy spadku przeciętnego zatrudnienia o 2,1%. Natomiast w kraju wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w porównaniu z 2010 r. towarzyszył również wzrost przeciętnego zatrudnienia o 1,3%.

Wyk. 45. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
2010 = 100

W 2014 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 123,4 tys. osób i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyło się w sekcji przetwórstwo przemysłowe (o 0,2%) oraz w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami, rekultywacji (o 2,3%).

Wyk. 46. **Struktura przeciętnego zatrudnienia w przemyśle według wybranych sekcji i działów PKD 2007 w 2014 r.**

Wydajność pracy w przemyśle w 2014 r. mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego w województwie kujawsko-pomorskim była o 4,0% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem. W kraju wydajność pracy w przemyśle w omawianym okresie wzrosła o 2,2%.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim notowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego. Niższa niż przed rokiem była wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie odnotowano zwiększenie wydajności pracy¹ w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 6617,3 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,1% (w skali kraju wzrosła o 7,0%).

Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

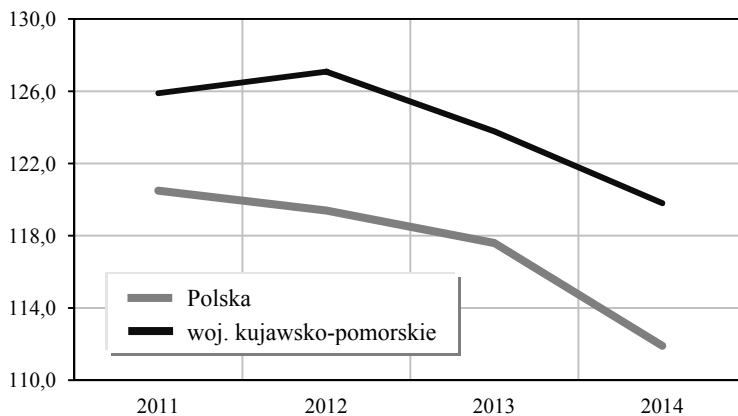
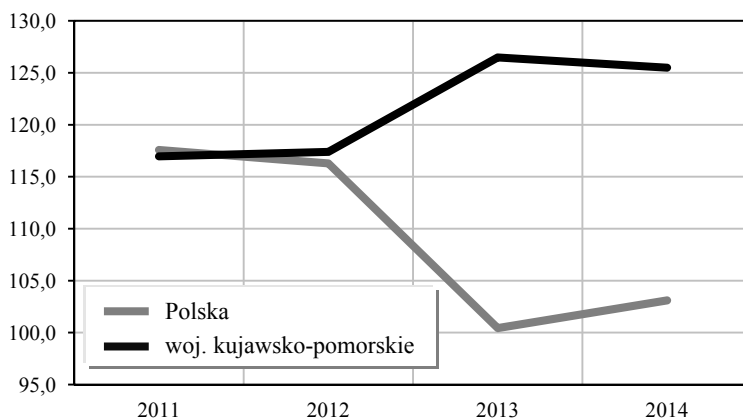
Tabl. 20. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
POLSKA			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,8	167771,8	179569,5
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	49,4	47,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	444,2	409,9
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	5524,9	6756,3	6617,3
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	56,4	58,3	59,1
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	22,2	22,4	20,8
M. BYDGOSZCZ			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	1172,8	1262,2	1245,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	63,3	54,8	63,1
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	4,3	3,7	3,6

¹ Mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego.

Tabl. 20. **Budownictwo (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
M. TORUŃ			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	872,1	1060,4	967,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	63,0	66,2	68,4
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	3,3	3,7	3,1

Wyk. 47. **Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)**
2010 = 100Wyk. 48. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)**
2010 = 100

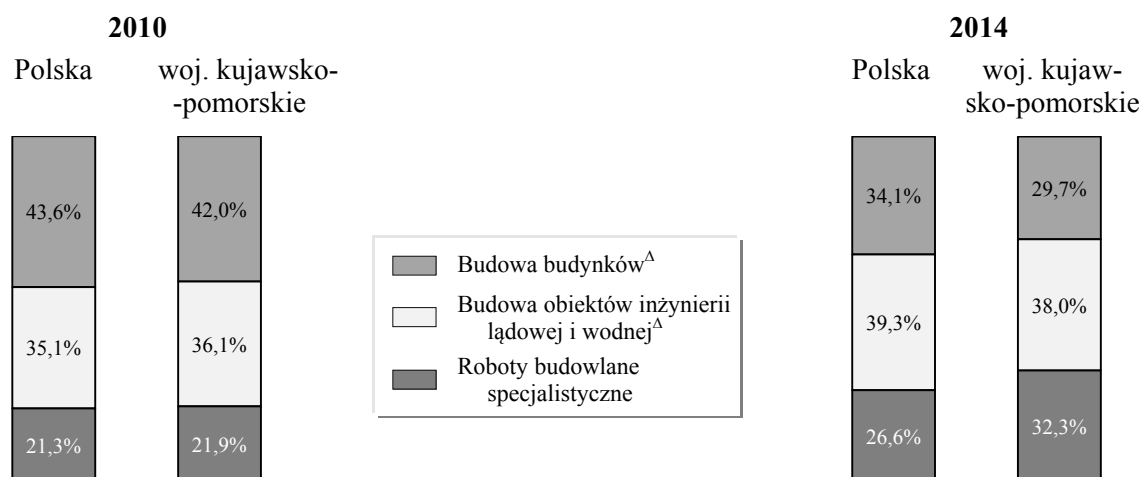
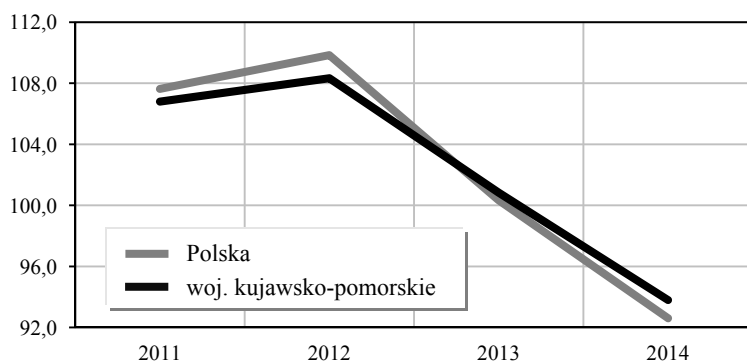
W województwie produkcja budowlano-montażowa w 2014 r. wyniosła 3908,4 mln zł (59,1% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 0,8%. W kraju produkcja budowlano-montażowa wzrosła o 3,6%.

W analizowanym okresie wśród przedsiębiorstw budowlanych znaczący udział posiadały podmioty specjalizujące się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (38,0% sprzedaży produkcji budowlano-montażowej), których produkcja wzrosła o 11,5% w porównaniu z rokiem poprzednim. W przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 32,3%) produkcja wzrosła o 8,7%, a w podmiotach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (udział 29,7%) – spadła o 19,8%.

Tabl. 21. **Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie kujawsko-pomorskim (ceny bieżące)**

Działy	2013				2014			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó l e m	89,6	92,4	103,9	107,7	123,1	109,5	103,8	99,2
Budowa budynków ^Δ	82,0	87,3	96,1	90,1	96,3	68,9	72,2	80,2
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	80,9	84,6	107,7	117,2	250,7	182,1	139,8	111,5
Roboty budowlane specjalistyczne	109,1	110,1	113,1	126,9	93,4	115,5	114,3	108,7

W 2014 r. malejącej produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji (o 6,9%, wobec spadku o 7,7% w skali kraju).

Wyk. 49. **Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD (ceny bieżące)**Wyk. 50. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie 2010 = 100**

Wydajność pracy w budownictwie mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego w 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim ukształtowała się na poziomie 318,0 tys. zł (w cenach bieżących), co oznacza wzrost o 5,2% w stosunku do roku poprzedniego.

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Efekty budownictwa mieszkaniowego odnotowane w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. były bardziej zróżnicowane niż rok wcześniej. Wzrosła liczba zarówno mieszkań, których budowę rozpoczęto i na realizację których wydano pozwolenia, natomiast spadła liczba lokali oddanych do użytkowania. Spadła przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania.

W 2014 r. region uplasował się na 9 pozycji wśród wszystkich województw pod względem liczby mieszkań oddanych do użytkowania; łącznie oddano 6246 lokali, tj. o 6,4% mniej niż przed rokiem i o 7,6% więcej niż w 2010 r. W latach 2010-2014, rok 2013 charakteryzował się największym wzrostem liczby mieszkań oddanych do użytkowania w stosunku do

*Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.*

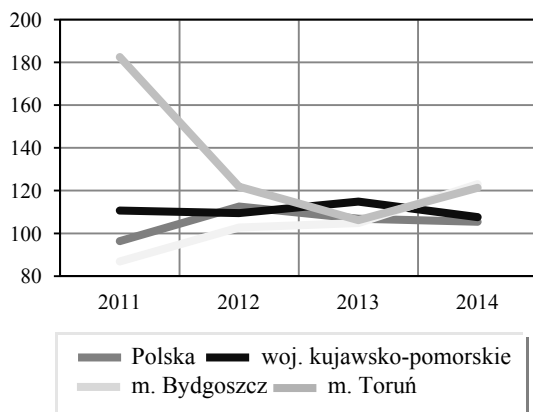
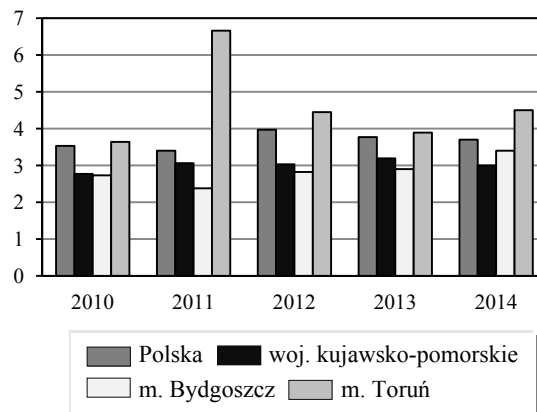
2010 r. W 2014 r. w kraju notowano w odniesieniu do roku poprzedniego spadek o 1,4% liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania (w porównaniu z 2010 r. wzrost o 5,4%).

Tabl. 22. **Budownictwo mieszkaniowe**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
POLSKA			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,5	3,8	3,7
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	104,6	100,9
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności	4,5	3,6	4,1
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,3	3,8
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,8	3,2	3,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	103,0	103,1	100,2
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności	3,3	3,0	3,7
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	3,1	2,8	3,0

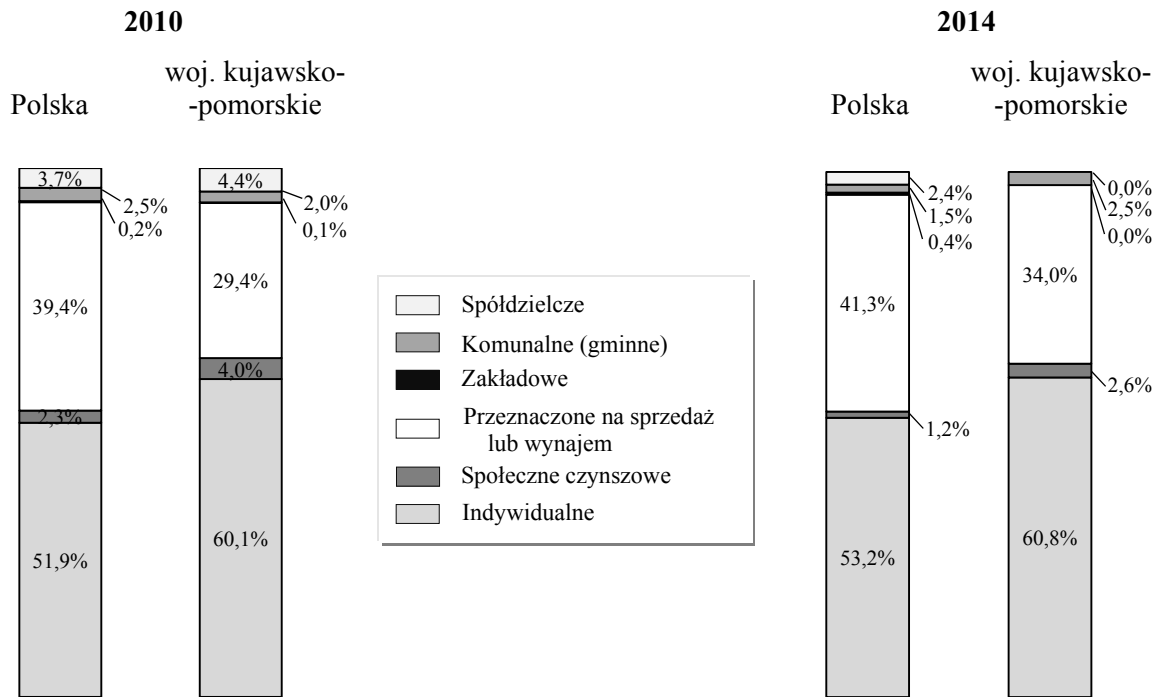
Tabl. 22. **Budownictwo mieszkaniowe (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
M. BYDGOSZCZ			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,7	2,9	3,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	70,3	69,2	59,9
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności	2,2	2,0	4,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	2,1	3,3	3,4
M. TORUŃ			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,6	3,9	4,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	66,5	68,0	65,9
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia na 1000 ludności	3,5	4,3	6,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,4	3,9	5,8

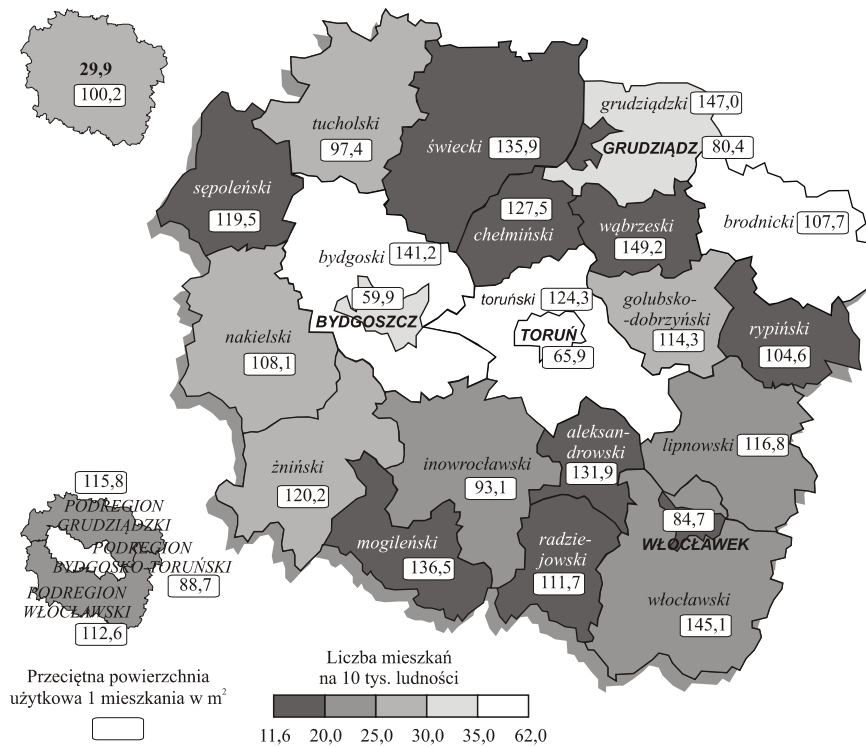
Wyk. 51. **Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania**
2010 = 100Wyk. 52. **Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności**

W 2014 r. budownictwo indywidualne, zarówno w województwie kujawsko-pomorskim jak i w Polsce, miało największy udział w strukturze mieszkań oddanych do użytkowania (odpowiednio 60,9% i 53,2%); w Kujawsko-Pomorskim w stosunku do 2013 r. miał miejsce spadek liczby tych mieszkań (o 10,6%), a w porównaniu do 2010 r. — wzrost o 8,8%. Jednocześnie nastąpił spadek liczby oddanych do użytkowania mieszkań w budownictwie zakładowym (o 95,6% w stosunku do 2013 r. i o 25,0% w stosunku do 2010 r.) oraz mieszkań komunalnych (odpowiednio spadek o 15,4%, i wzrost o 33,6%). Ponadto oddano do użytkowania więcej mieszkań społecznych czynszowych (wzrost o 32,3% w stosunku do 2013 r. i spadek o 28,7% w stosunku do 2010 r.) oraz przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (wzrost odpowiednio o 3,9% i o 24,3%). Dodatkowo w 2014 r. oddano do użytkowania 2 mieszkania spółdzielcze.

Wyk. 53. Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

Wyk. 54. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie kujawsko-pomorskim według podregionów i powiatów w 2014 r.

Tabl. 23. **Mieszkania oddane do użytkowania w województwie kujawsko-pomorskim**

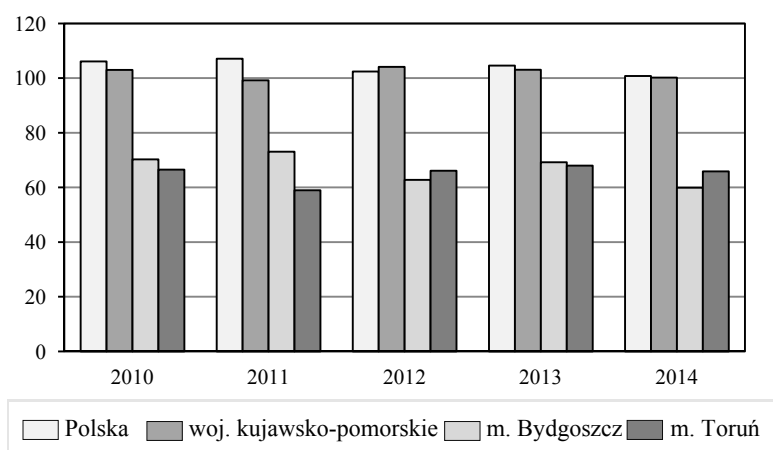
Formy budownictwa	2013				2014			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2012 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Ogółem	6670	100,0	104,9	103,1	6246	100,0	93,7	100,2
Spółdzielcze	—	x	x	x	2	0,0	x	31,5
Komunalne (gminne)	188	2,8	128,8	36,4	159	2,5	84,6	34,2
Zakładowe	68	1,0	23 razy	70,7	3	0,0	4,4	150,7
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2042	30,6	97,1	57,2	2122	34,0	103,9	55,5
Spółeczne czynszowe	124	1,9	86,1	51,9	164	2,6	132,3	50,2
Indywidualne	4248	63,7	107,4	130,1	3796	60,9	89,4	130,3

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. wyniosła 100,2 m² zajmując 10 pozycję wśród województw (w kraju – 100,9 m²)

i zmniejszyła się o 2,9 m² w stosunku do roku poprzedniego (w kraju spadek o 3,7 m²), a w porównaniu z 2010 r. zmniejszyła się o 2,8 m² (w kraju spadła o 5,2 m²). Spośród 5 ostatnich lat największą powierzchnię użytkową 1 mieszkania odnotowano w województwie w 2012 r. – 104,1 m².

Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego w budownictwie indywidualnym wyniosła 130,3 m², średnio największymi mieszkaniami były lokale zakładowe – 150,7 m², a najmniejsze spółdzielcze – 31,5 m².

Wyk. 55. **Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania**

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. największe mieszkania wybudowano w powiecie wąbrzeskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 149,2 m²), grudziądzkim (147,0 m²), włocławskim (145,1 m²) i bydgoskim (141,2 m²), a najmniejsze w miastach na prawach powiatu: w Bydgoszczy

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. największe mieszkania wybudowano w powiecie wąbrzeskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 149,2 m²), grudziądzkim (147,0 m²), włocławskim (145,1 m²) i bydgoskim (141,2 m²), a najmniejsze w miastach na prawach powiatu: w Bydgoszczy

– przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wyniosła 59,9 m², w Toruniu – 65,9 m², w Grudziądzu – 80,4 m² i we Włocławku – 84,7 m².

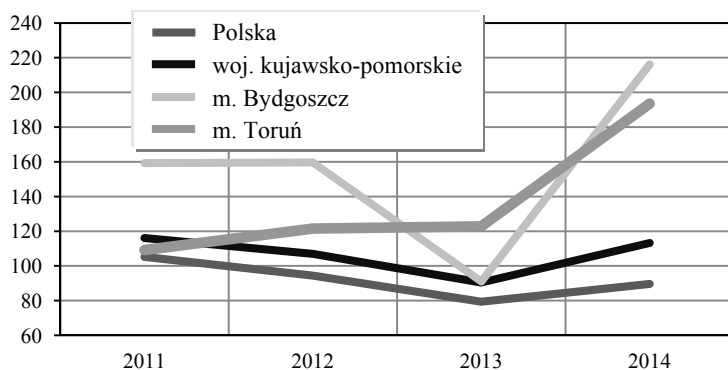
W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim wydano pozwolenia na budowę 7829 mieszkań, tj. o 25,2% więcej niż rok wcześniej oraz o 13,2% niż więcej w 2010 r. (w skali kraju nastąpił odpowiednio wzrost o 13,0% i spadek o 10,4%). W 2011 r. w województwie wydano pozwolenia na budowę 8029 mieszkań i była to największa wartość w ostatnich 5 latach.

W województwie kujawsko-pomorskim pozwolenia na budowę największej liczby mieszkań wydano inwestorom indywidualnym (50,5% ogółu) oraz budującym z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (47,6%). Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia tym inwestorom w skali roku odpowiednio zwiększyła się o 7,2% i o 61,2%. W stosunku do 2013 r. odnotowano spadek o 69,3% liczby mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia w budownictwie komunalnym. Ponadto w 2014 r. uzyskano pozwolenia na realizację 64 lokali spółdzielczych i 36 społecznych czynszowych.

Tabl. 24. **Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie kujawsko-pomorskim**

Formy budownictwa	2013			2014		
	w liczbach biewzględ- nych	w odset- kach	2012 = = 100	w liczbach biewzględ- nych	w odset- kach	2013 = = 100
O g ó ł e m	6252	100,0	84,5	7829	100,0	125,2
Spółdzielcze	—	x	x	64	0,8	x
Komunalne (gminne)	153	2,4	171,9	47	0,6	30,7
Zakładowe	100	1,6	x	—	x	x
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	2315	37,0	80,1	3731	47,6	161,2
Spółeczne czynszowe	—	x	x	36	0,5	x
Indywidualne	3684	59,0	85,6	3951	50,5	107,2

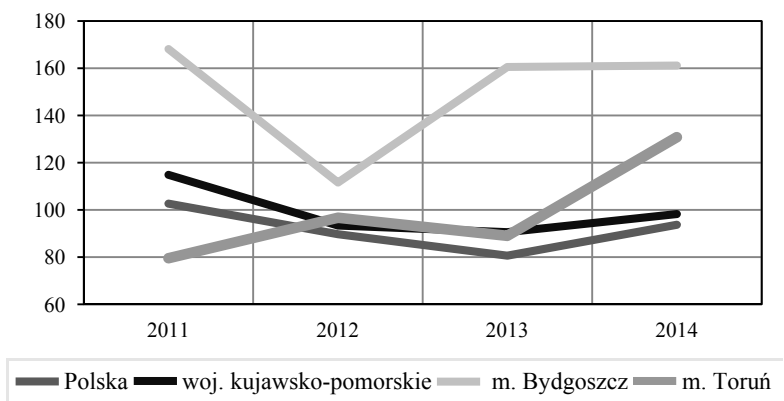
Wyk. 56. **Dynamika liczby wydanych pozwoleń na realizację mieszkań 2010 = 100**

W 10 powiatach i 3 miastach na prawach powiatu zanotowano większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia. Największy wzrost nastąpił w: powiecie lipnowskim (o 142,1%), Bydgoszczy (o 137,7%) i powiecie radziejowskim (o 117,5%); wyraźny spadek natomiast zaobserwowano w powiecie: brodnickim (o 65,3%), mogileńskim (o 23,2%) oraz golubsko-dobrzyńskim (o 20,8%).

W 2014 r. rozpoczęto budowę 6365 mieszkań, tj. o 8,5% więcej niż w 2013 r. (w skali kraju wzrost wyniósł 16,3%). W porównaniu z 2010 r. liczba rozpoczętych budów mieszkań zmniejszyła się w województwie o 1,8% (w kraju – o 6,3%). W latach 2010-2014 najwięcej, bo 7439 mieszkań, zaczęto budować w 2011 r.

Wyk. 57. **Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto**
2010 = 100

W województwie w 2014 r. największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie indywidualnym – 3545, tj. o 2,7% więcej niż rok wcześniej oraz budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 2430, tj. o 7,7% więcej.

W województwie kujawsko-pomorskim w odniesieniu do 2013 r. wzrost liczby mieszkań,

których budowę rozpoczęto odnotowano w 12 powiatach i w 4 miastach na prawach powiatu. Najwyższy wzrost wystąpił: we Włocławku (o 165,7%), w powiecie wąbrzeskim (o 100,0%) oraz w Grudziądzu (o 86,0%). Wyraźny spadek odnotowano w powiecie: brodnickim (o 40,0%), w chełmińskim (o 39,2%) i golubsko-dobrzyńskim (o 25,7%).

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
 - „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
 - „Budownictwo mieszkaniowe w województwie kujawsko-pomorskim” – roczne opracowanie sygnałne; jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane roczne i krótkookresowe).
-

RYNEK WEWNĘTRZNY

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. spadła wartość sprzedaży detalicznej w odniesieniu do roku poprzedniego (w 2013 r. zanotowano wzrost); wzrosła natomiast wartość sprzedaży hurtowej towarów.

Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2014 r. zmniejszyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 4,0% (w kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 3,3% wyższym niż w roku poprzednim).

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
	rok poprzedni = 100		
POLSKA			
O g ó l e m	105,5	102,3	103,3
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	110,8	101,8
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	93,9	95,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	102,6	104,9
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	113,6	109,9	106,1
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	109,7	109,7
Włókno, odzież, obuwie	113,1	107,9	111,9
Meble, RTV, AGD	123,0	105,6	101,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	83,6	100,7	104,4
Pozostałe	95,9	96,8	103,3

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

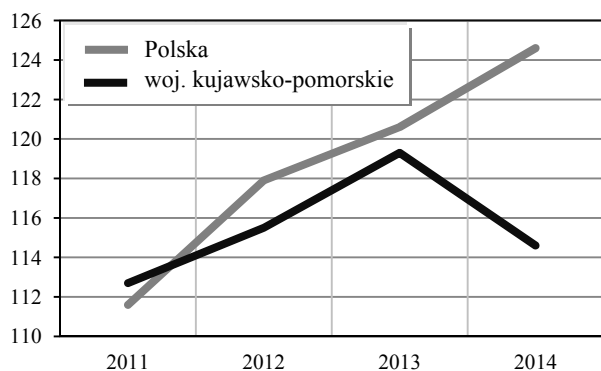
Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
	rok poprzedni = 100		
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
O g ó l e m	112,6	103,3	96,0
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	108,8	114,4	106,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	125,5	97,0	96,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	106,6	90,9	101,1
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	107,4	97,9	97,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	110,7	110,9	87,6
Włókno, odzież, obuwie	93,4	112,1	105,3
Meble, RTV, AGD	85,5	100,0	74,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	131,4	93,8	106,5
Pozostałe	118,9	125,4	79,6

^a Patrz notka a na str. 81.

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. największy spadek w odniesieniu do 2013 r. obserwowano w przedsiębiorstwach zgrupowanych w kategoriach: meble, RTV, AGD (o 25,5%), pozostałe (o 20,4%) oraz farmaceutyki, kosmetyki oraz sprzęt ortopedyczny (o 12,4%).

Wyk. 58. **Dynamika sprzedaży detalicznej**
(ceny bieżące)
2010 = 100

Największy wzrost sprzedaży w stosunku do 2013 r. zaobserwowano w grupach: prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach (o 6,5%), pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 6,0%), włókno, odzież, obuwie (o 5,3%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2014 r. największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (38,1%), przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” (17,5%), zajmujące się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli i części (14,0%) oraz sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (12,4%).

W strukturze sprzedaży detalicznej w 2014 r. największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (38,1%), przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” (17,5%), zajmujące się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli i części (14,0%) oraz sprzedażą paliw stałych, ciekłych i gazowych (12,4%).

Tabl. 26. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie kujawsko-pomorskim**
(ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2013				2014			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	107,7	107,0	104,8	103,3	95,1	93,8	95,6	96,0
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	101,5	107,9	115,1	114,4	132,0	118,0	106,4	106,0
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe ...	103,9	101,4	100,1	97,0	91,1	95,3	95,5	96,6
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,6	99,6	92,3	90,9	86,5	89,9	99,7	101,1
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	97,5	93,0	96,1	97,9	90,7	98,1	99,5	97,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	129,8	122,7	115,0	110,9	98,7	87,2	89,0	87,6
Włókno, odzież, obuwie	86,6	98,9	112,1	112,1	124,5	110,7	107,1	105,3
Meble, RTV, AGD	108,6	106,7	99,2	100,0	71,0	75,5	73,0	74,5
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	90,2	89,9	94,4	93,8	126,5	119,3	111,2	106,5
Pozostałe	137,4	127,7	128,7	125,4	86,3	80,8	78,8	79,6

^a Patrz notka a do tabl. 25 na str. 81.

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych przekroczyła o 6,3% poziom zanotowany przed rokiem (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych wzrost wyniósł 7,6%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w omawianym roku była wyższa o 0,7% niż w 2013 r. (w tym zrealizowana przez jednostki hurtowe – o 0,4%). W województwie w skali roku najbardziej zwiększyła się wartość sprzedaży hurtowej płodów rolnych i żywych zwierząt (o 105,7%) oraz sprzedaż hurtowa narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia (o 71,7%). Największy spadek, bo o 17,5%, zanotowała sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, a także wyrobów tytoniowych – spadek o 17,4%.

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał.

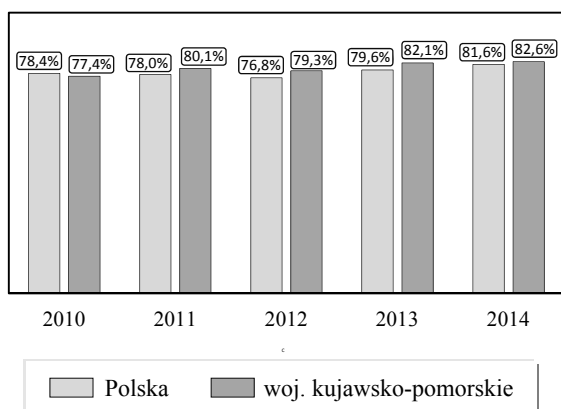
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe były słabsze niż przed rokiem. Pogorszyły się również podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe.

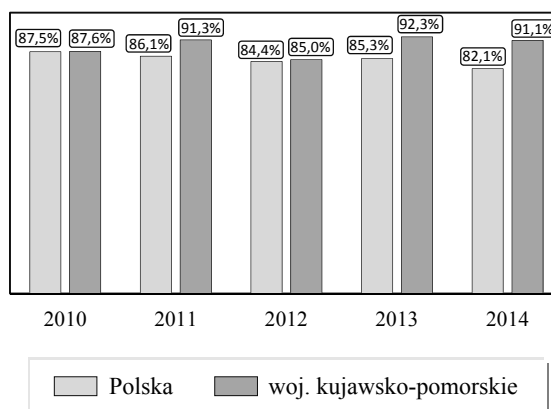
Wyniki finansowe uzyskane w 2014 r. podobnie jak w całym kraju obniżyły się w porównaniu z rokiem poprzednim.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 330).

Wyk. 59. **Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów**

Wyk. 60. **Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności**

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. zysk netto wykazało 82,6% badanych przedsiębiorstw, wobec 82,1% przed rokiem. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności ogólnej liczby badanych jednostek spadł z 92,3% w 2013 r. do 91,1% w analizowanym okresie.

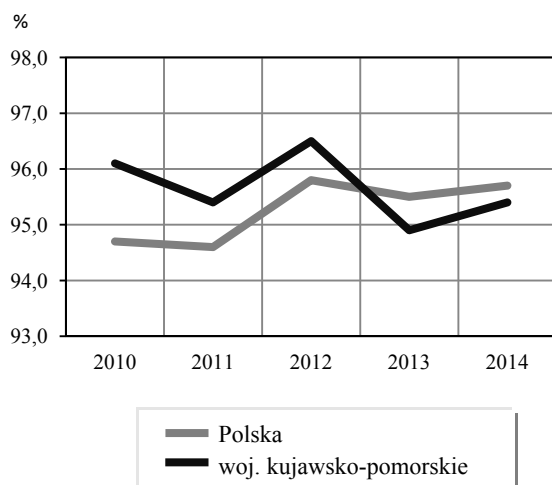
Przychody z całokształtu działalności w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. ukształtowały się na poziomie 86466,1 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku były wyższe o 2,4%, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 82518,8 mln zł i były wyższe o 3,0% w porównaniu z 2013 r. W efekcie większego wzrostu całkowitych kosztów niż odpowiadających im przychodów pogorszył się wskaźnik poziomu kosztów, który w 2014 r. wyniósł 95,4% (w 2013 r. – 94,9%). Wskaźnik poziomu kosztów liczony dla badanych przedsiębiorstw z terenu całego kraju także się pogorszył, ale w mniejszym stopniu (z 95,5% w 2013 r. do 95,7% w 2014 r.).

Wyniki finansowe:

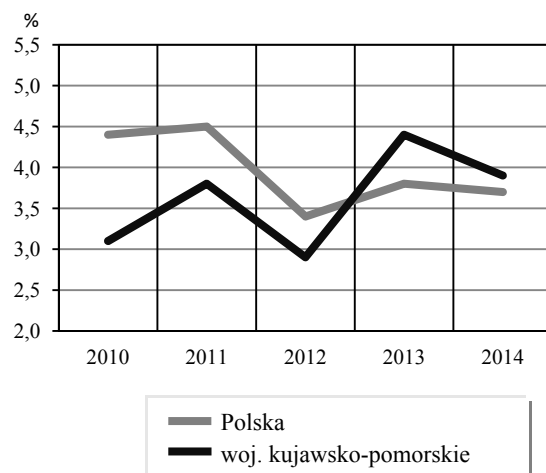
- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim osiągnęły wartość 84450,1 mln zł (wzrost o 2,8% w stosunku do 2013 r.), a koszt własny ich uzyskania wyniósł 80323,8 mln zł (wzrost o 3,1 % w skali roku). Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (na poziomie 4126,2 mln zł) był o 3,1% niższy niż w 2013 r. Pogorszył się także wynik na pozostałej działalności operacyjnej, który wyniósł w 2014 r. 157,4 mln zł, a spadł o 31,3% w skali roku. W tym samym czasie powiększyła się strata na operacjach finansowych (z minus 142,2 mln zł do minus 336,3 mln zł). W rezultacie wynik finansowy na działalności gospodarczej był o 9,1% niższy od zanotowanego w roku poprzednim i wyniósł 3947,3 mln zł. Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 3950,4 mln zł, tj. o 9,2% niższą niż w 2013 r. Po odliczeniu obciążeń (tj. podatku dochodowego) wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 3370,9 mln zł i zmniejszył się o 9,9% w stosunku do uzyskanego w 2013 r.

Wyk. 61. Wskaźnik poziomu kosztów

Wyk. 62. Wskaźnik rentowności obrotu netto

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

W województwie kujawsko-pomorskim pogorszył się wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (spadek o 0,3 p. proc. do 4,9%; wskaźnik dla Polski wzrósł o 0,2 p. proc. do 4,5%). Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto były lepsze niż w 2013 r. zarówno w województwie, jak i w kraju. Wskaźnik rentowności obrotu brutto spadł w województwie o 0,6 p. proc., a w Polsce o 0,2 p. proc., z kolei wskaźnik rentowności obrotu netto zmniejszył się odpowiednio o 0,5 i o 0,1 p. proc. W skali roku spadł w województwie wskaźnik płynności finansowej I stopnia z 34,4% do 28,0%, natomiast wskaźnik płynności finansowej II stopnia obniżył się ze 101,2% do 90,3%.

W 2014 r. sytuacja w województwie kujawsko-pomorskim, tak jak i w kraju była gorsza niż przed rokiem. Podstawowe wskaźniki rentowności w województwie pogorszyły się w większym stopniu niż w Polsce.

Tabl. 27. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
	w %		
POLSKA			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,5	95,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,3	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,5	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,8	3,7
Wskaźnik płynności I stopnia	39,7	35,0	38,9
Wskaźnik płynności II stopnia	105,5	96,8	102,5
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
Wskaźnik poziomu kosztów	96,1	94,9	95,4
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	3,9	5,2	4,9
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	3,9	5,2	4,6
Wskaźnik rentowności obrotu netto	3,1	4,4	3,9
Wskaźnik płynności I stopnia	28,0	34,4	28,0
Wskaźnik płynności II stopnia	112,5	101,2	90,3

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

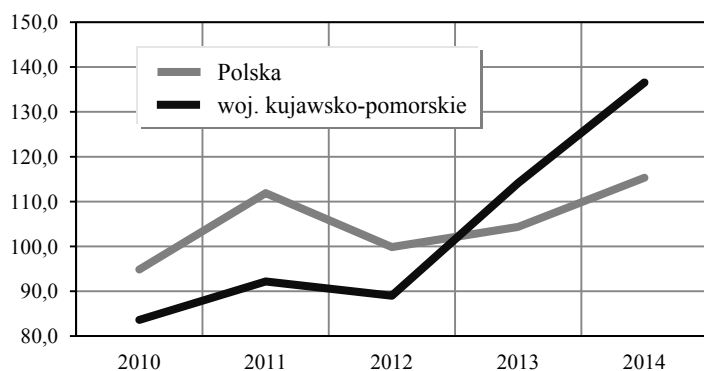
- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc,
- „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał,
- „Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych według województw (wg PKD 2007) – tablice dostępne co kwartał;

jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

NAKLADY INWESTYCYJNE

W województwie kujawsko-pomorskim w 2014 r. (w drugim z kolei roku) notowano znaczny wzrost nakładów inwestycyjnych badanych przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie województwa w odniesieniu do roku poprzedniego (przy czym jego skala była większa niż rok wcześniej). W porównaniu z 2013 r. wyższa była także wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych, przy mniejszej liczbie nowych inwestycji.

Wyk. 63. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące)
Rok poprzedni = 100

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących poniesione w 2014 r. przez badane przedsiębiorstwa w regionie wyniosły 3538,9 mln zł i były wyższe od notowanych rok wcześniej o 36,6%. W kraju w 2014 r. wartość nakładów inwestycyjnych w odniesieniu do poziomu zanotowanego w 2013 r. – zwiększyła się (o 15,3%).

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 28. **Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
POLSKA			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	104061,4	119982,2
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	41,3	40,8
Zakupy	56,8	57,9	57,9
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	46,6	45,9
środków transportu	11,3	11,3	12,0

Tabl. 28. **Nakłady inwestycyjne (dok.)**

Wyszczególnienie	2010	2013	2014
WOJ. KUJAWSKO-POMORSKIE			
O g ó ł e m w mln zł	2767,1	2591,4	3538,9
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	37,5	38,4	41,5
Zakupy	61,1	61,4	57,7
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	52,7	50,9	48,7
środków transportu	8,4	10,5	9,0

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle wydatkowano 1469,7 mln zł (o 47,7% więcej niż rok wcześniej), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 1724,0 mln zł (więcej o 30,8%), a na środki transportu – 317,9 mln zł (wię-

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- *budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;*
- *maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);*
- *środki transportu;*
- *inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.*

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

cej o 16,9%). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 2041,9 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 28,4%, a udział tych zakupów w nakładach ogółem zmniejszył w skali roku o 3,7 p.proc.

Wzrost nakładów inwestycyjnych (wśród sekcji mających co najmniej 1% udziału) w porównaniu z 2013 r. odnotowano m.in. w sekcjach: transport i gospodarka magazynowa (o 80,3%), dostawa wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacja (o 59,3%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 42,7%). Spadek odnotowano m.in. w sekcji działalność profesjonalna, nau-

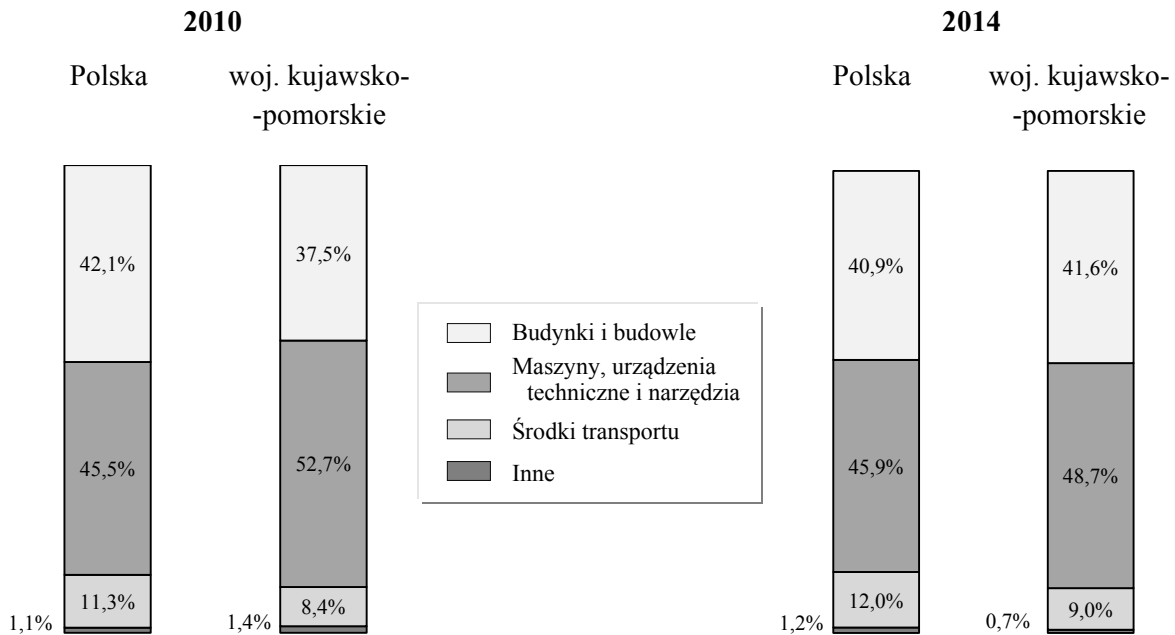
kowa i technika (o 18,1%).

W 2014 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie: przetwórstwa przemysłowego (których udział w ogóle nakładów inwestycyjnych wyniósł 64,3%), dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (10,4%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (7,6% udziału). W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (o 2,8 p.proc.), natomiast najbardziej zmniejszył

się udział nakładów przedsiębiorstw zajmujących się handlem; naprawą pojazdów samochodowych (o 2,8 p.proc.).

W 2014 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 1675 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 939,1 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 1742 nowych inwestycji o wartości 774,0 mln zł). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 2,1%, a ich wartość kosztorysowa była niższa o 0,9%.

Wyk. 64. **Struktura nakładów inwestycyjnych na środki trwałe (ceny bieżące)**

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie kujawsko-pomorskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego” – opracowanie sygnałne dostępne co miesiąc w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu,
 - „Biuletyn statystyczny województwa kujawsko-pomorskiego” – publikacja dostępna co kwartał w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu;
- jak również w Banku Danych Lokalnych (moduł – dane krótkookresowe).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM
SELECTED DATA ON KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Specification
Ludność ^{ab} (w tys.)	2068,3	2066,4	2066,1	2067,9	2069,1	2098,7	2098,4	2096,4	2092,6	2090,0	Population ^{ab} (in thous.)
Na 1000 ludności:											Per 1000 population (in the period Jan-Sep):
małżeństwa zawarte	5,63	6,17	6,84	7,11	6,80	5,93	5,39	5,34	4,69	4,92	marriages contracted
urodzenia żywe	9,88	10,23	10,56	11,25	11,15	10,77	10,00	9,90	9,48	9,58	live births
zgony	9,38	9,49	9,84	9,69	9,86	9,75	9,37	9,74	9,78	9,58	deaths
przyrost naturalny	0,51	0,74	0,72	1,56	1,29	1,02	0,62	0,16	-0,30	0,00	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-1,00	-1,73	-1,15	-0,81	-0,68	-0,80	-0,79	-0,96	-1,26	-1,36	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	208,8	211,7	223,0	234,2	230,6	237,3	247,2	244,7	240,8	239,3	Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)
rok poprzedni = 100	101,4	105,3	105,0	98,5	102,9	104,2	99,0	98,4	99,3	previous year = 100
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	188,0	160,1	123,2	110,3	134,1	139,4	139,6	148,8	150,1	127,1	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	22,3	19,2	14,9	13,3	16,2	17,0	17,0	18,1	18,2*	15,7	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	83,9	83,9	83,0	79,5	77,7	81,1	81,7	81,2	84,6	84,9	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	180	83	106	107	117	129	138	113	88	43	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^d (w %)	55,7	52,8	51,6	52,4	54,8	54,3	54,2	56,3	55,8	55,3	Activity rate by LFS ^d (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^d (w %)	44,7	44,3	45,8	47,7	49,1	48,5	48,3	49,6	48,8	49,4	Employment rate by LFS ^d (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^d (w %)	19,8	16,1	11,3	9,1	10,4	10,6	11,0	11,8	12,4	10,6	Unemployment rate by LFS ^d (in %)

a Stan w końcu roku. b Od 2010 r. bilans ludności opracowany w oparciu o wyniki NSP'2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. d Przeciętne w roku; uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas – powyżej 3 miesięcy); dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 rok.

a As of the end of the year. b Since 2010 the balance of the population has been calculated on NCPH'2011 results. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. d Annual average; included methodological changes, excluding from the scope of the study, who are outside the household of 12 months and more (so far - more than 3 months); data are not fully comparable with the results in the years preceding 2010.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (cd.)
SELECTED DATA ON KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2107,73	2229,93	2424,21	2649,92	2756,36	2848,61	2992,93	3096,34	3212,95	3336,60	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	464,5	464,4	467,1	471,4	474,1	467,7	464,9	462,4	459,0	455,8	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	99,7	100,0	100,6	100,9	100,6	98,6	99,4	99,5	99,3	99,3	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	1036,09	1115,52	1149,10	1260,89	1369,48	1461,65	1534,96	1622,92	1709,33	1767,97	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	102,6	107,7	103,0	109,7	108,6	106,7	105,0	105,7	105,3	103,4	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	749,31	792,86	805,18	850,65	903,64	948,95	981,70	1050,29	1125,86	1150,77	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	101,5	105,8	101,6	105,6	106,2	105,0	103,5	107,0	107,2	102,2	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):											Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	102,0	100,9	102,3	104,4	103,3	102,6	104,6	103,7	101,1	99,8	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,4	100,7	105,2	106,3	103,9	103,1	106,1	104,9	102,0	98,9	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	91,1	90,1	89,5	89,9	89,4	92,4	96,6	96,1	95,7	95,5	clothing and footwear
mieszkanie	103,1	103,8	103,1	108,3	107,3	103,4	106,0	104,4	102,0	100,7	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszkankami zbożowymi) z 1 ha w dt	31,7	29,9	35,5	31,9	37,1	36,7*	35,7	36,2	40,7*	44,7	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych ^b :											Farm animals stock per 100 ha agricultural land:
bydło ^c	43,2 ^d	43,8	45,9	46,5*	47,2	cattle ^c
trzoda chlewna ^e	165,9* ^d	152,7	138,4	118,7*	123,8	pigs ^e

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 11. ^c Stan w czerwcu. ^d Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. ^e Stan w czerwcu (do 2013 r. – stan w końcu lipca).

^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. ^b See general notes, item 11 on page 11. ^c As of June. ^d Data of Agricultural Census as of 30 June. ^e As of the end of June (until 2013 – as of the end of July).

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):											<i>Price indices of procurement (previous year = 100):</i>
ziarna zbóż (bez siewnego)	78,5	119,8	163,9	91,8	71,4	119,8	144,2	105,2	86,7	92,3	<i>cereal grain (excluding sowing seed)</i>
żywcza rzeźnego wołowego (bez cieląt)	125,3	101,0	96,5	101,0	113,3	98,9	128,2	110,4	95,3	95,7	<i>cattle for slaughter (excluding calves)</i>
żywcza rzeźnego wieprzowego	90,5	94,5	95,6	119,5	110,0	88,1	116,8	123,2	98,6	89,0	<i>pigs for slaughter</i>
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:											<i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:</i>
1 kg żyta	12,1	7,9	5,7	5,6	7,6	7,4	6,4	7,3	9,0	8,8	<i>per kg of rye</i>
1 kg jęczmienia	9,6	7,8	5,1	5,0	7,5	7,5*	5,8	6,4	7,0	6,7	<i>per kg of barley</i>
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	107,0	118,2	100,2	96,3	120,9	102,8	100,5	103,6	104,0	<i>Sold production of industry^b (previous year = 100; constant prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	123,6	124,3	128,3	131,2	123,8	126,1	128,5	125,6	123,4	123,4	<i>Average paid employment in industry^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	100,6	103,2	102,3	94,3	101,8	101,9	97,7	98,2	100,1	<i>previous year = 100</i>
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	117,6	116,8	119,9	98,5	112,7	121,8	95,3	105,4	97,9	<i>Sold production of construction^b (previous year = 100; current prices)</i>
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	112,2	118,4	115,3	95,8	106,2	117,0	100,4	107,7	99,2	<i>Construction and assembly production^b (previous year = 100; current prices)</i>
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.)	16,1	16,5	17,9	19,8	20,9	22,2	23,7	24,0	22,4	20,8	<i>Average paid employment in construction^b (in thous.)</i>
rok poprzedni = 100	102,9	108,4	110,5	105,9	105,9	106,8	101,4	93,1	93,1	<i>previous year = 100</i>

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM (dok.)
SELECTED DATA ON KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	4488	5006	5569	7641	6710	5807	6427	6358	6670	6248	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	97,4	111,5	111,2	137,2	87,8	86,5	110,7	98,9	104,9	93,7	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	2,2	2,4	2,7	3,7	3,2	2,8	3,1	3,0	3,2	3,0	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	105,7	96,0	103,8	99,8	100,8	103,0	99,2	104,1	103,1	100,2	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	110,1	114,0	109,5	101,1	112,6	112,7	102,4	103,3	96,0	<i>Retail sale of goods^a (previous year = 100; current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^b	187231	186949	188531	192182	182031	186007	184365	187996	191252	192078	<i>Entities of the national economy^b</i>
rok poprzedni = 100	101,1	99,8	100,8	101,9	94,7	102,2	99,1	102,0	101,7	100,4	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	9310	9706	10161	10400	10810	11383	11935	12654	13504	14311	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	104,1	104,3	104,7	102,4	103,9	105,3	104,8	106,0	106,7	106,0	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału z zagranicznego	1443	1512	1609	1617	1645	1695	1724	1762	1791	1815	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	106,0	104,8	106,4	100,5	101,7	103,0	101,7	102,2	101,6	101,3	<i>previous year = 100</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c (w %) .	.	.	94,8	96,7	95,7	96,1	95,4	96,5	94,9	95,4	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises^c (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^c (w %):											<i>Turnover profitability rate in non- financial enterprises^c (in %):</i>
brutto	5,3	3,3	4,3	3,9	4,6	3,5	5,2	4,6	<i>gross</i>
netto	4,3	2,5	3,4	3,1	3,8	2,9	4,4	3,9	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsięw- iastwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	2166,1	2152,5	3045,3	3742,9	3308,9	2767,0	2551,2	2270,7	2591,4	3538,9	<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	99,4	141,5	122,9	88,4	83,6	92,2	89,0	114,1	136,6	<i>previous year = 100 (current prices)</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. *c* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. *b* In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. *c* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

* Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej publikowanych.

* Data has been changed compared to the previously published.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY
SELECTED DATA ON KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2013 B – 2014		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ludność ^a (w tys.)	A	.	.	2094,9	.	.	2094,1	.	.	2094,1	.	.	2092,6
Population ^a (in thous.)	B	.	.	2091,7	.	.	2090,8	.	.	2090,7	.	.	2090,0
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^b (w tys.)	A	243,2	243,2	242,8	241,8	241,3	241,0	240,5	240,8	241,4	241,7	241,2	240,7
Average paid employment in the enterprise sector ^b (in thous.)	B	240,1	239,5	239,6	238,6	238,6	238,9	238,6	239,3	239,3	239,7	239,7	240,1
poprzedni miesiąc = 100	A	100,6	100,0	99,8	99,6	99,8	99,9	99,8	100,1	100,2	100,1	99,8	99,8
previous month = 100	B	99,7	99,8	100,1	99,6	100,0	100,1	99,9	100,3	100,0	100,2	100,0	100,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	99,2	99,5	99,6	99,3	98,9	98,9	98,7	99,2	99,2	99,3	99,4	99,6
corresponding month of previous year = 100	B	98,7	98,5	98,7	98,7	98,9	99,1	99,2	99,4	99,1	99,2	99,4	99,7
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	159,0	161,6	159,1	155,0	150,6	145,8	143,8	142,7	143,5	143,1	146,7	150,1
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	156,7	157,0	151,7	143,5	137,3	132,1	129,6	128,0	126,4	123,1	124,1	127,1
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	19,0	19,3	19,0	18,6	18,2	17,7	17,5	17,4	17,5	17,4	17,8	18,2*
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	18,8	18,8	18,3	17,4	16,8	16,3	16,0	15,8	15,7	15,3	15,4	15,7
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	4605	6403	6806	5781	5159	5121	5999	5580	5190	4798	4013	3186
Job offers declared during a month	B	5948	6987	8483	6903	6256	5872	7860	7261	8251	7265	5071	3969
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	56	50	57	53	51	45	43	40	46	51	55	88
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	38	33	35	34	32	30	22	21	21	28	29	43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^b (w zł)	A	3072,81	3094,86	3176,72	3133,14	3092,06	3224,03	3266,61	3206,87	3209,64	3256,21	3251,53	3364,51
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^b (in zł)	B	3174,54	3154,72	3312,61	3320,53	3268,96	3332,66	3379,51	3303,00	3333,58	3417,70	3389,05	3540,60
poprzedni miesiąc = 100	A	95,1	100,7	102,6	98,6	98,7	104,3	101,3	98,2	100,1	101,5	99,9	103,5
previous month = 100	B	94,4	99,4	105,0	100,2	98,4	101,9	101,4	97,7	100,9	102,5	99,2	104,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A	102,5	103,2	101,4	103,1	102,4	103,8	103,1	104,1	104,1	103,6	103,6	104,2
corresponding month of previous year = 100	B	103,3	101,9	104,3	106,0	105,7	103,4	103,5	103,0	103,9	105,0	104,2	105,2

a Stan w końcu okresu. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)
SELECTED DATA ON KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2013 B – 2014	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wskaźnik cen: Price indices of:												
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services												
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 A	.	.	101,4 ^a	.	.	100,8 ^b	.	.	101,4 ^c	.	.	100,9 ^d
corresponding period of previous year = 100 B	.	.	100,5 ^a	.	.	100,0 ^b	.	.	99,5 ^c	.	.	99,0 ^d
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:												
poprzedni miesiąc = 100 A	98,5	101,1	95,1	100,9	95,2	94,0	88,7	83,8	106,0	106,3	103,1	101,5
previous month = 100 B	100,8	98,3	104,3	100,8	100,1	96,5	85,4	102,5	101,5	97,7	103,3	103,0
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	121,2	120,3	112,5	100,7	93,8	91,8	83,1	72,0	74,5	79,2	77,1	74,9
corresponding month of previous year = 100 B	76,6	74,5	81,8	81,7	85,9	88,2	84,9	103,8	99,4	91,3	91,6	92,9
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):												
poprzedni miesiąc = 100 A	100,7	99,5	96,1	101,1	95,3	99,7	98,5	101,0	100,6	98,9	99,6	100,0
previous month = 100 B	102,6	98,1	96,2	102,2	99,2	101,6	96,6	100,8	98,7	95,6	102,0	100,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	100,4	100,0	101,8	101,2	98,5	94,8	94,5	91,5	90,8	92,6	92,4	91,3
corresponding month of previous year = 100 B	93,0	91,7	91,8	92,7	96,5	98,3	96,5	96,2	94,5	91,4	93,5	93,9
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:												
poprzedni miesiąc = 100 A	93,9	102,6	103,3	98,0	97,2	108,3	104,2	103,4	99,7	97,1	93,5	97,5
previous month = 100 B	95,9	90,7	102,1	108,1	98,3	105,4	101,4	97,2	94,6	93,9	97,1	92,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 A	99,8	91,0	94,1	91,4	88,3	90,3	97,2	98,4	95,7	94,1	91,6	97,6
corresponding month of previous year = 100 B	99,6	88,1	87,1	96,0	97,1	94,5	92,0	86,5	82,0	79,3	82,3	77,7

a–d Dane dotyczą okresów (miesiące): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

a–d Data concern period (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2013 B – 2014		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny targowiskowej 1 kg żyta <i>Procurement price^a per kg of pigs for slaughter to marketplace price per kg of rye</i>	A	6,8	7,1	7,8	8,0	7,5	7,9	8,7	11,0	12,4	12,4	9,7	8,6
	B	8,1	7,7	7,7	8,7	8,4	9,1	9,5	9,6	8,2	8,7	8,5	8,2
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): <i>Sold production of industry^b (constant prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100 <i>previous month = 100</i>	A	108,4	95,2	109,7	97,0	103,2	101,8	105,9	97,3	104,3	107,3	98,6	87,5
	B	101,5	97,8	110,4	97,7	96,4	98,4	102,9	97,5	111,1	103,5	94,2	98,5
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	93,8	95,6	95,3	98,6	100,1	106,8	114,6	104,9	106,5	104,1	108,2	114,8*
	B	107,5	110,5	111,2	112,0	104,7	101,2	98,3	98,6	105,0	101,3	96,7	108,7
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): <i>Construction and assembly production^b (current prices):</i>													
poprzedni miesiąc = 100 <i>previous month = 100</i>	A	36,2	109,7	107,9	131,2	144,3	101,1	122,2	83,4	113,1	167,2	61,1	140,5
	B	30,9	110,0	134,3	86,8	151,2	131,3	87,0	86,7	139,4	93,7	85,9	145,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 <i>corresponding month of previous year = 100</i>	A	78,6	101,4	80,8	81,5	106,1	101,8	144,4	100,7	116,2	163,2	104,2	136,0
	B	116,0	116,2	144,6	95,6	100,2	130,2	92,7	96,3	118,6	66,5	93,5	96,5
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku) <i>Dwellings completed (since the beginning of the year)</i>	A	668	1286	1963	2319	2754	3236	3670	4139	4606	5099	5827	6670
	B	631	1146	1728	2090	2552	2956	3522	3898	4478	5097	5672	6248
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 <i>corresponding period of previous year = 100</i>	A	123,7	131,6	150,0	130,6	127,1	116,3	112,0	111,7	106,5	104,2	105,4	104,9
	B	94,5	89,1	88,0	90,1	92,7	91,3	96,0	94,2	97,2	100,0	97,3	93,7

a Ceny bieżące bez VAT. *b* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. *b* Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECTED DATA ON KUJAWSKO-POMORSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION A – 2013 B – 2014	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): <i>Retail sale of goods^a (current prices):</i>												
poprzedni miesiąc = 100	A 86,5	103,7	119,7	102,2	96,5	97,9	101,2	98,7	94,6	107,7	92,2	108,1
<i>previous month = 100</i>	B 84,5	96,6	115,2	101,7	93,3	100,0	104,2	96,6	102,1	106,4	89,0	116,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100	A 106,1	107,6	105,0	108,2	111,6	107,8	109,1	107,4	102,9	101,1	103,8	105,2
<i>corresponding month of previous year = 100</i>	B 102,7	95,7	92,1	91,6	88,6	90,5	93,2	91,2	98,5	97,3	93,9	101,5
Podmioty gospodarki narodowej ^b	A 187839	188015	188129	188085	188532	189244	189825	190279	190435	190534	190958	191252
<i>Entities of the national economy^b</i>	B 191220	191454	191645	191559	191681	191895	191684	191584	191865	192042	192013	192078
w tym spółki handlowe	A 12721	12801	12867	12931	13011	13078	13162	13209	13266	13361	13423	13504
<i>of which commercial companies</i>	B 13583	13654	13720	13775	13832	13907	13976	14025	14113	14186	14246	14311
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	A 1766	1770	1767	1762	1764	1767	1773	1769	1777	1780	1787	1791
<i>of which with foreign capital participation</i>	B 1794	1796	1799	1801	1807	1816	1811	1814	1816	1820	1819	1815
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c : <i>Profitability rate of turnover in non-financial enterprises^c:</i>												
brutto w %	A .	.	5,2	.	.	5,5	.	.	5,5	.	.	5,2
<i>gross in</i>	B .	.	6,0	.	.	4,6	.	.	4,6	.	.	4,6
netto w %	A .	.	4,2	.	.	4,6	.	.	4,7	.	.	4,4
<i>net in %</i>	B .	.	5,1	.	.	4,0	.	.	3,9	.	.	3,9
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c (w mln zł; ceny bieżące)	A .	.	495,8	.	.	1073,7	.	.	1781,9	.	.	2591,4
<i>Investment outlays in enterprises^c (in mln zł; current prices)</i>	B .	.	483,6	.	.	1285,3	.	.	2188,2	.	.	3538,9
analogiczny okres poprzedniego roku = 100 (ceny bieżące)	A .	.	134,7	.	.	111,9	.	.	110,9	.	.	114,1
<i>corresponding period of previous year = 100 (current prices)</i>	B .	.	97,5	.	.	119,7	.	.	122,8	.	.	136,6

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu okresu. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the period. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively.

* Dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej publikowanych.

* Data has been changed compared to the previously published.